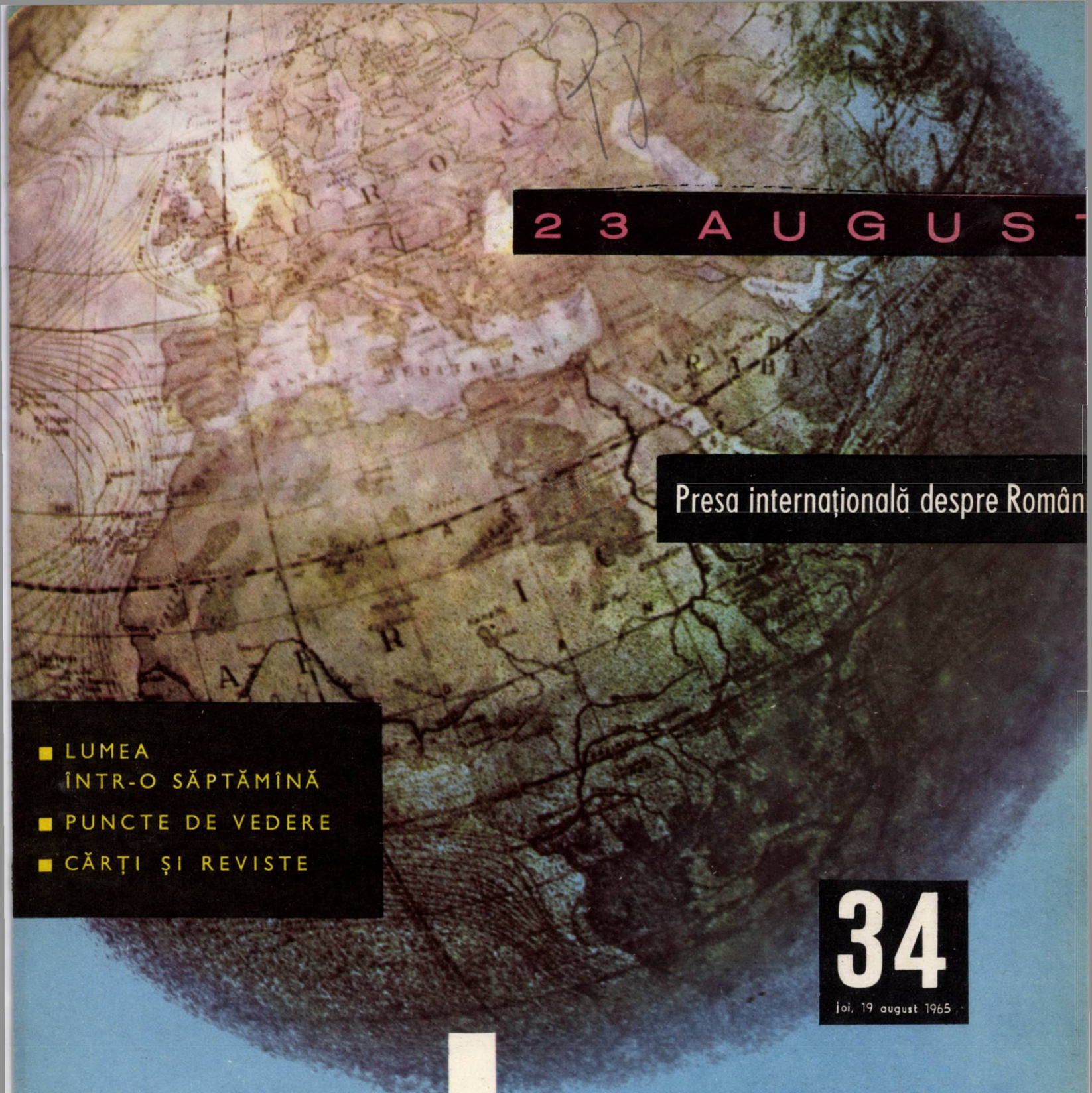

23 AUGUST

Presa internațională despre Român

- LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ
- PUNCTE DE VEDERE
- CĂRȚI ȘI REVISTE

34
joi, 19 august 1965

lumea

Corespondențe din:

DJAKARTA
LONDRA
MOSCOVA
ATENA

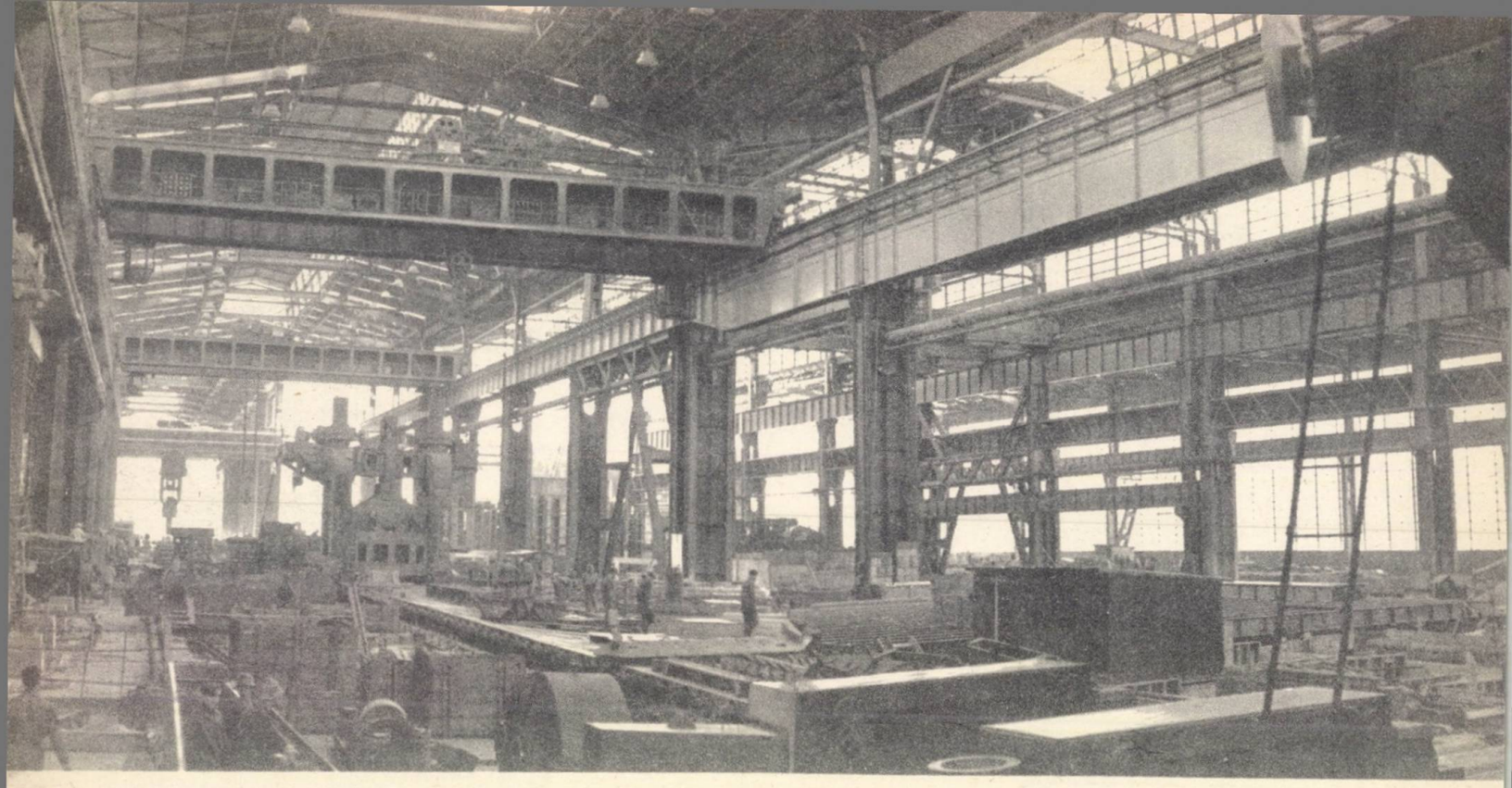

CONSTRUCȚIA INDUSTRIALA A ROMÂNIEI SOCIALISTE ÎN PLIN AVÎNT

Între construcțiile gigantice care au intrat în producție sau se apropie rapid de ziua cînd își vor aduce marea lor contribuție la progresul Patriei și ridicarea nivelului de viață a poporului român, se numără :

1) Combinatul siderurgic de la Galați. În hala uriașă a laminorului, a început montarea ultimelor utilaje.

2) Barajul hidrocentralei de pe Argeș, văzut de pe unul din vîrfurile de munte sub care și-a înălțat silueta de beton.

3) Combinatul chimic de la Craiova lucrează fără întrerupere, zi și noapte.

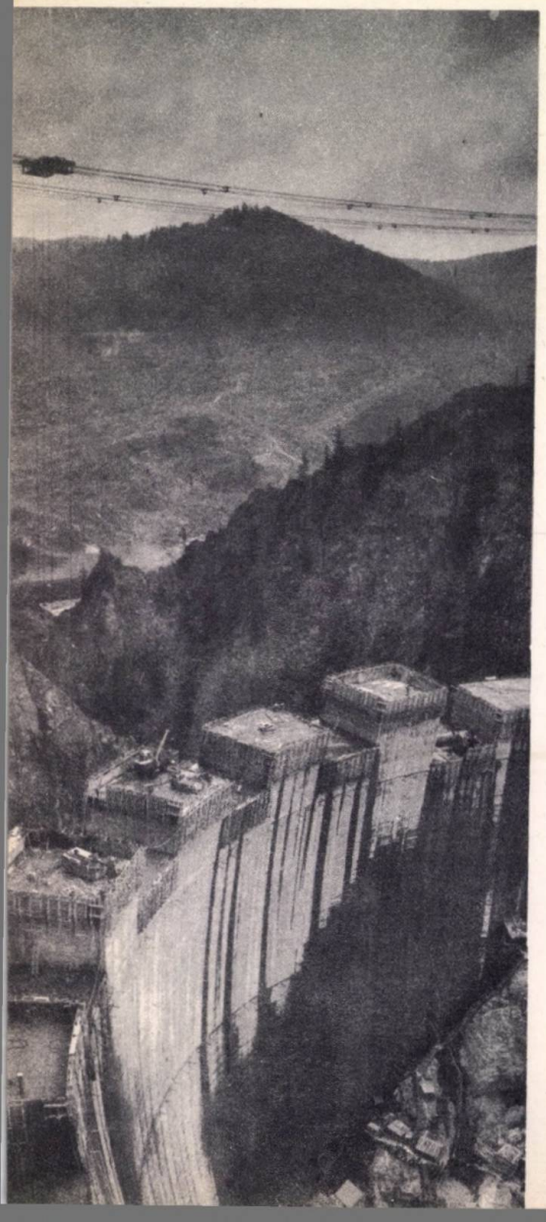

Anul III
Nr. 34 (95)

Joi
19 august
1965

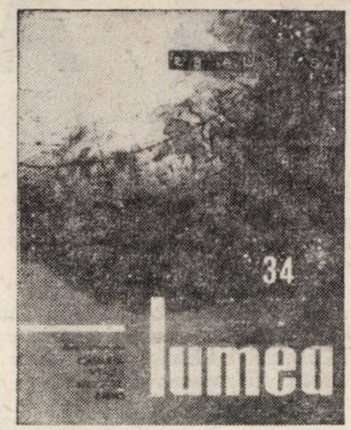

sumar

23 AUGUST

p. 2 Editorial
3 Locul României socialiste în economia mondială. **N. S. Stănescu**
5 Un episod din insurecția armată. General-colonel în rezervă **Marin Manafu** și colonel **D. Tuțu**
7 Presa internațională despre România

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

p. 9 DJAKARTA — Sărbătoare în Indonezia. **George Serafin**
10 NEW YORK — Dezbaterile Comitetului celor 33. **Dan Copăceanu**
LONDRA — Singapore : noi probleme pentru diplomația britanică. **Mihai Matei**
12 ATENA — Evoluția crizei. **C. Alexandroaie**
13 MOSCOVA — Relații de bună vecinătate. **I. Radu**
14 SANAA — Încercări de reconciliere ? **Rodica Georgescu**
ROMA — Raportul Ossola. **Eugen Phoebus**
16 SANTO DOMINGO — Telegrama către U Thant. **Eugen Pop**
17 SEUL — Din nou tensiune politică. **Eugeniu Obrea**

ARTICOLE, REPORTAJE

p. 18 Scrisoare din Washington : Erori de calcul. **Alexander Gordon**
19 Gravele tulburări rasiale din S.U.A. **Ștefan Popa**
20 Scrisoare din Paris : Viața culturală și vacanța. **Dana Gheorghiu**

PE URMELE ISTORIEI

p. 22 Vietnam : insurecția din august 1945. **Sergiu Verona**

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

p. 24 „Drumuri europene", de Dumitru Popescu : Un ghid englezesc al României ; „Între Anzi și Pacific", de Romulus Crișan

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

p. 25—30 The New York Times, Novoe Vremia, Neue Zürcher Zeitung, Die Presse, Le Monde, The Times, Die Welt

PROFIL

p. 31 Ahmed Sukarno

FIȘIER

p. 30 Constituția

BREVIAR, POȘTA REDACȚIEI

Semnificația lui 23 August 1944

și drumul pe care l-a parcurs de atunci poporul român, iată tema editorialului revistei (pag. 2). Un episod din zilele insurecției armate organizate și conduse de P.C.R., și ale acțiunilor armatei române împotriva ocupantului hitlerist este evocat la pag. 5–6. Succesele dobîndite de poporul român în construcția socialismului și locul pe care-l ocupă azi România în economia mondială (pag. 3) au adus țării noastre o meritată apreciere internațională (pag. 7–8).

Actualitatea internațională

înregistrează : la Djakarta, împlinirea a 20 de ani de la proclamarea independenței poporului indonezian a fost sărbătorită cu deosebită însuflețire (pag. 9) ; părăsind Federația Malayeză, Singapore își definește o politică proprie, ceea ce creează noi probleme diplomației britanice (pag. 10) ; în Statele Unite, Los Angeles și alte cîteva orașe au fost teatrul unor violente izbucniri ale luptei populației negre pentru egalitate și progres (pag. 19) ; la Atena criza guvernamentală continuă (pag. 12).

Pe urmele istoriei,

un amplu reportaj relatează succesiunea evenimentelor care, la 17 august 1945, au declanșat în Vietnam lupta armată împotriva ocupantului japonez și aveau să ducă la proclamarea unui Vietnam liber, independent și democratic (pag. 22).

Însemnările de călătorie,

primite cu interes de public, constituie obiectul unei preocupări deosebite din partea editurilor noastre. La rubrica „Lumea în cărți și reviste" (pag. 24) sînt recenzate „Drumuri europene" de Dumitru Popescu și „Între Anzi și Pacific" de Romulus Crișan. La aceeași rubrică prezentarea „Ghidului dumneavoastră pentru România" de Ted Appleton, cunoscut prezentator al emisiunilor turistice de la postul de radio englez B.B.C.

La Paris,

vacanța de vară nu reduce, ci modifică doar viața cultural-artistică (pag. 20).

23 AUGUST

Se împlinesc 21 de ani de la revoluția populară din țara noastră, începută prin insurecția armată din august 1944, organizată și condusă de P.C.R. Acest eveniment a deschis o eră nouă în istoria poporului român. Partidul Comunist Român – inițiatorul, organizatorul și conducătorul insurecției populare antifasciste – a folosit cu pricepere situația creată în urma strălucitelor victorii militare ale Armatei Sovietice și a succeselor coaliției antihitleriste. România a fost scoasă din războiul hitlerist și a întors armele împotriva Germaniei naziste. Eliberarea de sub jugul fascist, a creat poporului român posibilitatea de a-și aduce contribuția la zdrobirea fascismului, a făcut să crească prestigiul internațional al României. Insurecția armată victorioasă a creat premise favorabile dezvoltării ulterioare a statului nostru. Energia creatoare a maselor a fost descătușată, s-a dat impuls luptei poporului pentru atingerea obiectivelor strălucite ale progresului social, pentru înfăptuirea sarcinilor revoluției socialiste.

Anii scurși de la eliberarea țării noastre au fost ani de mari victorii, de mari transformări în economia țării, în structura societății, în viața celor ce muncesc, de strădanie necontenită a țării noastre pentru micșorarea încordării internaționale, pentru apărarea păcii. Raportul de activitate al Comitetului Central, prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al IX-lea al P.C.R., înfățișează tabloul marilor realizări ale poporului nostru. După cum se știe, în ultimele două decenii România a ajuns la un nivel de dezvoltare al producției de peste nouă ori mai mare ca în 1938. S-au dezvoltat forțele de producție ale țării și a crescut producția ; s-a încheiat cooperativizarea agriculturii. Poporul român a devenit liber și stăpîn pe soarta sa. **„Triumful deplin al socialismului la orașe și sate, lichidarea pentru totdeauna a exploatării omului de către om** – arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu – **reprezintă cea mai mare victorie politică a partidului nostru după cucerirea puterii, ea întruchipează înfăptuirea visurilor pentru care au luptat și s-au jertfit cei mai buni fii ai clasei muncitoare, ai poporului român".**

Marile schimbări social-economice din structura societății noastre, determinate de victoria definitivă a socialismului în România, au necesitat elaborarea unei noi legi fundamentale. Noua constituție – corespunzătoare actualului stadiu de dezvoltare al țării – consfințește istoricul fapt că România este republică socialistă. În cursul marii dezbateri desfășurate în săptămînile din urmă, întregul nostru popor a primit cu entuziasm proiectul Constituției, care oglindește transformările prin care a trecut țara noastră din 1952 și consfințește realizările de seamă dobîndite în făurirea noii orînduiri. În noua Constituție se subliniază din primele sale articole faptul că poporul este cel care hotărăște politica țării : **Republica Socialistă România este un stat al oamenilor muncii de la orașe și sate, suveran, independent și unitar. Teritoriul său este inalienabil și indivizibil. Întreaga putere în Republica Socialistă România aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa.**

Țara noastră desfășoară o activitate susținută pe arena mondială în sprijinul păcii, inițiază și susține acțiunile pentru promovarea relațiilor de cooperare între state. Principiile de bază ale politicii externe a României sînt expuse succint în noua Constituție : **Republica Socialistă România întreține și dezvoltă relații de prietenie și colaborare frățească cu țările socialiste, promovează relații de colaborare cu țările avînd altă orînduire social-politică, activează în organizații internaționale în scopul asigurării păcii si înțelegerii între popoare. Relațiile externe ale Republicii Socialiste România se bazează pe principiile respectării suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi și avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne.**

Politica partidului și statului nostru în domeniul relațiilor internaționale a fost profund analizată în raportul general prezentat la congresul P.C.R. La Congres s-a înfățișat o minuțioasă analiză științifică a schimbărilor revoluționare petrecute în lume și s-a subliniat că desfășurarea vieții internaționale se caracterizează prin creșterea forțelor mondiale ale socialismului, care determină din ce în ce mai mult cursul întregii evoluții a societății, prin continuarea procesului de destrămare a sistemului colonial, sporirea rolului noilor state independente, prin amploarea crescîndă a luptelor clasei muncitoare, a mișcărilor democratice, pentru progres social. În întreaga lume forțe considerabile luptă împotriva politicii agresive a cercurilor imperialiste, acționează necontenit pentru apărarea păcii.

Politica externă a României constituie o aplicare de zi cu zi a principiilor expuse în documentele congresului, a principiilor înscrise în Constituție. Țara noastră promovează neabătut prietenia și alianța frățească cu toate statele socialiste și militează consecvent pentru unitatea și coeziunea sistemului mondial socialist. Țara noastră dezvoltă legături politice, economice și culturale cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, apreciind că schimburile multilaterale, fără condiții politice, restricții și discriminări, contribuie la micșorarea încordării internaționale, la apropierea între popoarele întregii lumi. În întreaga sa politică externă, statul nostru este călăuzit de principiul potrivit căruia fiecare stat, mare sau mic, are dreptul inalienabil de a-și alege singur calea dezvoltării sale, de a-și rezolva singur problemele interne. Respectarea acestui principiu constituie un imperativ al menținerii și consolidării păcii.

Exprimînd aspirațiile poporului român către micșorarea încordării internaționale, politica externă a țării noastre aduce o neobosită contribuție la dezvoltarea colaborării între popoare, la consolidarea păcii în lume. Împreună cu celelalte țări socialiste, România desfășoară o activitate susținută în cadrul diferitelor organizații internaționale și sprijină orice inițiativă menită să ducă la îmbunătățirea climatului politic în lumea contemporană. România se pronunță pentru îmbunătățirea neîncetată a activității O.N.U., pentru aplicarea neabătută a principiilor Cartei, pentru respectarea și aplicarea principiului universalității.

Pornind de la principiul că fiecare popor are dreptul sfînt de a-și hotărî singur soarta, România își exprimă solidaritatea cu lupta dreaptă a poporului vietnamez. Poporul român cere cu hotărîre retragerea trupelor străine din Vietnam. Poporul vietnamez poate și trebuie să-și rezolve singur problemele sale interne. Poporul român acordă și va continua să acorde sprijin R. D. Vietnam și poporului vietnamez în lupta sa dreaptă.

Prin întreaga sa politică externă țara noastră urmărește consolidarea păcii și securității mondiale. De aceea, România militează pentru încetarea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării, crearea de zone denuclearizate, interzicerea necondiționată a folosirii armelor atomice și distrugerea totală a stocurilor existente, desființarea bazelor militare și retragerea tuturor trupelor aflate pe teritoriul altor state, înlăturarea rămășițelor celui de-al doilea război mondial prin încheierea Tratatului de pace german, lichidarea blocurilor militare.

Manifestîndu-se activ pe arena internațională, dezvoltînd continuu relațiile frățești cu toate statele socialiste, dezvoltîndu-și relațiile de colaborare cu toate statele lumii, poporul român privește viitorul cu deplină încredere. În 21 de ani am străbătut un drum lung. În fața poporului nostru se află noua etapă cincinală de muncă pentru înflorirea multilaterală a patriei noastre. În Directivele pentru dezvoltarea economiei naționale se arată că în 1970 România va produce de 16 ori mai mult ca în 1938.

Ce înseamnă aceasta ? Înseamnă, de exemplu, că în 1970 vom produce în mai puțin de două săptămîni întreaga producție de energie electrică din 1938. Mai înseamnă că la sfîrșitul planului de cinci ani întreaga producție din 1938 va fi realizată în numai 24 de zile ! Toate acestea înseamnă ridicarea bunăstării oamenilor muncii – scopul întregii politici a partidului.

Acestea sînt perspectivele României socialiste. Forța economică a țării, activitatea susținută pe arena internațională vor spori și mai mult prestigiul internațional al țării noastre. Bilanțul făcut la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român cu privire la realizările dobîndite în domeniul politicii interne și al relațiilor internaționale demonstrează justețea liniei politice a partidului și guvernului nostru, ne însuflețește în lupta pentru progres social, pentru victoria cauzei păcii și socialismului în întreaga lume.

Succesele de pînă acum constituie chezășia realizării întocmai a științificului program de dezvoltare a întregii noastre societăți.

Locul României socialiste în economia mondială

Analizînd succesele dobîndite de poporul român în construcţia socialistă, raportul Comitetului Central la al IX-lea Congres al P.C.R. a subliniat marile progrese făcute de economia noastră : „Cei cinci ani care au trecut de la ultimul Congres au fost ani de mari victorii, de adînci transformări în economia ţării. Forţele de producţie au cunoscut în această perioadă o nouă şi puternică înflorire ; s-a dezvoltat în ritm impetuos industria socialistă şi pe această bază a progresat economia naţională, întreaga societate. S-a încheiat cooperativizarea agriculturii, – revoluţie profundă în viaţa ţărănimii, a satelor noastre – care a marcat generalizarea relaţiilor de producţie socialiste în întreaga economie".

Drumul parcurs de economia României a însemnat un imens progres faţă de situaţia în care ea se găsea în „cei mai buni" ani antebelici. În acelaşi timp, el a determinat o modificare a locului pe care România îl ocupă în economia mondială, în sensul unei îmbunătăţiri substanţiale a poziţiilor sale în domeniile cheie ale dezvoltării.

Constatări semnificative

Economiştii, ca şi ziariştii străini care se ocupă de evoluţia economiei româneşti, sînt unanimi în a sublinia progresele făcute. În mod constant, rapoartele Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa subliniază faptul că România are una din cele mai dinamice economii (ziarul finlandez *Suomen sosialidemokraeti* vorbeşte despre „un ritm nemaiîntîlnit în dezvoltarea economică a altor ţări. În plus, ritmul său este menţinut la un nivel înalt de peste un deceniu"). În acelaşi spirit vorbesc şi rapoartele privitoare la „Situaţia economiei mondiale" pe care le întocmeşte anual Consiliul Economic şi Social al O.N.U. Dezbaterile recente de la Geneva ale acestui for internaţional au subliniat, din nou, caracterul consecvent al liniilor de dezvoltare economică a României, ritmul său, orientarea permanentă către o dezvoltare multilaterală şi echilibrată. Ziarul vienez *Die Presse* scria în acest sens : „România a dovedit justeţea politicii de dezvoltare permanentă a economiei, punînd accentul pe industria grea şi, înainte de toate, pe industria constructoare de maşini".

Industrializarea a modificat profund structura economiei noastre naţionale. Dacă înainte de război industria şi construcţiile reprezentau, la un loc, 44,4 la sută din totalul produsului social (din care industria — 39 la sută), astăzi ele depăşesc 66 la sută (partea industriei fiind de 56,3 la sută în 1964), în condiţiile în care însuşi produsul social a crescut de peste 3,7 ori. În acest interval partea agriculturii din totalul producţiei ţării a crescut de 1,3 ori, produsul industriei a sporit de 7,8 ori, iar cel al construcţiilor de 14 ori. Aceasta, în timp ce populaţia totală a ţării a sporit cu numai 16 procente.

Efortul general de industrializare s-a materializat în investiţiile făcute de către statul socialist. Acestea înregistrează în 1964 un volum de peste 7 ori mai mare decît în anul 1950, îndreptat către toate ramurile producţiei materiale şi cu precădere către industrie.

O coordonată majoră a industrializării României este dezvoltarea complexă şi multilaterală a economiei noastre naţionale. Creşterea producţiei industriale a mers mînă în mînă cu atenţia acordată sporirii producţiei agricole, cu dezvoltarea transporturilor şi comunicaţiilor. Totodată, după cum remarca ziarul olandez *Die Waarheid*, „industria grea s-a dezvoltat mai repede, dar nici cea uşoară nu a rămas în urmă... Cumpărarea de mărfuri s-a dublat în România, ceea ce înseamnă o mare creştere a puterii de cumpărare în această ţară".

Dezvoltarea rapidă şi multilaterală a economiei României face ca în 1964 producţia industrială globală să fie de zece ori mai mare decît cea din 1948. În cadrul acesteia, industria grea are o producţie de 13 ori mai mare decît în 1948, iar industria uşoară de 6,7 ori. În momentul de faţă întreaga producţie industrială a anului 1938 se obţine în mai puţin de 40 de zile, urmînd ca la sfîrşitul lui 1970 ea să fie realizată în numai 24 de zile.

Ponderi în creştere

Înregistrînd o creştere absolută a producţiei sale, România are o pondere sporită în economia mondială. Aceasta se poate explica în primul rînd prin ritmul său rapid de dezvoltare : dacă între 1960 şi 1964, ritmul mediu anual de creştere a producţiei industriale mondiale se cifrează la circa 6 la sută, cel al României se ridică la 14,8 la sută.

O evaluare a poziţiilor economiei noastre în economia lumii contemporane trebuie să pornească de la o serie de coordonate. Astfel, suprafaţa ţării noastre reprezintă 0,18 la sută din teritoriul globului, iar populaţia sa aproximativ 0,62 la sută, ca situîndu-se pe locul al 66-lea în lume ca mărime a suprafeţei şi pe al 26-lea în ce priveşte numărul populaţiei. După cum se vede, România este printre ţările cu o populaţie relativ densă (80 locuitori pe kmp).

Statistica antebelică a Ligii Naţiunilor evalua că în anul 1928 România producea 0,30 la sută din producţia industrială mondială. Astăzi, statistica internaţională estimează că partea sa reprezintă circa 1 la sută din producţia mondială, ceea ce este aproape echivalent cu partea unor ţări cu o veche dezvoltare industrială, cum sînt Belgia, Austria sau Olanda. Raportată la ponderea sa în totalul populaţiei mondiale, reiese că România are o producţie pe locuitor mai mare decît media mondială. Aceasta l-a determinat pe comentatorul ziarului catolic belgian *Het Belang van Limburg* să scrie : „Dintr-o ţară care imediat după război a fost numai agrară, România a devenit o forţă industrială de valoare primordială". Dacă înainte de război producţia industrială a României era aproximativ egală cu cea a Turciei, acum este de circa patru ori mai mare. Ca volum absolut al producţiei industriale globale, se estimează că România însumează sau chiar depăşeşte valcarea însumată a producţiei Turciei, Greciei şi Portugaliei (a căror populaţie, luată la un loc, este de circa 2,5 ori mai numeroasă).

Energetica

Aceste schimbări îşi găsesc explicaţia în creşterea rapidă a producţiei unor ramuri cheie.

→

Cargouri străine în portul Constanţa

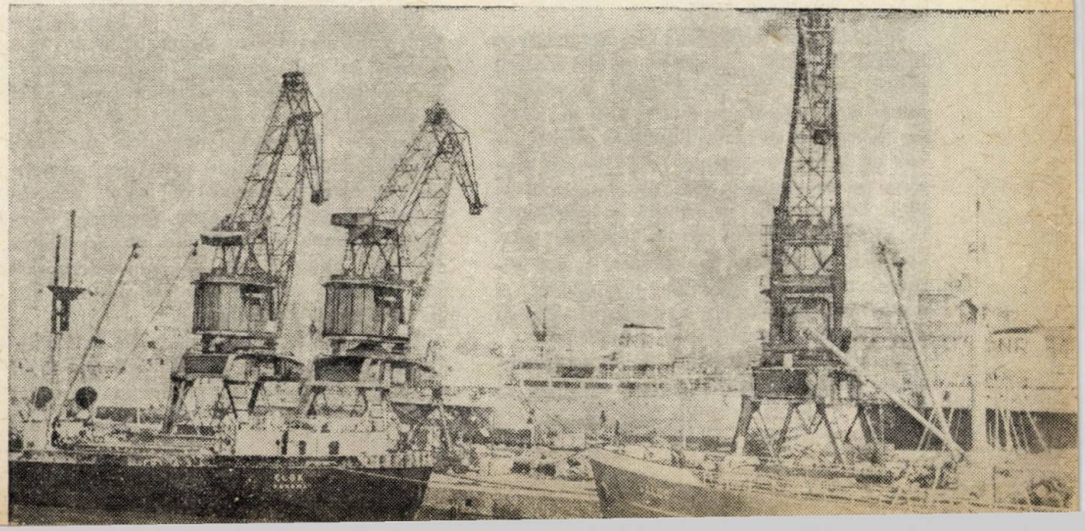

În domeniul *energiei electrice,* România a produs în 1964 peste 13,8 miliarde kWh — de peste 13 ori mai mult decît în 1938 — iar în 1965 circa 17,6 miliarde kWh, trecînd în 1964 de pe locul al 32-lea în lume (pe care se situa în 1948) pe locul al 26-lea, în vecinătatea Belgiei și Austriei.

Cîteva comparații ne vor ușura înțelegerea pasului pe care l-a făcut România.

Astfel, Finlanda și Argentina aveau în 1948 o producție de 2,6 ori mai mare decît a României ; astăzi producția noastră este egală cu cea finlandeză și depășește cu peste 50 la sută pe cea argentiniană. Pentru a aprecia pe deplin această schimbare importantă, trebuie ținut seama de faptul că în perioada postbelică, energetica — și în primul rînd producția de energie electrică — a crescut în majoritatea țărilor lumii. Ritmul mai accelerat al sporului de producție a energiei electrice în România explică modificarea nivelului la care se situează ea în momentul de față. În plus, Directivele celui de-al IX-lea Congres fixează ca sarcină pentru anul 1970 obținerea a 32—34 miliarde kWh, iar pentru 1975 a unei producții de 55—60 miliarde kWh. Nu este deloc neglijabil faptul că de la 72,4 kWh pe locuitor cît se obținea în țara noastră în 1938, s-a ajuns la 731,8 kWh pe locuitor în 1964 și la peste 900 kWh în 1965, micșorîndu-se astfel decalajul dintre România și alte țări industriale. După unele calcule, în 1975 producția de electricitate pe locuitor va depăși 2 700 kWh, ceea ce este aproape egal cu de două ori producția actuală pe locuitor a Italiei, una din țările fruntașe în lume în această privință. Totodată, tehnica producerii de electricitate se va îmbogăți prin intrarea în producție a primelor capacități bazate pe energia nucleară.

Producția de *cărbune,* importantă sursă de materii prime și de energie, a sporit și ea ca urmare a prospectării și punerii în valoare a noi bazine carbonifere. Dacă în 1948 se extrăgeau în total 2,9 milioane tone cărbune, în 1964 producția a ajuns la 11,1 milioane tone și la circa 12 milioane în 1965. România ocupă azi locul al 21-lea în lume depășind producția Canadei, Austriei și Olandei. Astfel, în 1948 Austria producea cu peste 20 la sută mai mult cărbune decît România ; acum producția noastră este de aproape două ori mai mare decît cea austriacă. În același an, Canada extrăgea de peste 5 ori mai mult cărbune decît România. În 1964, producția de cărbune a României a fost cu circa 10 la sută mai mare decît a Canadei. Merită să fie menționat faptul că prin procedee chimice s-a reușit cocsificarea cărbunilor inferiori și totodată folosirea acestora la termocentrale, economisindu-se mari cantități de alte materii energetice, unele provenite din import. Față de 1965, producția va crește de 1,7—1,8 ori pînă în 1970 și de peste 3 ori pînă în 1975.

Țițeiul, care reprezintă de asemenea o însemnată sursă energetică și de materii prime pentru industria chimică, se extrage astăzi într-o cantitate dublă față de 1938. În momentul de față România ocupă locul al 15-lea în lume și al 2-lea în Europa în ce privește volumul extracției de țiței. Preocuparea principală se îndreaptă în viitorul cincinal atît în direcția descoperirii și punerii în valoare a noi rezerve, cît și în creșterea necontenită a prelucrării industriale a țițeiului, pentru a se obține o valorificare superioară.

O altă sursă energetică de mare însemnătate în lumea contemporană este reprezentată de *gazele naturale,* România ocupînd locul al 4-lea în lume (după S.U.A., U.R.S.S. și Canada) și al 2-lea în Europa prin producția sa actuală de 15,7 miliarde metri cubi, față de 2 miliarde metri cubi în anul 1938.

Metalele de bază

Înainte de război România avea un nivel scăzut de producție siderurgică ; se susținea că perspectivele dezvoltării acestei ramuri sînt slabe din pricina „inexistenței" minereului de fier și a cocsului metalurgic. Politica de intensă prospectare geologică și-a dat roadele : față de 139 mii tone *minereu de fier* extras în 1938, în anul 1964 producția a ajuns la 1 932 mii tone făcînd ca România să treacă de pe locul al 32-lea pe locul al 26-lea în lume, depășind Italia, R.D.G., Norvegia ș.a.

Dacă în 1950 Italia, Mexicul și Norvegia produceau fiecare cu 25—30 la sută peste nivelul României, încă din 1963 țara noastră extrage de două ori mai mult minereu de fier decît Italia și o cantitate aproximativ egală cu Mexicul și Norvegia. Paralel, importul minereului de fier a ajuns la 2,3 milioane tone, ceea ce a permis o rapidă creștere a producției metalelor de bază.

Astfel, *fonta* și *feroaliajele* au sporit pînă la 1 924 mii tone în 1964, față de 133 mii tone în 1938. România fiind acum pe locul al 21-lea în lume, în vecinătatea Austriei, R.D.G., Poloniei și Suediei.

În anul 1950 Austria producea aproape de 3 ori mai multă fontă decît țara noastră, pe cînd acum diferența s-a redus la mai puțin de 10 la sută. Dacă Spania producea în 1950 de peste 2 ori, iar Olanda cu 40 la sută mai multă fontă, ele au fost egalate și chiar depășite de România încă din anul 1964.

Oțelul, a cărui producție a ajuns la 3 milioane tone în 1964 și 3,3 milioane tone în 1965, înregistrează o creștere de peste zece ori față de 1938, ridicînd poziția României pe locul al 19-lea în lume (apropiindu-se de R.D.G. și Austria) de pe locul al 25-lea. În anul 1950 România producea cu 40 la sută mai puțin oțel decît Spania ; acum țara noastră are o producție cu circa 30 la sută mai mare decît cea spaniolă. Tot astfel, Austria producea aproape de două ori mai mult oțel ; în 1964 România are o producție aproximativ egală cu cea austriacă.

Ceea ce caracterizează industria noastră metalurgică este nu numai creșterea producției metalelor de bază ci, în primul rînd, dezvoltarea unei complexe *industrii constructoare de mașini.* Sporind în 1965 în ansamblul ei de 2,6 ori față de 1959, industria construcțiilor de mașini și utilaje are un volum de producție de aproape 12 ori mai ridicat decît în anul 1950. Ea va crește în noul cincinal cu circa 75 la sută față de 1965, atingînd deci un nivel de 21 ori mai mare decît în 1950.

Numeroase produse ale acestei industrii, fabricate pentru prima dată în țara noastră în anii regimului democrat-popular, au atins indici și parametri economici și tehnici de nivel mondial. Astfel de produse sînt : tractoarele, turbinele cu aburi, mașinile-unelte pentru așchierea metalelor, instalații complete de foraj, excavatoare, rulouri-compresoare, combine, locomotive Diesel, autovehicule, utilaje pentru industria chimică, de ciment, siderurgică etc., a căror calitate este azi prețuită atît în țară cît și peste hotare.

În ce privește producția de tractoare, de pildă, România se situează pe locul al 10-lea în lume. În producția de utilaj pentru foraje petroliere, încă din 1960 țara noastră ocupă locul al treilea pe glob. De asemenea, ea se situează pe locuri avansate în ce privește mașinile-unelte pentru așchierea metalelor (în special strunguri), vehicule utilitare ș.a.

Este interesant de menționat că în acele ramuri în care exista o producție de mașini și înainte de război, s-au atins niveluri de producție ce fac dificile orice comparații. Așa, de exemplu, în 1938 se produceau motoare electrice a căror capacitate totală atingea 2 000 kW ; în 1964 producția acestora a ajuns la 1 097 000 kW. Tot astfel, de la 3,4 mii KVA generatoare electrice produse în 1938, s-a atins un nivel de 278,1 mii KVA.

Chimia

Ramura cea mai dinamică a economiei mondiale contemporane este industria chimică. Și în acest domeniu România a avut un ritm accelerat : între 1960 și 1964 ritmul mediu anual a fost de 25 la sută.

Sporurile mari au făcut ca România să ocupe acum locul al 8-lea pe glob la producția de sodă calcinată și clor, locul al 2-lea la sodă caustică, al 18-lea la acid sulfuric și la fibre sintetice, al 14-lea la celuloză, al 9-lea la mase plastice, al 7-lea la coloranți. De asemenea, ea are poziții avansate și în ce privește detergenții, tananții sintetici și de extracție, negrul de fum, rășini sintetice, insecto-fungicide etc.

În anul 1950 Finlanda producea cu aproape 70 la sută mai mult acid sulfuric ; astăzi România produce cu circa 20 la sută mai mult decît Finlanda. Spania producea în 1950 de patru ori mai multă sodă caustică decît țara noastră ; în momentul de față România are o producție cu aproximativ 20 la sută mai mare decît Spania. În ce privește soda calcinată, față de o producție dublă în 1950, Spania înregistrează în 1964 un volum de aproape două ori mai mic decît al țării noastre.

Noul cincinal acordă o atenție la fel de mare industriei chimice, fixînd sarcini menite să ridice în continuare această ramură la nivelul cerințelor actuale.

Celelalte ramuri

Producția materialelor de construcție, în care cea de ciment are un rol esențial, a sporit de asemenea continuu. Trecînd de pe locul al 25-lea pe al 17-lea în lume (înaintea Austriei, Suediei, Elveției, Olandei), România are în 1964 o producție de 4,7 milioane tone ciment și de circa 5,6 milioane în 1965, adică de peste zece ori mai mare decît în 1938. Ea urmează să ajungă la circa 7 milioane tone în 1970.

Dezvoltarea rapidă a producției industriei grele, producătoare de mijloace de producție a fost însoțită în țara noastră de creșterea producției bunurilor de consum, destinate să satisfacă la un nivel tot mai înalt cerințele populației.

Producția bunurilor de consum îndelungat — frigidere, mașini de spălat electrice, aspiratoare de praf, mobilă, aparate de radio, televizoare etc. — apărută în anii regimului democrat-popular a atins parametri importanți, prevăzîndu-se în continuare creșteri de 1,4 și 2,5 ori în perioada cincinalului 1966—1970.

În același timp a sporit producția bunurilor de consum „tradiționale" — fire și țesături de lînă și bumbac, carne și produse de carne, unt, grăsimi vegetale și animale etc.

Cîteva comparații demonstrează progresele făcute în acest domeniu. Suedia, de pildă, producea în 1950 o cantitate egală de fire de bumbac cu a României ; azi

țara noastră produce de 3,7 ori mai multe fire de bumbac.

În ce privește firele de lînă, Olanda producea în 1950 de peste două ori mai mult decît România, pe cînd acum țara noastră produce cu aproape 5 la sută mai mult decît Olanda, dat fiind că în perioada 1950—1964 România și-a dublat producția.

Relațiile internaționale și dezvoltarea

După cum se subliniază în documentele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R., „ținînd seama de diviziunea muncii pe plan mondial, România dezvoltă legături economice cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza avantajului reciproc".

În vreme ce, de pildă, produsul social al României a sporit între 1950 și 1964 de circa 3,7 ori, volumul total al comerțului nostru exterior a crescut de 4,76 ori.

Paralel cu dinamica ascendentă a exporturilor de mașini și utilaje — de la 53,1 milioane lei valută în 1950 la 1 094,4 milioane în 1964, importurile noastre de utilaje și mașini pentru producție au sporit de la 541 milioane lei valută la 2 749,1 milioane în aceeași perioadă.

Unei creșteri de 4 ori între 1950 și 1964 a exportului de combustibili și materii prime minerale, îi corespunde un import sporit de peste 6 ori. Tot astfel au crescut importurile de produse chimice, îngrășăminte și cauciuc de aproape 7 ori, de materiale de construcții și accesorii de circa 4 ori ș.a.m.d.

Aceste exemple dovedesc că pe măsura industrializării sale, România și-a diversificat exporturile și importurile, intensificîndu-și relațiile comerciale cu toate țările, pe baza principiilor avantajelor reciproce. Noul cincinal prevede o sporire cu 40 la sută a volumului comerțului exterior al țării noastre.

Industrializarea antrenează după sine modificări profunde în structura comerțului exterior mărind ponderea mașinilor și în genere a produselor industriale în export și sporind importul de materii prime, combustibili și metale.

România, care în trecut era o țară slab dezvoltată din punct de vedere industrial, înfățișează azi tabloul unei economii socialiste în plin avînt, în care industria se perfecționează și se adaptează continuu la cerințele progresului tehnic contemporan, iar agricultura pune în valoare tot mai larg marile ei rezerve. Raportul C.C., prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, sublinia în această privință : „Măsurînd drumul străbătut în opera de construcție socialistă, nu putem să nu încercăm un sentiment de adîncă satisfacție pentru tot ceea ce am înfăptuit. Dar noi, comuniștii, considerăm că mai avem încă mult de făcut pe calea dezvoltării industriale a țării, a făuririi unei agriculturi moderne, pentru ridicarea patriei la nivelul țărilor cu economie avansată, la acel stadiu care să asigure poporului român o viață îmbelșugată, o înaltă civilizație materială și spirituală".

Entuziasmul cu care poporul nostru a întîmpinat Directivele Congresului partidului cu privire la planul cincinal 1966—1970 și cu privire la dezvoltarea energeticii în viitorii zece ani constituie mărturii ale hotărîrii sale de a traduce în viață cifrele prevăzute în aceste documente. Privite în comparație cu situația de astăzi, ele determină un nou pas important pe calea făuririi unei economii avansate.

N. S. STĂNESCU

Ostași români la atac

Un episod din insurecția armată

Poporul român sărbătorește a 21-a aniversare a zilei de 23 August, Ziua eliberării patriei de sub jugul fascist, cea mai mare sărbătoare națională a României. Acest eveniment istoric a deschis o eră nouă, luminoasă, în dezvoltarea țării, a marcat o cotitură hotărîtoare în destinele poporului nostru, în îndelungata sa luptă pentru eliberarea națională și socială, pentru înfăptuirea de adînci transformări revoluționare și clădirea unei Românii noi, socialiste.

Cei 21 de ani care au trecut de la insurecția armată din august 1944 au fost ani de mari victorii, de profunde transformări în economia țării, în structura societății, în viața celor ce muncesc.

Idealurile de libertate și progres pentru care au luptat de-a lungul istoriei sale cei mai buni fii ai poporului român au devenit astăzi realități palpabile. Un moment de excepțională importanță a luptei pline de abnegație dusă de patrioții români, sub conducerea partidului comunist, îl constituie zilele insurecției armate din august 1944.

Relatăm în rîndurile de mai jos amintiri din luptele din Oltenia, la care am luat parte în 1944.

În noaptea de 23/24 august postul de radio București, anunța : *„Azi 23 August 1944, România a rupt alianța cu Germania hitleristă, încetînd orice operațiune militară împotriva trupelor sovietice și întorcînd armele contra Germaniei fasciste alături de Uniunea Sovietică aliată".*

Se știa că regiunea Oltenia prezenta mare importanță pentru trupele hitleriste, pentru care menținerea ei ar fi asigurat o rezistență pe aliniamentul Carpaților și reprezenta totodată un punct obligat de trecere, pe unde se puteau scurge rămășițele forțelor hitleriste din Oltenia și de pe Dunărea inferioară ; aceste forțe ar fi putut crea aici un cap de pod, în eventualitatea desfășurării unor acțiuni de către trupele hitleriste aflate în Iugoslavia.

La 11 august Corpul 1 teritorial român, cu comandamentul la Craiova, primise ordin de la comandamentele superioare să trimită recruții de la unitățile de pe teritoriul respectiv pe zona de operație, spre a întări unitățile care luptau pe front. Ordinul fusese însă contramandat pe ziua de 21 august.

Chiar în seara acelei zile de 23 August, acest Corp teritorial a primit ordinul de a lichida forțele hitleriste, de a interzice trupelor germane din Bulgaria trecerea Dunării între Turnu Severin și Turnu Măgurele, de a închide defileele munților, între Rucăr și Turnu Severin și de a fi astfel în măsură să intervină în sprijinul forțelor române din Banat. Pe baza ordinului pri-

→

mit, comandamentul Corpului a luat imediat o serie de măsuri, ca luarea sub control și pază a principalelor instituții publice și a obiectivelor din zona respectivă, punînd trupele în stare de alarmă, a întărit gărzile existente, a instalat gărzi noi la oficiile telefonice, telegrafice, la instituții de stat și la întreprinderile importante.

Încercînd să scape de urmărirea unităților și subunităților române, care au trecut imediat la dezarmarea hitleriștilor, două coloane de trupe germane s-au apropiat în seara zilei de 25 august de Turnu Severin ; una, formată din trupele hitleriste care fuseseră dizlocate la Craiova, venea pe comunicația Filiași—Turnu Severin, cealaltă, pe direcția Vînju Mare—Șimian. Aceste coloane, cu un efectiv de aproape 2 000 de militari, dispunînd de un mare număr de autocamioane și tunuri antiaeriene, urmăreau să ocupe orașul pentru a face după aceea joncțiunea cu trupele hitleriste din zona Vîrciorova—Orșova, și împreună cu cele de peste Dunăre, din Iugoslavia, să constituie aici o grupare unică, pe ambele maluri ale Dunării.

Somați să depună armele, comandanții eșaloanelor hitleriste au refuzat. La 26 august, ora 6,45 a început lupta la marginea de est a orașului. În garnizoană se aflau numai subunitățile de instrucție și pază ale Regimentelor 95 infanterie, 3 roșiori și 37 artilerie — mult inferioare hitleriștilor, atît numeric, cît și ca tehnică. În fața acestei situații critice, a fost luată hotărîrea ca Regimentul 3 roșiori, cu un efectiv de 40 de ofițeri, 60 de subofițeri și 500 de soldați, dizlocat în satele Bresnița și Magheru (la 5 și respectiv 3 km nord-est Turnu Severin), împreună cu două escadroane și compania de depozit a Regimentului 95 infanterie, sprijinite de focul unei baterii din Regimentul 37 artilerie, să ocupe liziera de est a orașului Turnu Severin și să facă toate eforturile pentru a împiedica intrarea hitleriștilor în oraș. Divizia 5 cavalerie moto care se afla dizlocată în zona Filiași, Țîntăreni, Argetoaia urma să se deplaseze imediat la Șimian și să atace pe direcția Șimian—Turnu Severin.

După lupte violente, care au durat aproape în tot cursul zilei de 26 august, trupele hitleriste văzîndu-se complet încercuite au capitulat, lăsînd prizonieri circa 1 600 oameni, printre care 58 ofițeri și 280 de subofițeri ; totodată au fost capturate și 90 de autovehicule, 10 tunuri antiaeriene și un însemnat material de război, armament și muniții.

Organele locale de partid din orașul Turnu Severin au luat măsuri din timp în vederea mobilizării maselor la luptele insurecționale. În ziua de 24 august 1944, activul de partid a trasat sarcini concrete comuniștilor în vederea conducerii nemijlocite a acțiunilor insurecționale.

În noaptea de 25/26 august a fost tipărit un manifest prin care populația era chemată să apere orașul amenințat de trupele hitleriste.

Ca și în alte părți ale țării, populația din localitate s-a ridicat și ea la luptă împotriva cotropitorilor. Din satele vecine au pornit imediat tineri, pe jos, în căruțe și călări, s-au prezentat la porțile regimentului de infanterie și au cerut arme. Mase de oameni ai muncii, în frunte cu muncitori de la C.F.R. și șantierul naval, s-au înarmat la cazărmi și au venit, sub conducerea comuniștilor, în ajutorul ostașilor pe poziție. Chiar și copiii au adus lăzi cu muniție pentru militarii și muncitorii care stăvileau atacul.

Pe timpul încleștărilor, trupele române și forțele patriotice au avut 38 de morți și răniți. Așa a murit eroic sublocotenentul de rezervă Mircea Miloș din Regimentul 95 infanterie, un tînăr care încă nu împlinise 23 ani. Tot așa au căzut și muncitorul Stoiculescu Haralambie, în vîrstă numai de 18 ani, și soldații Dincă Nicolaie din Regimentul 3 roșiori și Costică Ion din Regimentul 37 artilerie.

La Calafat au intrat imediat în acțiune subunități din Regimentele 31 dorobanți, 1 grăniceri și 4 artilerie. La 24 august au fost tăiate firele telegrafice între Calafat și comuna Hunia, pe o distanță de 15 km.

În ziua de 29 august, la orele 15, un convoi de 24 de vase germane încărcate cu trupe și material de război, escortate de 4 vedete rapide, au deschis foc asupra portului și orașului Calafat. Atacul a durat 40 de minute. Împotriva acestei acțiuni a ripostat garnizoana militară Calafat, cu Regimentele 26 și 31 infanterie, Compania 1 grăniceri și secția 14 tunuri, scufundînd două vedete, o șalupă rapidă, două șlepuri înarmate, și avariind alte șase șlepuri și două remorchere ale armatei hitleriste, ceea ce a făcut ca acțiunea acesteia să se soldeze cu pierderi grele.

În localitatea Bistreț (pe malul Dunării), o bază de foc, compusă din unități de infanterie, mitraliere și un pluton de tunuri anticar, sub comanda sergentului major Gh. Cioroianu, s-a remarcat în acțiunea contra forței navale inamice.

Pentru a-i împiedica pe hitleriști să treacă Dunărea din Iugoslavia în România, și a nu lăsa vasele germane să pătrundă spre Turnu Severin s-au dat lupte în care au fost scufundate circa 14 vase de război, 6 vase au fost incendiate și alte 10-12 avariate. Pe teritoriul Corpului 1 teritorial au mai fost lupte crîncene pentru deschiderea defileului Cura Văii—Vîrciorova—Orșova care fusese blocat de trupele hitleriste. Alte unități române au luptat împotriva marinarilor germani la Gruia, Ghidici, Bechet, Rast. La Corabia, grănicerii români au făcut 105 prizonieri hitleriști și au capturat 15 șlepuri și 3 remorchere. La Hîrșova, ostașii Regimentelor 95 infanterie și 3 roșiori au dezarmat și au luat în captivitate 1 256 hitleriști, printre care 45 de ofițeri și 280 subofițeri.

Concomitent cu acțiunile de luptă, în zona Olteniei s-au luat măsuri pentru lichidarea posturilor germane de radio-ascultare și observare.

Comandanții militari au fost ajutați de sugestiile și îndrumările date în tot timpul acțiunilor de organele P.C.R.

La 4 septembrie 1944, organele de partid, populația Craiovei, precum și ofițerii din comandamentul Corpului au primit trupele sovietice, care se îndreptau spre granițele de vest ale țării noastre, pe drumul deschis de forțele noastre insurecționale care au înfrînt rezistențele inamicului, și au deschis intrarea spre cîmpia Tisei prin defileul Porților de Fier.

În seara zilei de 5 septembrie a ajuns la Turnu Severin grupul sovietic motorizat, comandat de locotenentul-colonel Voronov, care a primit sprijinul trupelor române pentru a trece Dunărea în Iugoslavia.

Trecerea, începută prin surprindere în dimineața zilei de 6 septembrie, s-a efectuat cu succes cu ajutorul vaselor românești din portul Șimian și sub protecția de foc a Regimentului 14 artilerie și a unei subunități de mitraliere. Comandantul trupelor sovietice a mulțumit apoi personal comandantului trupelor române din Craiova pentru sprijinul acordat.

Evenimentele din acel glorios august 1944, scumpe poporului nostru, rămîn mereu vii în amintirea celor care construiesc cu avînt mărețul edificiu al societății socialiste.

General-colonel în rezervă
Marin MANAFU
colonel **D. TUȚU**

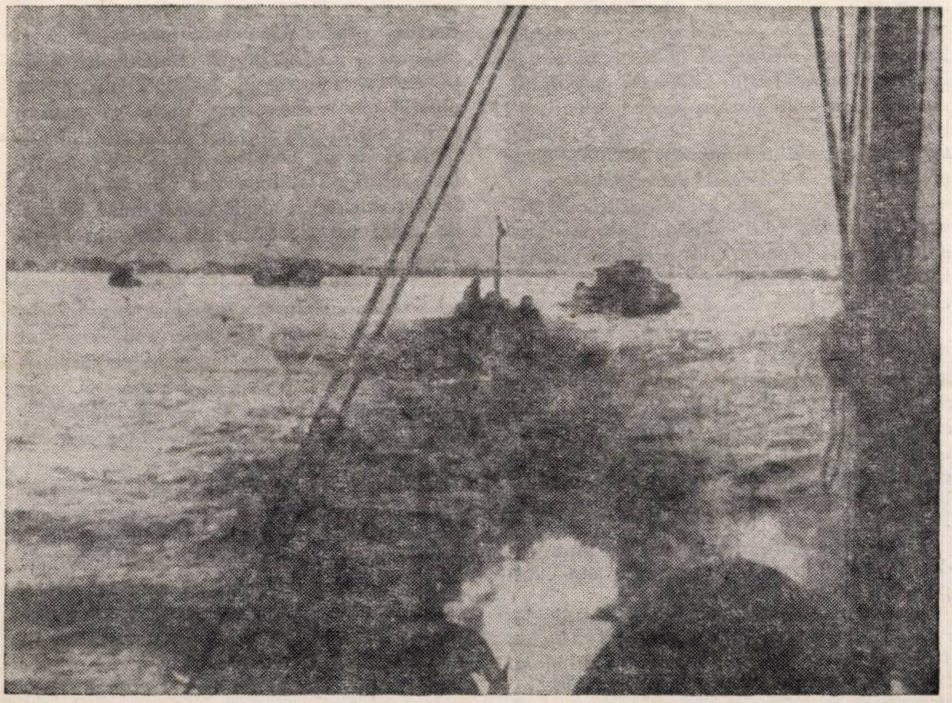

Nave fluviale românești, în acțiune pe Dunăre

Presa internaţională despre România

Cînd priveşti oraşele româneşti, reînnoite, deasupra cărora s-au instalat ca nişte cocori săgeţile macaralelor-turn, fabricile şi uzinele răsărite în cele mai îndepărtate colţuri ale ţării, schelele noilor şantiere care se înalţă în şesurile dunărene şi în pragul Carpaţilor, este greu să-ţi imaginezi cum a fost România în urmă cu 20 de ani, cînd a început drumul construcţiei socialiste.

PRAVDA, Moscova, iulie 1965

La capătul unui cîmp nesfîrşit de grîu, în cîmpia Moldovei, aproape de malul Dunării, apar gigantice schelete de beton armat şi de oţel roşu : este şantierul viitorului combinat de la Galaţi, pivotul marelui efort de industrializare pe care îl întreprinde România din 1960 şi pe care îl va continua pînă prin 1970. De altfel, prima parte a combinatului, laminorul de tablă de mari dimensiuni, trebuie să fie terminată la sfîrşitul acestui an şi pusă în funcţiune chiar de la începutul lui 1966. O hală gigantică, de un kilometru lungime şi 100 de mii de metri pătraţi, de culoarea albastru-închis şi roşu, agreabil luminată, este acum scena unei activităţi febrile. Combinatul, care va folosi aproximativ 15 mii de muncitori, va transforma vechiul oraş Galaţi, aproape complet reconstruit, într-o mare cetate industrială.

O vizită într-o cooperativă agricolă din împrejurimile Braşovului ne-a permis să înţelegem mai bine anumite aspecte ale situaţiei din agricultura românească. În cooperativa pe care am vizitat-o se recoltează 32 de chintale de grîu la hectar. E o cifră record.

LE MONDE, Paris, august 1965

In Romînia s-au depus mari eforturi pentru reconsiderarea sistematică a întregii moşteniri istorice şi culturale a poporului român. Rezolvarea sarcinilor economice şi acest proces de revalorificare a tot ce a fost progresist şi spre care, în istoria sa, poporul român a năzuit şi a realizat, au mers aproape paralel. Aceasta, de altfel, corespunde concepţiei partidului că actuala etapă în dezvoltarea poporului român constituie un rezultat şi o dezvoltare în continuare a acestor aspiraţii ale sale.

KOMUNIST, Belgrad, iulie 1965

Partidul Comunist Român se bucură de un mare prestigiu în rîndurile poporului român. El a dus cu perseverenţă politica de desfiinţare a proprietăţii capitaliste, de industrializare socialistă şi de colectivizare a agriculturii. România a obţinut mari victorii în transformarea ei socialistă şi în construcţia socialistă. Ea a devenit de pe acum o ţară socialistă industrial-agrară înaintată.

JENMINJIBAO, Pekin, iulie 1965

Guvernul român foloseşte gospodăriile de stat pentru a asigura un fond de produse agricole, cît şi pentru ca acestea să servească drept unităţi de producţie model. Se urmăreşte ca cooperativele agricole să devină în cursul unei perioade unităţi agricole-industriale eficiente. Mecanizarea se îmbunătăţeşte rapid şi, dispunînd de aproximativ 75 000 de tractoare, în majoritatea lor fabricate în ţară, România are în medie un tractor la 320 de acri. Producţia de combine, semănătoare, maşini de pulverizat şi utilaj destinat fermelor de produse lactate se află de asemenea în plină desfăşurare. Producţia de îngrăşăminte atinge aproximativ 63 livre pe acru. Cu ajutorul noilor uzine chimice aflate în construcţie, se prevede că producţia anuală de îngrăşăminte va atinge în România două milioane de tone.

NEW YORK TIMES, iunie 1965

Congresul de la Bucureşti a constituit un succes pentru conducerea României. O nouă Constituţie a fost elaborată şi orientarea de politică externă confirmată. În acest sens nu există probleme de nerezolvat. Aici se află punctul de plecare spre o mai bună înţelegere pe viitor între ţări.

HANDELSBLATT, München, iulie 1965

Am fost impresionaţi de frumuseţea României, însă şi mai mult de realizările locuitorilor săi : întreprinderi industriale construite recent sau relativ recent, noi cartiere în oraşe mai mari sau mai mici, ba chiar noi oraşe, care au apărut în cîmp liber. La sate — după cum se ştie, în întregime colectivizate — ne-a frapat marele număr de case noi, care vorbesc despre îmbunătăţirea situaţiei ţăranilor. Nu se poate să nu fie notat numărul mare de antene de televizor şi radio. Chiar şi ziariştii reprezentînd presa occidentală burgheză au subliniat că românii au făcut mult în ultimii ani, că aspectul acestei ţări s-a schimbat într-adevăr profund în anii puterii populare.

TRYBUNA LUDU, Varşovia, august 1965

Standurile întreprinderilor româneşti de maşini-unelte la Tîrgul Internaţional de la Viena

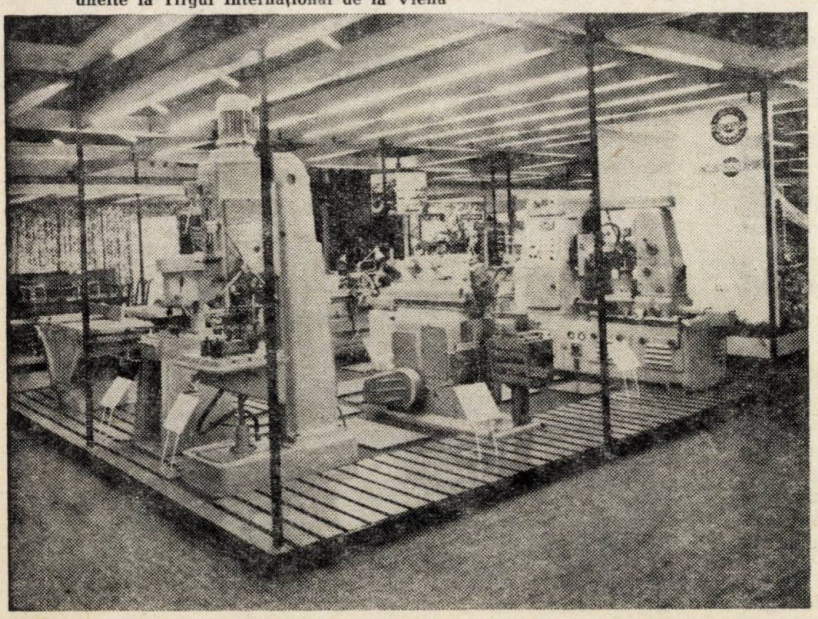

Pavilionul României la Tîrgul Internaţional de la Izmir

Afişul spectacolelor date de artiştii români la Théâtre des Nations la Paris

Unul dintre aspectele caracteristice pentru evoluţia şi situaţia actuală a societăţii socialiste româneşti îl constituie aprobarea largă a metodei industrializării socialiste, pe care a ales-o România — cu dezvoltarea cu precădere a ramurilor de bază ale industriei grele, ca temelie pentru dezvoltarea continuă a întregii economii naţionale, pentru menţinerea ritmului înalt actual al industrializării.

RUDE PRAVO, Praga, iulie 1965

De la ultima vizită pe care am făcut-o în România, acum aproximativ un an, au început să se vadă noi roade ale industrializării socialiste. Pe lîngă uzinele construite de curînd, în inima Transilvaniei se înalţă o fabrică de sticlă, complet automatizată, au apărut noi rafinării şi uzine petrochimice. Aceste schimbări se oglindesc şi în vitrinele magazinelor, în aspectul oraşelor.

FINANCIAL TIMES, Londra, iulie 1965

La Congresul Partidului Comunist Român, programul de politică internă şi economică pe perioada pînă în 1970 a fost confirmat. Politica de comerţ exterior a României se desfăşoară invariabil, după deviza potrivit căreia o ţară nu este cu adevărat independentă decît atunci cînd poate sta pe propriile sale picioare din punct de vedere economic şi cînd se poate bizui pe propria sa capacitate de producţie.

DIE WELT, Hamburg, iulie 1965

România este în toate privinţele o ţară cu care natura a fost generoasă ; abstracţie făcînd de enormele bogăţii ale solului, ea are frumuseţi naturale variate şi încîntătoare. Pe coasta Mării Negre, a fost construit un gigantic complex de odihnă. Din punct de vedere arhitectonic, hotelurile de aici sînt exemplare, construite cu fantezie şi gust.

STUTTGARTER ZEITUNG, aprilie, 1965

In domeniul economic, România se poate lăuda cu succese măgulitoare. Producţia industrială urmează de cîţiva ani un proces rapid. Produsul anual brut a sporit anul trecut cu 14 la sută în raport cu 1963, depăşind cu 2 la sută obiectivele planului. In cursul planului de 6 ani, care ia sfîrşit, producţia industrială a sporit de 2,24 ori, în timp ce venitul naţional a crescut cu aproape 65 la sută. Populaţia va continua să beneficieze de progresul producţiei. Pînă acum salariul mediu a crescut de 2,9 ori în cursul ultimilor 15 ani.

LES ECHOS, Paris, iulie 1965

Printr-o creştere a venitului naţional cu 13 la sută şi a producţiei cu 14 la sută, România a obţinut cel mai mare ritm de creştere din sud-estul Europei. Cel mai mult s-au dezvoltat industria chimică, industria constructoare de maşini şi sectorul electricităţii. Pentru anul 1965 se prevede, de asemenea, o sporire a producţiei cu 13 la sută şi o creştere a productivităţii cu 9 la sută.

DIE PRESSE, Viena, iulie 1965

Românii — un popor de 19 milioane în mijlocul Europei de răsărit — vor face un nou pas uriaş pe calea spre prosperitate. Statul lor va avea un nou nume, o nouă constituţie, un nou plan economic, de o uimitoare amploare.

DAILY MIRROR, Londra, iulie 1965

Fiind altă dată „un colţ vitregit al Europei", săracă şi aproape în exclusivitate agricolă, România se găseşte acum în plin drum spre dezvoltare. Ca valoare, producţia industrială a depăşit producţia agricolă. Dacă s-ar calcula potrivit standardelor O.E.C.D., produsul naţional brut ar fi probabil de aproximativ 9 miliarde dolari anual, crescînd cu 6—7 la sută pe an. Numai industria a progresat într-un ritm mediu de 14,4 la sută, cel mai înalt ritm de creştere în Europa.

THE TIMES, Londra, iulie 1965

Obiectivul de a atinge un stadiu de dezvoltare industrială modernă şi la un înalt nivel continuă să se afle pe primul plan. Este asigurată, de asemenea, continuitatea unei linii care tinde să ducă România la un nivel egal cu ţările cele mai avansate : reducerea mîinii de lucru în agricultură, care constituie o preocupare pentru economia ţării (într-o vreme România era pentru Occident o rezervă agricolă şi de materii prime) demonstrează tocmai acest lucru.

PAESE SERA, Roma, iulie 1965

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român s-a pronunţat limpede şi hotărît pentru politica de coexistenţă paşnică, pentru lupta în vederea preîntîmpinării unui nou război mondial. Totodată, comuniştii români au subliniat încă o dată că ei se află de partea tuturor popoarelor asuprite şi sprijină întrutotul lupta acestora pentru libertate. Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a constituit o impresionantă manifestare pentru unitatea mişcării comuniste internaţionale.

VOLKSSTIMME, Viena, iulie 1965

Congresul este o expresie a lealităţii şi devotamentului fără margini a Partidului Comunist Român şi a poporului român faţă de marxism-leninism, internaţionalismul proletar şi cauza păcii, faţă de socialism şi comunism şi forţa unită a rîndurilor partidului.

NODON SINMUN, Phenian, iulie 1965

Tractor românesc pe ogoarele din Sudan

DJAKARTA

Corespondență de la George SERAFIN

Sărbătoare în Indonezia

Douăzeci de ani de libertate și independență, după patru secole de asuprire colonială.

O sută de milioane de oameni, răspîndiți în trei mii de insule de-a lungul imensului arc meridional cuprins între nordul Sumatrei și Irian, dar uniți sub același steag al Republicii Indonezia — își manifestă în aceste zile bucuria de a trăi liberi. E bucuria unei țări neverosimil de frumoasă și de unitară în marea ei diversitate geografică și umană.

Djakarta, tînăra capitală de trei milioane de locuitori, încîntă pe orice călător în zilele obișnuite ale anului. De 17 august, ziua proclamării independenței, ea îl cucerește. Într-o feerie de culori și sunete, orașul aduce omagiul său idealului de libertate și progres pentru care a luptat veacuri de-a rîndul poporul indonezian. În vibrația capitalei inundată de delegați sosiți din toate colțurile țării, poți desluși prezența javanezilor veniți de pe pămîntul lor bogat în orez și cositor, a locuitorilor Sumatrei celei cu păduri, cărbune și petrol, a kalimantanilor avuți deopotrivă în datini străvechi și în diamante, a delegaților din Bali, din Surabaya și Sulawesi, din toate insulele indoneziene, înzestrate din belșug cu bogățiile cele mai felurite.

În semn de prețuire și prietenie, la marea sărbătoare a poporului indonezian au venit oaspeți și invitați din numeroase țări.

Din România, unde sentimentele de prietenie pentru Indonezia iau an de an forme tot mai concrete și mai extinse de colaborare economică și culturală, participă la marile festivități președintele Consiliului de Stat, Chivu Stoica, însoțit de ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu.

Programul bogat al manifestărilor organizate reflectă importanța și semnificațiile pe care oficialitățile și întregul popor indonezian le conferă celei de-a 20-a aniversări a proclamării Zilei Independenței. Luni după-amiază au avut loc festivitățile de deschidere a expoziției organizată de Institutul Național de Cercetări, care au marcat prima manifestare oficială din cadrul ceremoniilor ce au loc în capitala Indoneziei în cinstea sărbătorii naționale.

La această adunare, desfășurată în aer liber în fața clădirii Institutului de cercetări și a pavilionului de expoziții, a participat o numeroasă asistență printre care membrii guvernului, generali și ofițeri superiori, personalități ale vieții politice, sociale și culturale a țării, reprezentanți ai corpului diplomatic, precum și oaspeții de peste hotare sosiți în Indonezia cu acest prilej.

În cuvîntarea rostită, președintele Sukarno a subliniat principiile după care se conduce astăzi Indonezia în politica sa economică și în relațiile pe care le promovează pe plan extern.

Marile demonstrații și manifestații populare au avut loc marți. Imensul oraș s-a dovedit prea mic: mulțimea e compactă, iar dacă vitalitatea ei se refuză rigorilor impuse de elemente ale urbanisticii, ca trotuare, macadamuri, ziduri etc., disciplina, necesitatea ei, sînt acceptate, înțelese. Dezordinea este astfel înlăturată, rămînînd în schimb, strălucitoare, o voioșie și o animație exuberante, contagioase.

La ora 8 dimineața, în tribuna amenajată pe terasa palatului Amenaata din piața Merdeka, iau loc oficialitățile indoneziene, membrii corpului diplomatic. Sînt de față oaspeți din 20 de țări ale lumii, printre care Cen I, vicepremier al Consiliului de Stat și ministru al afacerilor externe al R.P. Chineze, Hasan Mreywes, ministrul afacerilor externe al Siriei etc. Sosirea președintelui Sukarno, însoțit de președintele Consiliului de Stat al R. P. Române, Chivu Stoica, este salutată cu puternice aplauze. De pe podiumul din fața tribunei, președintele Sukarno rostește un amplu discurs în care trece în revistă succesele obținute de poporul indonezian în cele două decenii care s-au scurs de la obținerea independenței și enunță perspectivele dezvoltării în continuare a țării.

O importantă parte a discursului este consacrată problemelor externe și reafirmării principiilor politicii promovate de guvernul indonezian pe arena mondială. Președintele Sukarno condamnă cu tărie colonialismul subliniind că Indonezia acordă un sprijin deplin luptei pentru independență pe care o duc popoarele aflate încă sub dominația străină sau a căror suveranitate este astăzi amenințată. El declară că Indonezia se află în întregime de partea poporului vietnamez, a luptei sale eroice împotriva agresiunii imperialiste a Statelor Unite.

După pronunțarea discursului de către președintele Sukarno, urmează ceremonia solemnă a înălțării steagului de pe același catarg pe care fusese ridicat în ziua de 17 august 1945, cu prilejul obținerii independenței naționale. Festivitatea din piața Merdeka ia sfîrșit în sunetele solemne ale imnului național indonezian.

Privești marea de oameni și cauți să dezlegi în elanul ei de bucurie sensul drumului și etapelor parcurse. Istoria țării înregistrează un șir nesfîrșit de lupte. Cu cortegiul cotropitorilor, primii au apărut portughezii. Prin 1512... Au venit apoi olandezii, pentru o lungă, nesfîrșit de lungă vreme — întrerupți pentru o scurtă perioadă de britanici. Al doilea război mondial aduce ocupația japoneză. Din nou olandezii, de astă dată fără perspective; pregătită din timp, revoluția indoneziană marchează primul ei punct: proclamarea independenței.

Au trecut de atunci 20 de ani. De la vechiul regim colonial, Indonezia a moștenit un pasiv încărcat de grele probleme economice și financiare, de datorii. Analfabetismul făcea ravagii. Comploturi organizate de colonialism, atît în interiorul cît și în afara țării, îngreunau și mai mult sarcina refacerii și ridicării ei. În ciuda tuturor încercărilor la care a fost supusă, procesul de dezvoltare nu s-a oprit pe loc nici o clipă. Pe întinsul țării au început să apară fabrici de textile, alături de sonde și rafinării de petrol, uzine metalurgice, alături de fabrici de îngrășăminte. S-a pornit de la zero. S-au realizat multe. Planul național de dezvoltare de 8 ani (1960—1968), astăzi în plină desfășurare, a fost elaborat după înfăptuirea unor etape premergătoare absolut necesare. Astfel, naționalizarea a trecut sub controlul statului numeroase companii, întreprinderi și domenii aflate în mîini străine. A fost aplicată o reformă agrară care a distribuit pămîntul țăranilor. Prin măsuri progresive, economia țării a ajuns să fie peste 80 la sută națională, în timp ce la începutul revoluției ea era de 90 la sută sub dominație străină. Una din mîndriile indonezienilor este victoria strălucită pe care au repurtat-o în lupta contra analfabetismului. Folosindu-se metode variate și originale, la sfîrșitul anului 1964 toată lumea știa să scrie și să citească. În plus, un număr de 24 de universități asigură țării cadrele necesare conducerii economiei și învățămîntului general.

Pe plan extern, Indonezia se bucură de un larg prestigiu. Politica sa de neutralitate și nealiniere nu înseamnă însă pasivitate în fața colonialismului și rasismului. Dimpotrivă, este o politică anticolonialistă activă, bazată pe primul paragraf al Constituției, în care se spune: „Independența fiind un drept al fiecărui popor, trebuie să se pună capăt aservirii sub toate formele sale, căci aservirea este în contradicție cu principiile umanității și justiției". Indonezia ocupă un loc de prim rang în rîndul țărilor recent eliberate și nimeni nu poate uita rolul pe care l-a avut ea în organizarea și găzduirea, la Bandung, a primei conferințe afro-asiatice.

În zilele sărbătorii sale naționale, poporul indonezian a dezvăluit cu elocvente mărturii și argumente cheia succeselor sale în atît de variate domenii: unitatea sa, închegată în anii rezistenței împotriva colonialiștilor, consolidată în cadrul muncii desfășurată umăr la umăr pentru asigurarea unui viitor mai bun fiecărui cetățean al frumoasei, mîndrei Republici Indonezia.

Djakarta, 18 august

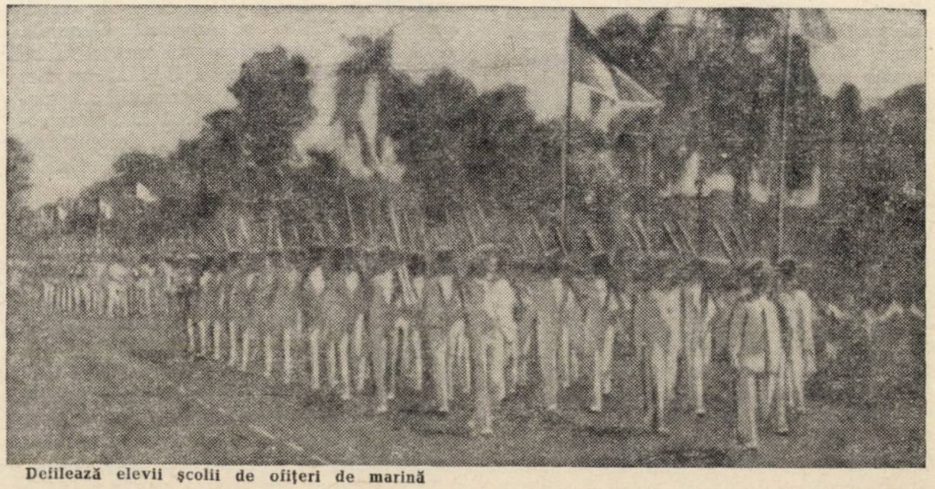

Defilează elevii școlii de ofițeri de marină

NEW YORK

Dezbaterile Comitetului celor 33

Luni 16 august au fost reluate la New York lucrările Comitetului special al Națiunilor Unite pentru operațiile de menținere a păcii (33 state membre printre care și România). După ce și-a întrerupt lucrările timp de o lună de zile, pentru a da tuturor membrilor O.N.U. posibilitatea să-și exprime punctele lor de vedere asupra principiilor directoare ale viitoarelor operații de menținere a păcii, formulate în raportul prezentat Comitetului în comun de către secretarul general al Națiunilor Unite, U Thant, și președintele Adunării Generale a O.N.U., Alex. Quaison Sackey, Comitetul s-a întrunit din nou pentru ca membrii săi să ajungă la o formulă pentru normalizarea lucrărilor Adunării Generale.

Comitetul a mai fost însărcinat să întreprindă un studiu de ansamblu al întregii probleme a operațiilor O.NU. de menținere a păcii sub toate aspectele lor.

Încă în cursul primei ședințe a Comitetului, reprezentantul Republicii Populare Române a menționat că, după părerea guvernului său, prima sarcină și cea mai urgentă a Comitetului este aceea de a elimina toate dificultățile care împiedică normalizarea lucrărilor Adunării Generale, așa cum se arată și în rezoluția pe baza căreia a luat ființă Comitetul.

Dacă s-a conturat un acord unanim asupra existenței acestei sarcini, părerile membrilor Comitetului au diferit în ceea ce privește căile pe care se poate ajunge la rezolvarea ei. S-a arătat în cursul dezbaterilor că deficitul financiar al Organizației, determinat de cheltuielile prilejuite de operațiile O.N.U. în Congo și Orientul Mijlociu, pune, dincolo de aspectele sale financiare, a căror soluționare cu prioritate se impune în vederea normalizării activității Adunării Generale, datele unei probleme politice. Nu este vorba numai de a se asigura acoperirea unor cheltuieli a căror legalitate a fost contestată de țările socialiste, Franța și alți membri ai O.N.U. — ci de a se stabili dacă prevederile actuale ale Cartei oferă suficiente posibilități pentru asigurarea unei participări active a O.N.U. la menținerea păcii și securității internaționale. Cu alte cuvinte, se pune problema de a vedea dacă trebuie să se rămînă la formula inițiată în 1945 de către *fondatorii* Cartei, prin care se conferă Consiliului de Securitate responsabilitatea principală pentru menținerea păcii și securității internaționale (conform Cartei, Adunarea Generală nu poate să adopte recomandări asupra unei probleme privind menținerea păcii și securității, atunci cînd rezolvarea ei reclamă o acțiune, sau atunci cînd ea se află în dezbaterea Consiliului de Securitate), sau dacă nevoilor lumii postbelice le-ar corespunde mai bine o altă interpretare a Cartei sau o eventuală modificare a ei, care să ducă la o mărire a competenței Adunării Generale și prin aceasta la o creștere a rolului statelor mici.

Reprezentantul țării noastre a arătat că „în ceea ce privește mecanismul Națiunilor Unite pentru menținerea păcii, există elemente de natură să ne pună de acord asupra unui punct de o importanță deosebită, și anume că respectul principiilor Cartei constituie garanția unică pentru lichidarea definitivă a situației anormale în care se găsește în prezent Organizația... Principiile înscrise în Cartă cu douăzeci de ani în urmă, îmbogățite și dezvoltate prin experiența acumulată în acest răstimp, își păstrează întreaga lor valabilitate și viabilitate."

Nu este vorba pentru moment de a discuta în ce măsură fiecare prevedere a Cartei în parte, și Carta în ansamblul ei, mai corespund relațiilor internaționale după douăzeci de ani de la fondarea O.N.U., în condițiile schimbărilor profunde petrecute pe glob și chiar în sînul Organizației, în care numărul membrilor noi depășește pe cel al membrilor fondatori. Nu se pune nici problema unei reexaminări a procesului complex, implicînd multiple și diverse aspecte, care a dus la elaborarea Cartei. Se știe că la Conferința de la San Francisco, țările mici au căutat să aducă textului Cartei acele modificări care păreau mai apropiate de interesele lor. Cu șanse mai reduse de reușită ele au încercat să limiteze puterile Consiliului de Securitate și influența membrilor permanenți. Cu mai mari posibilități de succes statele mici au insistat asupra respectării principiilor dreptului internațional, a sporirii rolului Adunării Generale în raport cu Consiliul de Securitate și a extinderii funcțiilor noii organizații în domeniul economic și social. Ele au lărgit, de asemenea, condițiile de modificare a Cartei, care să asigure posibilitatea de adaptare a ei la evoluția de viitor a vieții internaționale.

Reprezentantul R. P. Române în Comitet a arătat că delegația romînă înțelege să dea întregul său sprijin acelor soluții privind atît normalizarea activității Adunării Generale, cît și stabilirea mecanismului Națiunilor Unite pentru pace și securitate internațională, care, fiind rezultatul armonizării punctelor de vedere ale statelor membre în Comitet și primind adeziunea tuturor, vor respecta principiile fundamentale ale Cartei.

Este evident, însă, că orice tendințe de adaptare a O.N.U. nu-și pot găsi aplicare atîta vreme cît Adunarea Generală nu-și desfășoară activitatea în condiții normale. Soluționarea deficitului financiar al O.N.U. prin contribuții voluntare, sugestie prezentată de țările afro-asiatice încă la 30 decembrie 1964 — ar fi fost posibilă cu mult timp înainte, poate chiar în cursul sesiunii a XIX-a a Adunării Generale, dacă S.U.A., care acum au renunțat la invocarea art. 19 al Cartei O.N.U., nu s-ar fi menținut mult timp pe poziția abandonată în prezent. De altfel, S.U.A. și-au revizuit poziția, după cum a declarat reprezentantul lor în Comitetul Special al Națiunilor Unite pentru operațiile de menținere a păcii, Arthur Goldberg, deoarece a apărut limpede că Adunarea Generală nu este dispusă să aplice prevederile art. 19 al Cartei împotriva acelor state care refuză să contribuie la finanțarea operațiilor O.N.U. din Congo și Orientul Mijlociu. (Amenințarea cu aplicarea articolului 19 nu este primul caz de promovare a intereselor particulare ale unuia sau unor membri ai Organizației sub pretextul unor preocupări legate de apărarea legalității internaționale și a intereselor generale).

Organizația Națiunilor Unite reflectă, fără îndoială, contradicțiile existente în lume. Activitățile sale pozitive, desfășurate mai ales în domeniul economic și social, justifică necesitatea menținerii ei, chiar dacă nu în condițiile perpetuării formei actuale de organizare și funcționare. Desigur că Organizația Națiunilor Unite ar avea un rol sporit dacă în cadrul ei ar fi prezente toate statele lumii, asigurîndu-se astfel o manifestare deplină a caracterului universal al Organizației.

Dan COPĂCEANU

LONDRA

Singapore: noi probleme pentru diplomația britanică

Separarea Singaporelui de Federația Malayeză este, cu toate speranțele exprimate politicos de ambele părți, definitivă : „De ce ar rămîne soții împreună, atunci cînd singura certitudine este că neînțelegerile s-ar agrava ?" scria *The Guardian*. Guvernului britanic, care prezidase încheierea acestei căsătorii ratate, nu-i rămîne decît să se împace cu situația creată, deși aceasta îl pune în fața unor probleme deosebit de dificile.

Londra continuă să privească evoluția evenimentelor prin prisma statutului viitor al sistemului de baze militare aflat în Singapore — „axul central al sistemului militar britanic la est de Suez". Marea Britanie dispune aci de trei baze aeriene și una navală, a căror întreținere reprezintă aproape jumătate din suma de 255 milioane de lire sterline cît costă (anual) acțiunile militare britanice în această regiune. La Singapore sînt amplasate comandamentul flotei britanice din Extremul Orient și cartierul general al trupelor (efectiv : 50 000 de soldați) necesare pentru a asigura existența Federației Malayeze și care vor continua — după cum a afirmat premierul Wilson — să apere ceea ce a mai rămas din ea.

Îndată după secesiunea Singaporelui a apărut necesitatea — impusă de considerente de ordin juridic — de a negocia noi acorduri referitoare la bazele militare. În zilele care au urmat, a devenit evident faptul că aceste negocieri nu vor putea avea un caracter pur formal. Atitudinea Singaporelui, acum independent, a suferit modificări. La 12 august ministrul de externe Sinnathamby Rajaratnam arăta că atitudinea țării sale față de S.E.A.T.O. „nu este caracterizată de înțelegere și simpatie" și că în negocierea noului tratat va trebui să se țină seama de aceasta. Rajaratnam a adăugat că dacă S.E.A.T.O. cere utilizarea bazei pentru „acțiuni în interesul apărării Singaporelui", avizul guvernului său este indispensabil. La 13 august, premierul Lee Kuan Yew a fost și

— Tu stai mai bine ?

(Din OBSERVER, Londra)

mai categoric : „Sînt interesat de securitatea Singaporelui şi a compatrioţilor mei. Dar nu mă interesează — cer scuze pentru această exprimare neocolită — nu mă interesează poziţia Angliei ca putere mondială, cu toate implicaţiile care decurg din folosirea bazei ca obiect de tîrguială cu S.U.A., nu mă interesează raţionamentul că Marea Britanie fiind prezentă militar în această parte a lumii, vocea ei trebuie ascultată în Europa, şi aşa mai departe. Nu-mi pasă. Nu mă interesează aceste lucruri. Noi nu beneficiem de pe urma lor". Comentatorii arată că cele 50 de milioane de lire sterline (chiria plătită de guvernul englez) ar fi compensate prin reluarea comerţului cu Indonezia, devenită posibilă în eventualitatea evacuării bazelor militare.

La Kuala Lumpur, premierul Rahman a considerat necesar să dea o replică indirectă acestei declaraţii, afirmînd că ar saluta instalarea unei baze militare britanice pe teritoriul federaţiei (există deja o importantă bază militară engleză la Malacca). Este improbabil ca invitaţia lui să fie acceptată la Londra. Pe de altă parte, opoziţia faţă de prezenţa militară britanică se conturează şi în Malayezia. Ziarul *Utusan Melayu*, care apare la Kuala Lumpur, scria că „dacă rostul bazelor britanice este să oblige poporul ţării noastre să participe la apărarea intereselor britanice în această parte a lumii (...), marea majoritate a poporului s-ar despărţi cu plăcere de aceste baze". Ziarul citat exprimă, potrivit agenţiei *U.P.I.*, opinia unei fracţiuni chiar a partidului guvernamental, Organizaţia Naţională a Malayezilor Uniţi.

Ministerul britanic al Apărării se afla, în momentul secesiunii Singaporelui, în plină activitate de elaborare a planului de perspectivă pentru organizarea forţelor armate dispersate în întreaga lume. Acest plan ţinea seama de posibilitatea ca baza militară din Singapore (ca şi cele din Aden şi Libia, de altfel) să fie evacuată. Sînt cunoscute recomandările referitoare la amplasarea noului sistem de puncte întărite : Port Darwin, Carnavon, Freemantle şi Perth în Australia, insulele Cocos şi Maldive în Oceanul Indian (alternativa pentru Aden o reprezintă insulele Bahrein). Dar aceste soluţii de natură tehnică nu înlătură dificultăţile financiare pe care le implică instalarea unor baze noi.

Acest considerent, între altele, împinge o serie de comentatori britanici să-şi pună întrebări cu caracter mai general. „Adevărata întrebare este — care este scopul prezenţei militare britanice în Extremul Orient" scria *The Observer*, adăugînd că „atitudinea Marii Britanii în problemele apărării acestei regiuni este cel puţin ambiguă. (...) Nu cumva ne aflăm acolo pentru a face figură de mare putere ?" *Financial Times* arăta că „se naşte întrebarea dacă Marea Britanie trebuie să-şi mute bazele sau să le abandoneze". „Reţeaua de baze care se întinde din Golful Persic pînă în Extremul Orient, continuă ziarul, costă mai mult decît poate suporta balanţa noastră de plăţi. Frămîntările politice ne obligă tot mai mult la apărarea bazelor înseşi. Evenimentele ne obligă să renunţăm la ceva oricum prea costisitor. Poate că trebuie să nu scăpăm această ocazie".

Guvernul laburist nu pare însă dispus să acţioneze în acest sens. Premierul Wilson a anunţat că trupele engleze vor rămîne în Singapore „pe o bază temporară". Între timp John Rob, înalt comisar adjunct al Marii Britanii pe lîngă Singaporele independent, stabileşte contacte în vederea negocierii unui nou acord. Raţionamentul guvernului laburist pare să fie acela expus de săptămînalul conservator *Sunday Telegraph*, care scria că „este momentul cel mai nepotrivit pentru a spune americanilor : descurcaţi-vă singuri în Asia", deoarece „relaţiile între Marea Britanie şi S.U.A. nu ar mai fi niciodată aceleaşi". De altfel, temerea că „răspunderile din această regiune ar putea să revină exclusiv Statelor Unite" — care folosesc uneori bazele din Singapore ca escală spre Vietnam — a fost exprimată şi într-un editorial din *New York Times*. Căutînd să-şi menţină intact dispozitivul militar din Singapore, Wilson caută să respecte, arată *New York Times*, „diviziunea muncii între Statele Unite şi Marea Britanie". Relaţiile „cu caracter special" riscă să dicteze Marii Britanii, o dată în plus, o opţiune nenaturală şi nepopulară.

Mihai MATEI

REFLECTOR

Congresul Ligii Arabe

Liga Arabă a anunţat proiectul ordinii de zi a celei de a treia conferinţe la nivel înalt care se va deschide la 13 septembrie la Casablanca. Conferinţa va fi precedată de o întrunire pregătitoare a miniştrilor de externe, la 9 septembrie, şi una a consiliului suprem al apărării (constituit din şefii statelor majore), la 11 septembrie. Ordinea de zi va cuprinde probleme politice (divergenţele existente între unele ţări arabe), problema yemenită şi convorbirile care au loc între R.A.U. şi Arabia Saudită pentru a-i găsi o reglementare, situaţia din principatele aflate în Golful Persic şi ajutorul acordat mişcării de eliberare din Arabia de sud.

Observatorii consideră că printre problemele militare locul principal îl vor ocupa convorbirile pentru crearea unei armate comune şi lucrările pentru devierea afluenţilor Iordanului.

La capitolul problemelor economice se presupune că vor fi abordate chestiunile privitoare la evoluţia discuţiilor despre o piaţă comună arabă, precum şi alte chestiuni de ordin tehnic.

Miniştri algerieni în călătorie

Bachir Boumaza, ministrul algerian al informaţiilor, a început în Africa un turneu care-l va duce succesiv în Kenya, Tanzania, Uganda şi Zambia. Ca şi ministrul de externe, A. Bouteflika, care vizitează o serie de alte state africane şi ministrul de stat Rabah Bitat, care întreprinde un turneu în Asia, el are misiunea de a duce consultări în vederea pregătirii viitoarei conferinţe afro-asiatice.

Viitoare remaniere guvernamentală în Portugalia

După prestarea jurămîntului de către preşedintele Republicii portugheze, amiralul Americo Thomaz, reales ca preşedinte pentru încă 7 ani, observatorii politici din Lisabona consideră că primul ministru, Oliveira Salazar, va trece la o remaniere radicală a echipei sale ministeriale. Între timp, remanierile din sînul partidului (proguvernamental) Uniunea naţională continuă. Potrivit dispoziţiilor trasate de Salazar, Uniunea naţională trebuie să-şi întărească rolul şi să se consacre recrutării de partizani. Această „dinamizare" este însoţită de o campanie de critici aspre la adresa catolicilor care s-au pronunţat împotriva regimului.

Explozia de la Little Rock

Paznicul bazei americane de la Little Rock (Arkansas), afişa în fiecare zi o pancartă care scotea în evidenţă eficacitatea mijloacelor de securitate folosite în S.U.A. La 9 august pancarta avea următorul text : „Azi, a 206-a zi fără accident". Din păcate, în aceeaşi zi o explozie în magazia de rachete atomice a făcut 53 de victime. Cauza accidentului : explozia unui motor Diesel care alimenta baza cu curent electric. Victimele, carbonizate şi asfixiate, erau vopsitori, electricieni şi dulgheri care lucrau la diverse niveluri ale rachetei cu 9 etaje Titan III. Această rachetă era „sora" celei care a lansat capsula spaţială Gemini, avînd la bord pe cosmonauţii White şi Mc Diwitt. Adîncimea puţului în care era instalată măsura 47 metri. Din fericire, „capul" nuclear al rachetei fusese demontat, ca măsură de securitate, în timpul reparaţiilor.

Amploarea dezastrului se datoreşte chiar sistemului de securitate : sufiul exploziei a închis ieşirile de siguranţă acţionate electric. Intrarea principală a fost de asemenea blocată : ea consta dintr-un „dop" metalic de 75 de tone ; ar fi fost nevoie de o explozie atomică pentru a-l distruge. Introducerea din afară a aerului şi încercarea de a evacua fumul prin tuburi nu au dat rezultate. Numai doi oameni, un mecanic şi un vopsitor, au izbutit să străpungă zidul de flăcări pentru a ajunge într-un culoar care ducea în altă parte a instalaţiei.

ATENA

Corespondență de la
C. ALEXANDROAIE

Evoluția crizei

Evenimentele intervenite în ultima săptămînă în complicata criză guvernamentală din Grecia sînt apreciate de unii observatori politici și diplomatici din Atena ca însemnînd o nouă încercare de a fărîmița forțele Uniunii de centru. Mai precis, este vorba de numeroasele întrevederi, ședințe secrete și întruniri, concretizate în cele din urmă prin declarația depusă luni la orele 13,45 pe pupitrul prezidiului parlamentului : „Subsemnații deputați Stephanopoulos, și Tsirimokos (primul, fost vicepreședinte, al doilea fost ministru de interne în guvernul Papandreu — n. n.) declarăm că de azi înainte vă rugăm a fi considerați independenți în Uniunea de centru". Marți dimineață cei doi oameni politici au publicat un comunicat de presă în care afirmă că Papandreu „a identificat partidul, guvernul și democrația, cu persoana sa", și că în timpul guvernării sale „am devenit complici fără voința noastră la această situație antidemocratică".

Prin această acțiune, cei doi foști colaboratori apropiați ai lui Papandreu se eliberează în fapt de obligația de a supune aprobării grupului parlamentar al Uniunii de centru mandatul de formare a noului guvern.

Retragerea lor din Uniunea de centru nu a constituit pentru nimeni nici o surpriză, întrucît în ciuda secretului în care era pregătită, presa ateniană o aflase cu mult înainte, de la deputații cărora li se ceruse — și care își refuzaseră — sprijinul pentru această formulă. *Anendotos* (noul ziar al lui Papandreu) anunță că doar 9 deputați de centru sprijină noua fracțiune independentă, *Ta Nea* dă numele a 12 deputați, iar *Memsemvrini* mai adaugă 2. La ora cînd transmitem aceste rînduri, numărul deputaților care sprijină această soluție rămîne necunoscut. Nu este sigur dacă noua echipă ministerială în pregătire dispune sau nu de suficiente voturi pentru a-și asigura investitura parlamentară. După cum se afirmă în unele cercuri, noua echipă ministerială în pregătire poate conta, deocamdată, numai pe voturile partidelor de dreapta, pe cele ale grupului Novas și pe deputații care au acceptat să sprijine acțiunea lor. Se pare însă că aceasta nu e de ajuns.

Marți seara, Stephanopoulos și Tsirimokos au fost primiți în audiență de rege căruia, scrie *To Vima*, i-au raportat dificultățile întîmpinate în eforturile lor de a obține un sprijin substanțial din partea deputaților centrului. Apoi a fost primit în audiență Novas care a promis regelui că grupul deputaților săi sprijină noua inițiativă. Întreaga presă consideră sigură acordarea mandatului de formare a noului guvern unuia dintre cei doi oameni politici, în ciuda faptului că, deocamdată, n-au încă asigurată majoritatea parlamentară.

Mai rămîn însă în suspensie o serie de probleme esențiale care împiedică temporar formarea guvernului :

— Grupul celor 24 de deputați ai premierului interimar Novas cere, în schimbul sprijinirii de către el a soluției „Stephanopoulos-Tsirimokos", să i se acorde un număr de ministere, printre care internele, apărarea și coordonarea, adică punctele-cheie. Stephanopoulos nu pare dispus să accepte aceste cereri întrucît, după cum se știe, după formarea guvernului Novas, el a avut numai cuvinte de critică împotriva cabinetului și a fost primul care a semnat protocolul intitulat „Stigmatizăm trădarea". El acceptă sprijinul grupului Novas, acceptă un compromis, dar nu și colaborarea.

— Grupul Papapolitis (fost lider al partidului EPEK, care numără 7 deputați) cere 7 ministere. Refuzul a fost întîmpinat prin refuz.

— Partidul ERE a declarat că sprijină noul guvern, însă numai sub anumite condiții și că în orice caz „acest sprijin va avea un caracter provizoriu".

Acele cotidiane de centru care au rămas credincioase lui Papandreu, analizînd situația nou creată, subliniază că, în cazul formării unui guvern Stephanopoulos, acesta va fi nevoit să ducă o politică internă și externă convenabilă mai mult partidelor dreptei. Cînd dreapta nu va mai fi de acord cu guvernul, insistă unii observatori politici, va izbucni o nouă criză guvernamentală. Pericolul votului de neîncredere nu poate să nu influențeze politica viitoare a eventualului viitor guvern.

În ceea ce privește poziția majorității deputaților Uniunii de centru și tuturor deputaților partidului E.D.A., ea a rămas aceeași : guvern Papandreu sau alegeri în termenul constituțional de 45 de zile. Ca și în cazul formării fracțiunii Novas, și în momentul de față Papandreu și-a ales cele mai tăioase cuvinte pentru a califica noua sciziune, declarînd că „această trădare este mai mare chiar decît prima". Totodată s-a anunțat că fostul premier își va începe sîmbătă „marșul către popor" organizînd în numeroase orașe mitinguri de masă „pentru a chema poporul la vigilență în vederea apărării cuceririlor sale democratice". În sprijinul liderului Uniunii de centru, Confederația Generală a Muncii a organizat marți seară, pe stadionul „Panathinaikos", un mare miting sub lozinca „Pentru apărarea democrației".

Atena, 18 august

FAȚA ASCUNSĂ A LUNII VĂZUTĂ DE SONDA-3

Cea de a treia fotografie transmisă de stația automată „Sonda-3" reprezintă regiunea ecuatorială a Lunii, pe fața invizibilă de pe Pămînt. Pata întunecată din dreapta este Marea Răsăriteană

În spațiul cosmic zboară actualmente o adevărată constelație de vehicule interplanetare. De viu interes se bucură stația automată sovietică „Sonda-3", care a reușit să ne dezvăluie noi imagini ale feței necunoscute ale Lunii. În lumea științifică, cercetătorii sovietici sînt apreciați pentru pasiunea cu care, încă din octombrie 1959, caută să fotografieze partea ascunsă vederii de pe Lună. Imaginile obținute acum sînt mult mai clare decît cele realizate cu șase ani în urmă, cînd stația automată se afla la o distanță de 6—7 ori mai mare de obiectiv.

După ce și-a luat elanul, la 18 iulie 1965, de pe bordul unui satelit greu al Pămîntului, „Sonda-3" a evoluat pe o orbită heliocentrică. La o zi și jumătate după start, adică atunci cînd se afla la distanța de 11 600 km de suprafața lunară, „Sonda-3" a început fotografierea Lunii. Operația a durat o oră și opt minute. După „înmagazinarea" imaginilor — așa cum s-a întîmplat și în cazul „Mariner-4" — retransmisia lor spre Pămînt a început abia la 29 iulie, de la distanța de 2 200 000 km.

Fotografiile inițiale transmise de „Sonda-3" cuprind o zonă considerabilă a părții invizibile a Lunii, iar cele ulterioare reproduc imaginile suprafeței lunare iluminată dintr-o parte de Soare, astfel încît accidentele reliefului selenar profilează umbre distincte, puse în valoare prin contrast. Imaginile obținute acoperă o suprafață de aproximativ 5 milioane kmp.

Calitatea bună a fotografiilor va da din nou de lucru astrogeografilor din comisia specială care se ocupă cu denumirea noilor reliefuri (craterele lanțurilor muntoase) dezvăluite de „Sonda-3".

MOSCOVA

Relații de bună vecinătate

În fruntea agendei diplomatice din capitala Uniunii Sovietice s-au situat în ultimele două săptămîni pe prim plan vizitele oficiale ale unor înalți oaspeți din două țări vecine, situate la granița meridională a U.R.S.S. — Afganistan și Turcia.

La 3 august au sosit la Moscova, la invitația Prezidiului Sovietului Suprem și a guvernului sovietic, regele Afganistanului, Mohammed Zahir-Sah și regina Umaira Aceasta este cea de-a patra vizită oficială a șefului statului afgan în U.R.S.S., după cele efectuate în anii 1957, 1962, 1964. Făcînd un bilanț al raporturilor existente între cele două state vecine și subliniind aportul actualei vizite la cauza întăririi continue a relațiilor sovieto-afgane, primul ministru sovietic, Alexei Kosîghin, a declarat în cuvîntarea rostită la recepția oferită în cinstea regelui Afganistanului: „Între popoarele Uniunii Sovietice și Afganistanului există o năzuință firească spre stabilirea unor relații economice și culturale cît se poate de strînse și trainice, precum și a unor relații de bună vecinătate. Prietenia dintre statele noastre a fost întemeiată de V. I. Lenin și de luptătorii pentru independența Afganistanului. Între noi n-au existat niciodată litigii și conflicte, nu există probleme care ar putea provoca divergențe și umbri prietenia sovieto-afgană". În răspunsul său, regele Mohammed Zahir-Sah a relevat că „prietenia, neutralitatea și neagresiunea dintre țările noastre au constituit un fapt real. Astăzi, ca urmare a unei îndelungate experiențe, întreaga lume s-a convins și mai mult de însemnătatea acestui fapt pentru întărirea păcii din întreaga lume".

Convorbirile purtate cu prilejul vizitei între oaspeții afgani și conducătorii sovietici au fost urmate de semnarea protocolului privind prelungirea pe următorii 10 ani a termenului de valabilitate a tratatului de neutralitate și neagresiune încheiat între Uniunea Sovietică și Afganistan la 24 iunie 1931. Ambele părți au salutat cu satisfacție înfăptuirea acestui act. „Încheierea acestui tratat acum 35 de ani — a spus premierul Kosîghin — a constituit o etapă importantă pe calea dezvoltării relațiilor prietenești între țările noastre și un eveniment esențial pentru întreaga situație din acel timp. Astăzi, după 35 de ani, sîntem în măsură să spunem cu deosebită satisfacție că convingerea exprimată de guvernele țărilor noastre la încheierea tratatului de neutralitate și neagresiune s-a justificat pe deplin". La rîndul său, regele Afganistanului a declarat: „Sînt convins că contactele și schimbul de păreri în probleme care interesează țara noastră vecină și prietenă ce au avut loc în perioada actualei mele vizite în Uniunea Sovietică vor avea o influență importantă asupra înțelegerii dintre popoarele noastre".

Peste cîteva zile, capitala sovietică l-a întîmpinat pe primul ministru al Turciei, Suat Hayri Ürgüplü. Importanța evenimentului a fost subliniată de ambele părți, dat fiind că aceasta este prima vizită a unui premier turc în U.R.S.S. în ultimele trei decenii.

La prînzul oferit la 9 august în Palatul mare al Kremlinului în cinstea primului ministru al Turciei, premierul sovietic Alexei Kosîghin a apreciat că vizita acestuia la Moscova confirmă faptul că în prezent relațiile sovieto-turce cunosc din nou o dezvoltare pozitivă. „Guvernul sovietic — a spus A. N. Kosîghin — se pronunță ferm pentru ca, respectînd indicațiile marilor conducători ai statelor noastre, V. I. Lenin și Kemal Atatürk, să întemeiem relațiile noastre în spiritul celor mai bune timpuri și tradiții".

În același spirit s-a pronunțat și premierul Ürgüplü care, în răspunsul său, a apreciat că relațiile stabilite acum 44 de ani între Turcia și Uniunea Sovietică au baze solide. „În perioada cînd cele două popoare au dus o luptă aprigă pentru existența lor — a continuat el — aceste relații s-au dezvoltat în interesul ambelor țări, pe principiile respectării suveranității, egalității în drepturi, integrității teritoriale și neamestecului în treburile interne. În prezent, scopul nostru este de a stabili o deplină încredere și înțelegere între cele două țări ale noastre".

În urma convorbirilor purtate, cele două părți au dat publicității un comunicat comun. Documentul menționează că întrevederile s-au soldat cu „un schimb util de păreri în problemele internaționale, precum și în problemele dezvoltării continue a relațiilor sovieto-turce". Cu prilejul examinării relațiilor economice dintre Turcia și Uniunea Sovietică, s-a exprimat satisfacția față de desfășurarea schimbului reciproc de mărfuri în cursul ultimului an. Se prevede ca, pe viitor, partea turcă să achiziționeze din U.R.S.S. mașini și utilaje pentru construirea diferitelor unități industriale, iar partea sovietică să cumpere din Turcia o cantitate mai mare de bunuri produse de această țară. A. N. Kosîghin a acceptat invitația adresată de Suat Hayri Ürgüplü de a face o vizită oficială în Turcia.

Referindu-se la rezultatele vizitei, cei doi premieri au declarat: „Convorbirile noastre au avut un caracter politic, economic, ele au urmărit întărirea păcii generale, a colaborării dintre Turcia și Uniunea Sovietică" (Alexei Kosîghin). „Este un fapt îmbucurător că noi am ajuns la o unitate de vederi cu marele nostru vecin" (Ürgüplü). Pe aceeași linie s-au înscris și aprecierile opiniei publice și presei din cele două țări. Într-un interviu acordat ziarului *Pravda*, cunoscutul om politic turc Ismet Inönü declara: „Îmbunătățirea relațiilor dintre U.R.S.S. și Turcia va fi folositoare pentru rezolvarea problemelor internaționale importante..." Articolul de fond al ziarului *Pravda* din 9 august, consacrat relațiilor stabilite între U.R.S.S. și țările situate în Orientul Mijlociu — Afganistan, Iran, Pakistan și Turcia subliniază că „Buna vecinătate constituie calea justă spre consolidarea relațiilor dintre state cu orînduiri sociale diferite, spre întărirea păcii".

I. RADU

REFLECTOR

Criza regională a centrului stînga italian

În timp ce primul ministru Aldo Moro e în concediu la Trentino și în capitală activitatea politică stagnează, o serie de evenimente periferice pun din nou în discuție politica de centru-stînga.

Astfel, în Sardinia, parlamentul regional al insulei a respins programul prezentat de președintele consiliului executiv regional (format din democrat-creștini, socialiști și social-democrați). Este pentru prima oară în decurs de 16 ani — subliniază comentatorii — cînd într-o regiune autonomă cu un statut special, coaliția de centru-stînga suferă un eșec de proporțiile acestuia. Mai ales ținînd seama, că pentru formarea guvernului regional de centru-stînga din Sardinia au fost necesare două luni de anevoioase tratative. Cele două partide mai puternice — democrat-creștin și socialist — se acuză reciproc.

Pentru soluționarea crizei, conducerea centrală democrat-creștină a delegat pe deputatul Piccoli, ca mediator, iar Efisio Corrias, democrat-creștin, șeful guvernului local, care între timp demisionase, a fost însărcinat să reia tratativele cu partidele de coaliție.

Tendința extinderii coaliției de centru-stînga la nivelul administrației comunale a fost însă criticată la Roma de către Scelba, reprezentantul „centrismului popular", curent democrat-creștin. Alianța, spune el, nu poate fi acceptată decît pentru a evita o înțelegere între socialiști și comuniști.

Cam în același timp, la Aosta, socialiștii lui Nenni, în acord cu aripa condusă de Lombardi, au reușit să formeze o alianță cu comuniștii și partidul minorității franceze, **Union Valdôtaine** (131 voturi pentru și 50 contra). Ca urmare, a fost posibilă realegerea primarului comunist Dolchi.

În afară de Sardinia și Aosta, criza coaliției de centru-stînga s-a manifestat sub diferite forme și în Sicilia, la Genua, Neapole și Florența. Faptele au provocat îngrijorarea cercurilor democrat-creștine la Roma. După aprecierea comentatorilor italieni, și chiar a celor de la oficiosul roman democrat-creștin **Il popolo**, actuala situație poate amenința însăși formula centrului-stînga. Socialiștii sprijiniți de republicani cer o reorganizare a cabinetului Moro-Nenni. Aceasta însă n-ar putea să aibă loc decît după congresul din noiembrie al socialiștilor conduși de Nenni, care speră să realizeze o nouă platformă sub lozinca „reunificării socialiste", sprijinită de social-democrați și promovată de Saragat.

La Roma, cei mai mulți dintre observatori prevăd o toamnă destul de agitată.

Va cumpăra Anglia avioane Mirage-IV?

Anglia studiază posibilitatea echipării aviației sale militare cu o nouă versiune a bombardierului cu reacție francez Mirage-IV. Ministerul britanic al aviației a primit în legătură cu aceasta o propunere conjugată a societății Dassault, a societății Rolls-Royce și a corporației British Aircraft. Bombardierele Mirage-IV urmează să fie echipate cu reactoare Rolls-Royce Spey. Prețul lor ar fi inferior celui al aparatelor americane F-111-A asupra cărora a fost luată o opțiune care expiră peste cîteva luni. Ministerul britanic a acceptat să trimită în Franța un grup de tehnicieni care să evalueze calitățile bombardierelor Mirage-IV în misiunile la mică altitudine. (După cum se știe, Franța a comandat 62 de aparate Mirage-IV pentru echiparea forței sale de șoc. Posibilitățile bombardierelor Mirage-IV, care în versiunea lor inițială sînt destinate misiunilor la înaltă altitudine, pot fi modificate și în asemenea sens.) În iunie, British Aircraft Corporation a trimis o echipă de specialiști în Franța ca să examineze noile aparate și să calculeze costul a circa 75-80 de asemenea aparate. Echipamentul de navigație ar urma să fie francez, iar B.A.C. ar urma să efectueze modificările necesitate de folosirea reactoarelor Spey, furnizate de societatea Rolls-Royce și montate pe aparate în Anglia.

Trebuie arătat în același timp că ministrul englez al apărării, Healey, în cursul unei conferințe de presă a manifestat puțin entuziasm față de noile aparate Mirage-IV. Pe de altă parte, Jenkins, ministrul englez al aviației, s-a erijat în campion al colaborării franco-engleze în domeniul aeronauticii.

SANAA

Încercări de reconciliere?

Acum o săptămînă, vineri seara, postul de radio Mecca anunța știrea potrivit căreia fracțiunile rivale din Yemen, care au dus timp de trei săptămîni tratative în Arabia Saudită, au ajuns „la un acord deplin" asupra încetării războiului civil din țară. În aceeași zi, în localitatea Taef, reședința de vară a regelui Feisal, circa 200 de yemeniți (reprezentanți a 36 de triburi), înarmați cu tradiționalele iatagane și banduliere, au sărbătorit acordul de principiu intervenit între cele trei părți participante la tratative: regaliști, republicani și grupul „Tînărul Yemen". Delegația regaliștilor cuprindea reprezentanți oficiali ai ex-imamului El Badr și ai guvernului său. Republicanii erau împărțiți de fapt în două aripi, ambele intrate nu demult în dezacord cu președintele Sallal: grupul „Tînărul Yemen", care a pornit lupta împotriva regimului de la Sanaa în martie, și grupul partizanilor fostului premier Mohamed Noeman, care a demisionat în urmă cu cîteva săptămîni. (Acești republicani „dizidenți" ca și guvernul revoluționar sînt împotriva reîntoarcerii imamului El Badr pe tronul Yemenului dar se pronunță pentru retragerea trupelor egiptene de pe teritoriul țării.)

Potrivit agențiilor de presă străine, părțile interesate au căzut de acord asupra unui număr de puncte reunite într-o „Cartă a uniunii naționale" care a fost semnată de toți membrii celor trei delegații participante la convorbiri. Potrivit Cartei, Yemenul va fi proclamat „stat musulman al Yemenului". El va fi condus de o Adunare de 80 de membri aleși în conformitate cu obiceiurile și tradițiile țării; această adunare va desemna din rîndul membrilor săi 8 persoane care vor forma un Consiliu superior ce va numi un președinte de consiliu, care la rîndul său va numi pe miniștri. Ansamblul acesta de instituții va deține în exclusivitate, în cursul întregii perioade de tranziție, pînă la organizarea unui plebiscit general pentru autodeterminare, toate puterile legislative, administrative și executive pe întreg teritoriul Yemenului. Potrivit acordului intervenit, reprezentanții poporului yemenit cer R.A.U. și Arabiei Saudite să înceteze furnizarea de ajutor Yemenului. Participanții la tratative au cerut totodată retragerea trupelor egiptene într-un termen ce urmează a fi stabilit de acord cu R.A.U. spre a se crea condiții favorabile plebiscitului.

Un purtător de cuvînt al delegației republicane, care a luat parte la convorbiri, a comunicat unui corespondent al Agenției *France Presse* o serie de precizări în legătură cu acordul intervenit. El a declarat că guvernul provizoriu va asigura retragerea treptată din Yemen a trupelor egiptene, care vor fi înlocuite prin forțe ale statului Yemen (foste republicane). Partizanii imamului Badr, a spus el, s-au angajat să nu atace trupele egiptene în cursul operațiunilor de evacuare, sau forțele statului yemenit care le vor înlocui. Tot potrivit spuselor lui, părțile semnatare ale Cartei naționale și toți cei care vor adera la ea în viitor se angajează să respecte rezultatele referendumului general, oricare ar fi ele, și să asigure respectarea acestor rezultate de către partizanii lor.

Agențiile relatează însă că autoritățile de la Sanaa și-au exprimat în termeni foarte severi dezacordul față de negocierile de la Taef. Ziarul *Al Ahram* (Cairo) a anunțat că guvernul republican din Yemen ar intenționa să invite un comitet al reprezentanților șefilor statelor arabe să țină o conferință extraordinară la Sanaa, pentru ca țările arabe să poată cunoaște situația reală din Yemen, în special în ce privește faptul că guvernul revoluționar deține controlul efectiv asupra întregii țări.

Din Cairo provin însă știri cu privire la continuarea activității diplomatice în vederea unei întîlniri între regele Feisal și președintele Nasser. Acesta din urmă a propus să plece personal în Arabia Saudită pentru a purta convorbiri în problema Yemenului. „Întrevederea dintre Nasser și Feisal, scrie ziarul *Al Ahram*, nu va avea drept obiectiv să hotărască soarta poporului yemenit. Numai acest popor are dreptul să-și hotărască soarta pe propriul său teritoriu. Dar convorbirile dintre președintele Egiptului și regele Arabiei Saudite sînt menite să permită poporului yemenit să se pronunțe în mod liber, la adăpostul oricărei imixtiuni din exterior". R.A.U., subliniază ziarul în continuare, este dispus să-și retragă forțele din Yemen în decurs de șase luni pentru a crea o atmosferă favorabilă unei reconcilieri naționale.

Între timp, delegații grupărilor politice yemenite, care au participat la tratativele de la Taef au anunțat, înainte de a părăsi Arabia Saudită, propunerea lor privind convocarea unei noi conferințe, de data aceasta pe teritoriul yemenit. Ea ar avea drept scop să determine un număr cît mai mare de reprezentanți ai poporului yemenit să ratifice acordurile de la Taef. Conținutul acestor acorduri urmează să fie transmis președintelui Nasser „prin grija regelui Feisal". Comentatorii se întreabă însă dacă formula propusă va găsi un ecou favorabil în cercurile conducătoare ale R.A.U. (Pînă în prezent R.A.U. nu a făcut nici o declarație în legătură cu întîlnirea de la Taef).

Rodica GEORGESCU

ROMA

Raportul Ossola

Peste cinci săptămîni se va deschide la Washington cea de-a 20-a conferință anuală comună a Băncii mondiale și a Fondului Monetar Internațional. Pe ordinea de zi a convorbirilor vor figura cîteva dintre cele mai importante probleme care stau astăzi în atenția cercurilor financiare ale lumii capitaliste. La conferință vor fi discutate problemele creării unei mai mari lichidități internaționale și înființarea unui nou sistem internațional de rezerve monetare. „Problema problemelor", cea în jurul căreia se vor centra majoritatea discuțiilor, cea care va necesita cea mai mare concentrare a energiei participanților, și care va suscita cele mai aprige dispute, va fi, fără îndoială, cea privitoare la reforma actualului sistem monetar internațional al lumii capitaliste.

În preajma acestei confruntări, în Occident se desfășoară diferite acțiuni pregătitoare și se înmulțesc luările de atitudine. Atenția specialiștilor financiari și a observatorilor diplomatici a fost atrasă recent de publicarea raportului grupului de lucru constituit cu un an în urmă din inițiativa miniștrilor de finanțe ai celor 10 state care constituie așa-numitul club de la Paris. În presa occidentală și în cercurile financiare din Occident acest document este cunoscut sub numele „raportul Ossola", după numele conducătorului echipei de studiu — Riccardo Ossola, șeful serviciului de studiu al economiei internaționale de pe lîngă Banca Italiei.

Documentul dat publicității se prezintă sub forma unui volum de 91 de pagini împărțit în cinci capitole consacrate, succesiv, expunerii problemei reformei monetare mondiale, analizării actualelor instrumente ale rezervelor monetare internaționale, descrierii diverselor sisteme de reforme propuse, analizării și aprecierilor diverselor propuneri. Ultimul capitol expune sistematic principalele probleme care se află spre rezolvare în fața membrilor clubului „celor zece"*).

Analiza diferitelor capitole ale raportului confirmă complexitatea problemelor financiare care se află în fața principalelor state capitaliste și demonstrează încă o dată gravitatea contradicțiilor dintre ele. Fără îndoială este și unul din motivele pentru care autorii raportului s-au ferit să elaboreze judecăți de valoare asupra pozițiilor diferitelor părți, evitînd să-și arate preferințele. Cu atît mai mult cu cît membrii grupului împărtășeau puncte de vedere variate, ei s-au mărginit să facă o expunere didactică asupra diferitelor concepții existente și au sistematizat „argumentele în favoarea cutărui sistem" și „argumentele împotrivă". Din numeroasele formule existente, raportul nu alege ci subliniază doar divergențele — fără a propune nici o „punte de legătură" între diferitele sisteme propuse.

Caracterul voit tehnic dat raportului oglindește, de fapt, deosebirile de vederi cu caracter politic dintre statele reprezentate în acest grup de lucru. Este vorba despre faptul că unele state cer perfecționarea sau schimbarea actualului sistem monetar internațional, bazat pe constituirea unor rezerve de devize în aur și dolari, iar altele susțin necesitatea păstrării actualelor instituții, urmînd, în cel mai bun caz, ca discuțiile să se axeze numai asupra unor propuneri privind îmbunătățirea metodelor de funcționare ale instituțiilor existente.

Dezbaterile anterioare, ca și pozițiile exprimate în raportul Ossola, arată că discuțiile care vor începe peste cinci săptămîni vor fi deosebit de înverșunate. În fapt vom asista la o continuare a puternicei ofensive declanșate de acele state care se consideră nedreptățite de prevederile și practicile actualului sistem monetar internațional. Esența criticilor se referă la caracterul discriminator al actualului sistem. Statele care au un rol primordial în finanțele lumii capitaliste datorită faptului că monedele lor sînt considerate valută forte — putînd fi preschimbate în aur de băncile celorlalte state capitaliste — se bucură, afirmă numeroase alte state, de o situație privilegiată. Este vorba despre Statele Unite și Anglia, întrucît dolarul și

*) Este vorba despre S.U.A., Canada, Anglia, R.F.G., Franța, Italia, Belgia, Olanda, Suedia și Japonia. Ulterior, acestora li s-a adăugat și Elveția. În 1961, respectivele state s-au angajat să avanseze Fondului Monetar Internațional, în caz de nevoie, suma de șase miliarde dolari pentru a se face față nevoilor de acoperire ale lichidității internaționale.

lira sterlină au aceleași privilegii ca și aurul în actualul sistem de rezerve valutare al lumii capitaliste. Referitor la consecințele practice ale acestui sistem ziarul *Corriere della Sera* scria: „Dacă un stat (de exemplu Italia) își încheie deficitar balanța de plăți el trebuie să-și afecteze propriile rezerve pentru a-și salva pasivul. În cazul Statelor Unite, dimpotrivă, cînd balanța lor de plăți se încheie deficitar ele nu trebuie să facă altceva, pentru a-și acoperi debitul, decît să pună alți dolari la dispoziția statului a cărui balanță de plăți (în relațiile cu S.U.A. — n.n.) este favorabilă. În acest mod, au spus francezii, Statele Unite își «exportă» inflația". Or, această situație nu s-a manifestat întîmplător și nu o singură dată în relațiile postbelice, ca să ne rezumăm numai la această perioadă, dintre statele capitaliste. În special după anii '60 situația a devenit cronică. După cum rezultă din datele existente în raportul anual al Băncii Italiei, din 1958 și pînă astăzi deficitul total al balanței de plăți americane s-a ridicat la 21 miliarde dolari. Din această sumă numai 7 miliarde de dolari a fost plătită de S.U.A. în aur statelor creditoare. Celelalte 14 miliarde dolari au intrat, pe o cale sau alta, în rezervele valutare ale statelor creditoare sub formă de dolari.

Pentru statele capitaliste cărora li s-a exportat în acest mod „inflația" americană, sporirea rezervelor de dolari constituie o înavuțire precară datorită slăbiciunilor care afectează în mod din ce în ce mai accentuat finanțele americane. Se știe prea bine că totalul datoriilor externe americane este cu mult mai mare decît actualele rezerve de aur de la Fort Knox. Ce s-ar întîmpla dacă toți posesorii de dolari și toți creditorii Statelor Unite s-ar prezenta pentru preschimbarea dolarilor lor în aur sau pentru achitarea datoriilor? Rezervele valutare americane nu ar fi suficiente pentru satisfacerea tuturor cererilor.

Pentru a înlătura situația precară a propriilor lor rezerve valutare, unele state au luat măsuri de preschimbare a dolarilor lor în aur. Pe această cale Franța a fost urmată și de alte state.

Dintre propunerile și contrapropunerile consemnate în raportul Ossola, trei sînt mai importante. Statele Unite, replicînd propunerilor franceze, nu formulează totuși soluții concrete, ci una de temporizare: ele cer convocarea unei conferințe mondiale a statelor interesate. A doua propunere — franceză — se referă la crearea unui fond unic de rezervă în cadrul F.M.I. și la înființarea unui semn financiar artificial (Currency Reserve Unit) pe baza rezervelor monetare și în aur a mai multor state capitaliste. Principala propunere — tot franceză — a fost cea, cunoscută, a profesorului Rueff: ea preconizează revenirea la sistemul clasic al etalonului aur.

Se va ajunge oare, la Washington, la o conciliere a tuturor propunerilor prezentate? Comentînd raportul Ossola, londonezul *Times* se arată sceptic în legătură cu posibilitatea unei reconcilieri franco-americane.

Este într-adevăr îndoielnic că dolarul ar fi dispus să accepte discutarea unor propuneri care urmăresc detronarea sa. Raportul Ossola nu permite să se prevadă pe ce poziții de apărare se va replia dolarul la confruntarea din septembrie. Nici eventualele noi argumente, pe care le vor aduce acei care au declanșat și continuă ofensiva împotriva unui sistem financiar considerat de mulți și avantajos unei singure părți, și perimat.

Eugen PHOEBUS

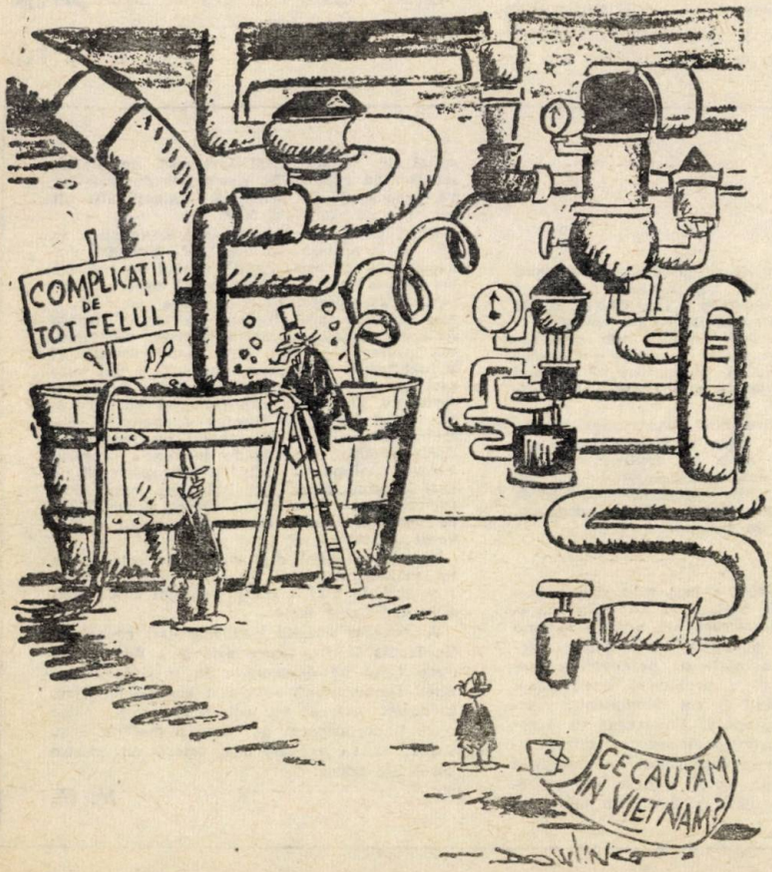

Va reuși mașina să dea răspunsul dorit? (Din New York Herald Tribune)

LUPTELE DIN VIETNAMUL DE SUD

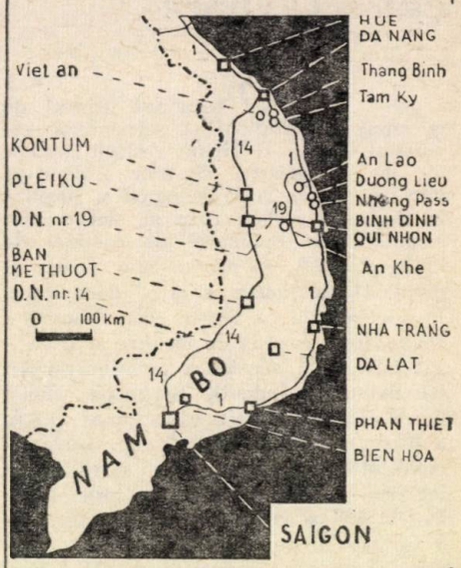

Harta Vietnamului de sud (localitățile și drumurile citate în comunicatele militare)

Acțiunile cele mai importante din ultimele zile s-au desfășurat în zona Platourilor Înalte. Baza americană de la Duc Co, asediată de două luni de către forțele patriotice, a primit întăriri masive de la Pleiku. Deși distanța dintre cele două baze este de numai 35 de kilometri, coloanei de întărire care cuprindea 4 batalioane de infanterie, 2 batalioane de parașutiști, un batalion de trupe speciale de asalt și un batalion de pușcași marini, însoțită de un important număr de blindate, i-au trebuit trei zile pentru a putea ajunge la destinație. Pe tot parcursul drumului, coloana de întărire a armatei guvernamentale a fost angajată continuu în ambuscade de către forțele patriotice, care i-au pricinuit mari pierderi.

Importante întăriri americane au aterizat și la Pleiku, de pe bordul avioanelor grele de transport C-123 și C-130, sosite de la baza Bien Hoa. Totodată efectivele care au început să sosească la baza Chu Lai se vor ridica în cel mai scurt timp, potrivit deciziei președintelui Johnson, la 50 000 de oameni.

Cu toate acestea, acțiunile inițiate de trupele americane și sud-vietnameze în regiunea Platourilor Înalte au dat greș. „Planurile statelor majore american și sud-vietnamez de a atrage grosul unităților Vietcongului semnalate în zona Platourilor Înalte din jurul bazei Duc Co au fost fără rezultate", nota agenția **France Presse**. Trupele forțelor patriotice se mențin în continuare pe puternice poziții în regiunea munților împăduriți din această zonă, pe care timp de luni de zile armata regimului de la Saigon le forțează fără nici un rezultat.

În cursul nopții de duminică pista aeroportului militar de lîngă Duc Co a fost supusă focului mortierelor patrioților sud-vietnamezi. În noaptea următoare și pozițiile tanchiștilor americani situate la 5 km distanță față de baza de la Da Nang (unde duminică au debarcat încă 1 200 de soldați ai infanteriei marine americane) au fost supuse unui puternic tir de mortiere, grenade și arme automate de către forțele patriotice.

În dimineața zilei de luni, Saigonul a fost teatrul de operațiuni pentru o nouă acțiune reușită a forțelor patriotice. Clădirea cartierului general al poliției sud-vietnameze a fost puternic zguduită și avariată în urma unei serioase explozii. Bilanțul oficial publicat în urma evaluării pierderilor suferite se ridică la 5 morți din rîndul polițiștilor regimului de la Saigon și alți 30 răniți, dintre care și cîțiva „consilieri" americani. Explozia a pricinuit avarii clădirii principale și corpurilor auxiliare, precum și locuinței directorului închisorii.

SANTO DOMINGO

Telegrama către U Thant

O telegramă trimisă de guvernul constituționalist secretarului general al O.N.U., U Thant, a stîrnit „decepții" la Organizația Statelor Americane (O.S.A.), iritare la Washington și surpriză în rîndurile acelora care au dat crezare comunicatelor optimiste ale comisiei de mediere O.S.A. cu privire la o „foarte apropiată" soluționare a crizei dominicane. În contradicție cu aceste comunicate, potrivit cărora comisia de mediere ar fi cîștigat cvasi-total adeziunea ambelor grupări (Caamano și Imbert), telegrama trimisă lui U Thant sublinia că acțiunea O.S.A. a luat „o turnură periculoasă". Guvernul constituționalist declara că nu se va înclina înaintea „actelor agresive ale forței interamericane" și cerea convocarea, din nou, a Consiliului de Securitate pentru examinarea *presiunilor* exercitate de O.S.A. împotriva unei soluții echitabile în problema dominicană.

Poziția constituționaliștilor este în strînsă legătură cu un moment de mare încordare care s-a ivit în relațiile lor cu diplomația O.S.A.

Se știe că, la tratativele duse cu Caamano, comisia O.S.A. încercase să creeze impresia că propunerile acestuia vor fi luate în considerare. Totodată, tergiversînd acceptarea lor, reprezentanții O.S.A. contau pe o cedare treptată a rezistenței constituționaliștilor. „Actul de reconciliere" a celor două grupări, pregătit de O.S.A., cuprinde prevederea ca — după semnarea lui, urmată de constituirea guvernului provizoriu condus de Hector Godoy, — sectorul controlat de constituționaliști să fie inclus în așa-zisa zonă de securitate controlată de trupele O.S.A. Caamano s-a opus acestei manevre pe care unii ziariști au calificat-o ca o tentativă de lichidare a grupării constituționaliste. Este ușor de înțeles că, în cazul desființării de facto a forței constituționaliste, „Actul instituțional" propus de ea ca un sistem de norme constituționale, obligatoriu pentru guvernul provizoriu, ar putea fi transformat și el într-un petic de hîrtie.

Nerefuzînd categoric obiecțiile și propunerile constituționaliste, dar ocolind acceptarea lor, Comisia O.S.A. își lua ca aliat factorul timp, mizînd pe sciziuni în tabăra lui Caamano și, mai ales, pe slăbirea rezistenței fizice și morale a populației. („Dominicanii sînt amenințați să moară lent de foame", declara zilele trecute episcopul de Santiago). Tratativele cu Caamano ar mai fi continuat, poate, cu acest sistem al tergiversărilor și al istovirii dacă S.U.A. nu ar fi hotărît să imprime un ritm mai rapid așa-zisei „ofensive de pace a O.S.A.". La 10 august, O.S.A. lansa un apel către populația dominicană și către cele două grupări, cerînd constituirea *imediată* a guvernului provizoriu sub conducerea lui Hector Godoy. Simultan, ambasadorul S.U.A. la O.S.A., Ellsworth Bunker, declara că „Actul de reconciliere" va fi semnat *urgent*. Același Ellsworth Bunker, în calitate de președinte al Comisiei O.S.A., convoca o ședință a acesteia, în urma căreia se da publicității un fel de declarație-ultimatum. Această declarație prevede pe un ton care exclude dreptul de apel, că „zona actualmente controlată de guvernul constituționalist va fi absorbită de zona de securitate".

Coordonarea de către S.U.A. a presiunilor exercitate împotriva constituționaliștilor apare din nou fără menajamente diplomatice. Chiar în ziua în care s-a dat publicității apelul O.S.A., Statele Unite au anunțat suspendarea ajutorului lor financiar către Republica Dominicană, ajutor de care beneficia aproape exclusiv generalul Imbert Barreras. (Acesta a fost subvenționat cu aproape 50 milioane de dolari, folosiți pentru întreținerea artificială a vieții economice și pentru plata soldei militarilor din sectorul ocupat de imbertiști). Discreditarea totală a lui Barreras în fața poporului dominican a determinat abandonarea lui de către americani și aducerea pe scenă a lui Hector Godoy. Drept consolare, lui Barreras i s-a promis că forțele de poliție din subordinea lui vor fi folosite și de guvernul provizoriu...

Suspendarea ajutorului urmărește două scopuri : să-l aducă la realitate pe Imbert Barreras, care continua să manifeste ambiții politice, și să asocieze refuzul constituționaliștilor de a accepta planul O.S.A. cu agravarea dificultăților economice. De altfel, purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat a declarat fără ocol că „orice ajutor va fi negociat, de acum încolo, numai cu guvernul provizoriu".

Presiunile diplomatice și economice sînt conjugate cu cele militare. În numărul său din 15 august, ziarul *Washington Post* dezvăluia existența unui plan de folosire a forței împotriva constituționaliștilor, dacă propunerile O.S.A. „nu vor fi acceptate de colonelul Caamano". În acest caz, scrie ziarul, este probabil ca forțele de ocupație să încercuiască zona constituționaliștilor pentru a împiedica legăturile acestora cu exteriorul.

În condițiile astfel create, au adresat constituționaliștii telegrama lor către secretarul general al O.N.U. Turnura periculoasă a acțiunilor O.S.A., expresie a politicii Statelor Unite, apare din nou fățiș, împiedicînd găsirea unei soluții politice corespunzătoare intereselor reale ale poporului dominican.

Eugen POP

DEPARTAMENTUL DE STAT NU MAI PLĂTEȘTE

La trei zile după ce guvernul „reconstrucției naționale" al generalului Imbert Barreras a anunțat că este dispus să ofere solda pe două luni și exilul acelor militari din tabăra constituționalistă care ar fi fost dispuși să-și acorde o schimbare de aer, s-a aflat că Statele Unite au hotărît să suspende creditele nelimitate puse la dispoziția imbertiștilor.

Această hotărîre a Departamentului de Stat a pus pe jăratic pe unii comentatori politici americani. Deși convinși că numai viitoarele opere memorialistice ale consilierilor președintelui Johnson vor face lumină în această problemă, ei elaborau totuși felurite ipoteze.

Unii afirmau, de pildă, că președintele Johnson ar fi vrut să verifice caracterul dezinteresat al guvernului „de reconstrucție națională" ; dar, oricît ar invoca partizanii acestei explicații unele acțiuni ale președintelui, este neverosimil ca gustul lui pentru risc să fi ajuns atît de departe. Alții susțineau că C.I.A. — întrecîndu-se pe ea însăși — ar fi reușit să detecteze o „infiltrare comunistă" chiar în rîndurile imbertiștilor ; Inventivitate cunoscută, dar se știe că soluțiile propuse de această instituție, implică mai totdeauna cheltuieli, niciodată economii. În sfîrșit, o a treia școală de gîndire afirma că departamentul bugetului a invocat deficitul balanței de plăți și caracterul nerentabil al acestei investiții. Dar această ipoteză a ridicat obiecții decisive : cei de la buget n-au reușit să impună niciodată un asemenea punct de vedere ; altfel cum s-ar explica sprijinul financiar acordat guvernelor de la Leopoldville și Saigon, ca să nu mai vorbim de o serie de alte junte sud-americane ?

O explicație (provenind, firește, dintr-o sursă de încredere) pe care o vom expune mai jos are meritul de a nu contrazice — ca precedentele — datele fundamentale ale politicii americane. Ea prezintă suspendarea creditelor ca fiind dictată nu de economie, ci de un spirit de justiție.

■

Oferta imbertiștilor a luat prin surprindere Departamentul de Stat. Deși nu erau cunoscute pînă atunci succese ale acestei metode de înlăturare a opoziției, oficialitățile americane au fost încîntate de perspectiva „soluționării pașnice" a problemei dominicane. Ofițerilor imbertiști li s-a comunicat : „Acceptăm metoda propusă. Congresul va aproba fonduri importante alocate — oficial — pentru un plan de dezvoltare economică a regiunii Caraibilor. Puteți acorda solde asemănătoare și civililor. Alcătuiți un tabel nominal de antiamericani interesați de ofertă, menționînd cheltuielile necesitate de exil. Nu vă preocupați de economii : puneți atît cît ați cere dv. în locul lor".

După două zile tabelul antiamericanilor se afla la Departamentul de Stat. Volumul documentului și suma totală destul de ridicată pe care o prevedea îi dădură un aer de autentică seriozitate. Cu mențiunea „urgent", a fost înaintat spre studiere serviciului pentru America Latină. Atunci a început destrămarea proiectului. Mai întîi, șeful serviciului a fost frapat de prezența pe listă a doi buni prieteni ai săi, bancheri din Santo Domingo. Apoi un funcționar inferior mai perspicace, observînd înșiruirea riguros alfabetică a numelor, a constatat că tabelul nu reprezenta decît o copie a cărții de telefon a orașului Santo Domingo. Un altul a descoperit că pe listă figurau și ofițerii imbertiști care alcătuiseră lista : aceștia considerau probabil că, în condițiile date, antiamericanismul a devenit rentabil.

Marea inițiativă diplomatică se soldase cu un monumental stat de plată fictiv. Departamentul de Stat a trimis întregul dosar consilierilor Casei Albe.

A doua zi aceștia l-au înapoiat, cerînd să fie trimis C.I.A., „care oricum a dovedit că duce lipsă de documente în privința Republicii Dominicane". Invocînd această hotărîre, imbertiștii privesc viitorul cu optimism ; chiar dacă Departamentul de Stat nu mai plătește, C.I.A. îi va recompensa, speră ei, pentru serviciile aduse.

M. M.

SEUL

Din nou tensiune politică

Barometrul politic indică iarăşi furtună la Seul. Pak Cijan Hi a izbutit să treacă prin parlament tratatul privind „normalizarea" relaţiilor cu Japonia, dar reuşita sa este lipsită de strălucire. În incinta parlamentului, după momente penibile care aminteau un ring de box şi după o amînare silită a sesiunii, nu şi-au mai făcut apariţia decît deputaţii guvernamentali. Disciplinaţi (doar o abţinere), ei au votat pentru tratatul contestat de opinia publică. 110 voturi pentru, o abţinere şi zero contra. Acest „zero" aminteşte însă pe cei 74 deputaţi ai opoziţiei care şi-au prezentat demisia în bloc din Adunarea Naţională, ca protest împotriva unui act pe care îl consideră dăunător intereselor naţionale. Pak Cijan Hi a ignorat îndemnurile la prudenţă ale unora din consilierii săi, care recomandau să fie menajate sentimentele opiniei publice. Preşedintele-general (sau mai exact generalul-preşedinte) s-a arătat decis să acţioneze în manieră forte. Poliţia şi armata au reapărut pe străzile Seului, iar maşina de vot din parlament a fost pusă în funcţiune fără ezitare.

Dosarul controversatului tratat poate fi considerat încheiat o dată cu votul celor 110 fideli ai preşedintelui sud-coreean. Pak Cijan Hi speră că actuala agitaţie se va atenua treptat, iar opinia publică se va împăca în cele din urmă cu faptul împlinit. Opoziţia afirmă însă că este hotărîtă să desfăşoare o amplă bătălie extraparlamentară şi a declarat tratatul „nul şi neavenit". Unii comentatori prevăd o lungă perioadă de tensiune politică. Un „consiliu naţional pentru apărarea ţării" a fost creat în cadrul unei adunări la care au luat parte scriitori, artişti, jurişti, reprezentanţi ai cercurilor religioase şi ofiţeri. Studenţii şi-au anunţat intenţia de a ieşi din nou în stradă. Mitingul furtunos desfăşurat între zidurile universităţii din Seul pare un prolog la probabile demonstraţii antiguvernamentale. Pak Cijan Hi a rostit severe avertismente la adresa adversarilor săi, criticaţi că folosesc în politica lor „căi antice" şi încearcă să-l împiedice să deschidă „o eră nouă". Această „eră nouă" este însă privită cu multă suspiciune de către mulţi sud-coreeni în a căror memorie trecutul se menţine proaspăt. „Mulţi coreeni se tem de o «colonizare economică» de către japonezi" — scria *U. S. News and World Report.* Tratatul care stîrneşte atîtea proteste la Seul ca şi la Tokio este rezultatul insistenţelor Washingtonului. Interesul S.U.A. pentru această „normalizare" (tărăgănată 14 ani) poate fi explicat prin dorinţa diplomaţiei americane de a trece asupra Japoniei o parte din costisitoarea povară pe care o reprezintă Coreea de sud (3 500 000 000 dolari s-au scurs către Seul). Războiul vietnamez grevează finanţele americane şi Washingtonul caută surse de „economii" la cheltuielile militare din zone mai puţin critice. „Din cauza cerinţelor conflictului din Vietnam, S.U.A. reduc programul de ajutor militar pentru Coreea de sud" — semnala *Washington Post.*

Pe de altă parte, creşterea influenţei sale în Coreea de sud surîde marelui capital japonez care în anii postbelici a pierdut o parte din pieţele „tradiţionale". Unii privesc problema doar prin prisma unei... nostalgii. Dar nu la aceasta se reduc ambiţiile. Larga penetraţie a capitalului japonez oferă perspectiva unor beneficii fabuloase în condiţiile unei ţări în care mîna de lucru se află pe treapta cea mai de jos de pe scara preţuirii (7 000 000 şomeri totali şi parţiali), iar sărăcia este inimaginabilă. Guvernanţii de la Seul — al căror unic obiectiv îl reprezintă menţinerea la putere — doresc o înviorare economică imediată, indiferent de consecinţele în viitor. Absenţa oricăror preocupări pentru asigurarea intereselor naţionale se exprimă într-o tranzacţie al cărei obiect a fost dezvăluit cu cinică seninătate de către ministrul de război sud-coreean. Generalul Harris, comandantul aviaţiei militare a S.U.A. în Pacific, şi-a făcut apariţia pe neaşteptate la Seul. Vizita lui a fost descrisă ca fiind o „inspecţie de rutină", un oarecare control al capacităţii de luptă a bazelor americane situate în Coorea de sud. În realitate, generalul a venit să îndeplinească o misiune primită la recenta consfătuire de la Honolulu : grăbirea expedierii a 15 000 soldaţi sud-coreeni în Vietnamul de sud. Oficialităţile de la Seul încearcă să înfăţişeze expedierea către moarte a mii de tineri drept o afacere rentabilă. În schimbul celor 15 000 soldaţi livraţi de Seul, Washingtonul s-a angajat să ofere... armament pentru cinci divizii sud-coreene de infanterie. Ca nişte negustori care doresc să-şi păstreze clientela, generalii de la Seul au anunţat că vor trimite în Vietnam marfă de cea mai bună calitate : „regimente care s-au distins în războiul coreean". Pak Cijan Hi se lăuda chiar : „Jucăm un rol folositor în cadrul lumii libere".

Pentru ca „era nouă" promisă la Seul să se poată împlini, luni miniştrii sud-coreeni şi, o dată cu ei, liderii partidului de guvernămînt au considerat de datoria lor să demisioneze în comun. Sustragere de la răspundere ? Poate. Unii politicieni cred, probabil, că o cură de opoziţie n-ar fi decît folositoare popularităţii lor. Dar, după agenţia *U.P.I.,* demisia este considerată, în sferele oficiale, un gest de devotament faţă de Pak Cijan Hi ale cărui „posibilităţi politice" ar ieşi întărite din această manevră. Preşedintele obţine astfel „mînă liberă pentru a reorganiza administraţia şi conducerea partidului democrat-republican". „Reorganizarea" ar urma să liniştească opinia publică, oferindu-i aparenţa unor schimbări — şi, paralel, ar permite lui Pak Cijan Hi să se debaraseze de unii colaboratori incomozi. Tensiunea politică de la Seul îl împinge totuşi pe Pak Cijan Hi la reţinere chiar şi faţă de o astfel de „reorganizare", care ar putea stimula cererile populaţiei în sensul unor schimbări reale.

O ultimă ştire anunţă refuzul lui Pak Cijan Hi de a accepta demisia guvernului şi cererea sa, adresată celor 16 miniştri, de a rămîne la posturile lor. Semnifică oare acest refuz renunţare la „era nouă" ?

Eugeniu OBREA

REFLECTOR

Programul adepţilor apartheidului

Printre rezoluţiile care vor fi dezbătute de congresul Partidului naţional — partidul de guvernămînt din R.S.A. — ale cărui lucrări au început marţi la Durban, figurează un apel în favoarea unei alianţe militare între Africa de sud, Portugalia şi Rhodesia în cazul în care acest din urmă stat va obţine independenţa. O altă rezoluţie cere guvernului sud-african să asigure populerea în mod exclusiv cu europeni a regiunilor de la frontierele cu Bechuanaland, Basutoland şi Swaziland.

Descoperirea unei necropole etrusce

Muncitorii care făceau săpăturile necesare pentru a turna fundaţia unei clădiri în localitatea Olivetello, pe malul lacului Bracciano, la 43 kilometri de Roma, au descoperit un mormînt etrusc intact. Cercetările arheologice ulterioare au dus la concluzia că e vorba de o necropolă cu o suprafaţă de cîteva zeci de metri pătraţi, de mare importanţă ştiinţifică. În vecinătatea mormintelor s-a găsit o comoară : zeci de vase de bronz, două amfore, obiecte de aur. Pe 7 schelete umane se văd încă urme vestimentare. Într-un recipient de bronz au fost găsite două ouă foarte bine conservate.

Arhitectura frigului

În regiunea Novosibirsk din Siberia occidentală se construieşte un siloz lung de 15 m şi lat de 3 m, cu pereţii din gheaţă. Această instalaţie prezintă următoarele avantaje : nu permite depunerea prafului, formarea mucegaiului şi a eroziunilor şi elimină pericolul incendiilor. Totodată ea poate servi şi ca frigider.

Automobilul electric

Întreaga civilizaţie umană va dispărea datorită unei sufocări progresive, provocată de creşterea impurităţilor din atmosferă — iată concluzia unor studii efectuate de meteorologul american dr. Morris Neiburger, de la universitatea din California. El şi-a pus întrebarea ce se va întîmpla dacă un sfert din numărul populaţiei globului va ajunge să conducă un automobil. Dacă omenirea va continua să infesteze atmosfera cu gaze de eşapament în ritmul actual, peste o sută de ani planeta noastră va fi de nelocuit. După dr. Neiburger nu există decît o singură soluţie : automobilul electric.

Un bloc original

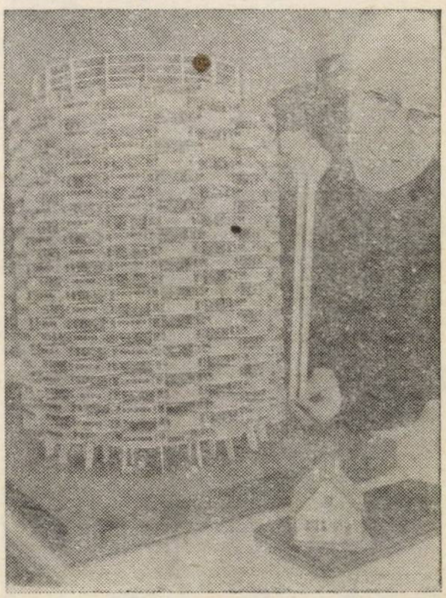

O idee originală a unui arhitect din Köln : o clădire compusă din 250 de elemente de locuit, fiecare din ele constituind o veritabilă casă, cu o suprafaţă locativă de 120 mp.

SCRISOARE
DIN WASHINGTON

Erori de calcul

Paralel cu „escaladarea" militară — constata un comentator — se produce o „escaladare" şi în controversele asupra politicii americane în Vietnam. În Statele Unite, studierea opiniei publice duce la concluzia că „dezaprobarea politicii preşedintelui este larg răspîndită printre intelectuali şi liberali". Dar ea nu se limitează la aceştia ; sporirea efectivelor americane în Vietnam răspîndeşte îngrijorarea în tot mai multe familii americane şi explică referirile tot mai frecvente ale preşedintelui Johnson la mesaje scrise sau orale în care mamele americane îi exprimă „înţelegerea" lor pentru măsurile recent adoptate. Într-un efort similar de a influenţa opinia publică, ziarele favorabile politicii de intervenţie publică scrisori de la combatanţi, alese astfel încît să ilustreze convingerea acestora că acţiunile S.U.A. sînt necesare şi „surprinderea" lor faţă de poziţia pe care se situează adversarii politicii de intervenţie.

În timp ce vicepreşedintele Humphrey încearcă să justifice politica americană în Vietnam, manifestanţii îl întrerup, agitînd pancarte prin care întreabă : de ce vor Statele Unite să fie jandarmul lumii ?

Încercările de justificare a războiului din Vietnam nu se limitează la aceste manevre de natură mai mult publicitară. Administraţia continuă să susţină că doreşte începerea tratativelor. Dar se rămîne la simple afirmaţii atunci cînd, la sugestia preşedintelui Nkrumah al Ghanei că un pas spre tratative l-ar constitui încetarea bombardamentelor asupra R. D. Vietnam, preşedintele Johnson execută o eschivă, răspunzînd cu promisiunea — care nu-i fusese cerută — că bombardamentele nu vor viza oraşul Hanoi. Adevărul este că anunţînd sporirea efectivului trupelor americane din Vietnam la 125 000, Administraţia consideră încheiată planificarea politicii vietnameze pentru un interval mai mare. Raţionamentul care stă la baza acestei planificări, aşa cum rezultă din comentariile presei americane, este următorul : tratativele nu pot avea loc decît în condiţiile stabilite de S.U.A. ; adversarii — siguri de victorie — refuză să negocieze ; dar cînd situaţia militară va fi — din punctul de vedere american — îmbunătăţită, ca efect al recentelor măsuri de escaladare, ei vor fi nevoiţi să accepte aceste condiţii ; escaladarea ar fi deci singura cale spre tratative.

Această argumentare — de fapt, o simplă aplicare a doctrinei „poziţiilor de forţă" — ignoră unele date ale realităţii şi comportă riscuri de mari proporţii. În primul rînd, eforturile militare americane nu se soldează cu descurajarea partizanilor sud-vietnamezi şi nici cu intimidarea R. D. Vietnam. Trupele americane şi ale guvernului de la Saigon — cu efective sporite şi acestea, prin mobilizarea decretată luna trecută de autorităţile sud-vietnameze — continuă să ducă, în regiunea Pleiku, în zona bazei de la Da Nang sau în delta Mekongului, lupte cu caracter defensiv. Bombardamentele tot mai masive şi numeroase — 350 în cursul unei singure zile, luni 16 august — efectuate asupra regiunilor în care este bănuită prezenţa partizanilor se dovedesc ineficiente. În plus, ele provoacă pagube materiale şi pierderi de vieţi omeneşti care influenţează profund atitudinea populaţiei civile ; nici cei mai optimişti comentatori nu speră că măcar o parte cît de cît semnificativă a sud-vietnamezilor ar putea fi cîştigată de partea autorităţilor de la Saigon şi a americanilor.

Escaladarea în limitele actuale dovedindu-se ineficientă, există riscul ca ea să capete proporţii noi. De pe acum hotărîrile preşedintelui Johnson sînt considerate, în unele cercuri, nesatisfăcătoare. James Reston scria săptămîna trecută că asupra preşedintelui „se exercită presiuni pentru ca el să decidă sporirea producţiei de armament, accelerarea măsurilor de mobilizare, chemarea sub arme a rezerviştilor şi declararea stării excepţionale, pornind de la presupunerea că luptele vor continua pe o perioadă nedeterminată" (regretabil este că această presupunere a fost însuşită de unii factori cu răspundere în politica vietnameză a S.U.A. ; după declaraţiile radiotelevizate făcute săptămîna trecută de secretarul de stat Rusk şi ministrul apărării McNamara, agenţia *France Presse* trăgea concluzia că „americanii sînt gata să ducă războiul din Vietnam timp de cinci, zece sau douăzeci de ani"). Aceste presiuni vin — arăta Reston — din partea unor congressmeni care doresc redeschiderea bazelor militare din circumscripţiile lor electorale, a unor afacerişti care doresc noi comenzi de armament, a unor ofiţeri superiori din Pentagon ale căror proiecte preferate au fost puse la dosar, în cadrul campaniei pentru economii iniţiate, cu luni în urmă, de Administraţie. Nu se măreşte numai sporirea cheltuielilor de înarmare ci şi impunerea unei decizii politice cu consecinţe îngrijorătoare, aceea de a trata conflictul din Vietnam „ca un război de tip clasic, necesitînd oameni şi material, precum şi mobilizarea resurselor umane şi industriale, în proporţii de departe superioare celor existente în momentul de faţă". Revista *U. S. News and World Report* arăta, cu două săptămîni în urmă, că alternativa la măsurile aplicate acum o constituia un adevărat plan de invazie a Vietnamului de sud (pornind de la enclavele fortificate de pe litoral) a cărui executare ar fi necesitat minimum trei sute de mii de militari americani.

A fost ales planul „moderat" ; dar escaladarea, ca urmare a unor insuccese extrem de probabile, prezintă riscul de a înlesni trecerea (gradată) la acţiuni de tipul celei descrise de revista citată, cu toate consecinţele pe care ele le-ar avea asupra soartei păcii în Asia de sud-est şi în lume. La acest aspect al politicii Administraţiei se arată sensibilă o parte tot mai mare a opiniei publice. Unele acţiuni populare — de pildă, oprirea de către demonstranţi a trenurilor care transportă spre coasta de vest a S.U.A. soldaţi şi material militar — amintesc, în mod semnificativ, anii în care Franţa comitea în Indochina o eroare din care S.U.A. nu par să fi tras concluzii. Menţionînd că, potrivit sondajelor de opinie „majoritatea americanilor sprijină *încă*" politica urmată de preşedinte — dar nu ar aproba ei, într-o majoritate sporită, o autentică iniţiativă paşnică ? — comentatorului lui *New York Times*, Lester Markel, continua : „este îndoielnic dacă acest sprijin, acordat acum şovăielnic şi cu resemnare, va fi menţinut în condiţiile în care escaladarea continuă". Dacă nu pentru Administraţia Johnson, pentru tot mai mulţi americani, caracterul eronat al raţionamentului „escaladare = succese militare = negocieri" este evident.

Alexander GORDON

17 august

Gravele tulburări rasiale din S.U.A.

Amploarea și violența recentelor tulburări din Los Angeles au readus în atenția întregii lumi problemele rasiale din S.U.A. Faptul că un incident banal (încercarea de a aresta un tînăr negru suspectat de a fi condus o mașină în stare de ebrietate) a putut cauza un „mic război civil", care a bîntuit timp de cinci zile marele oraș californian, indică o stare de spirit paroxistică în sînul populației de culoare. În noaptea de miercuri spre joi 12 august, un cordon de polițiști a încercat să limiteze agitația în aria cartierului negru Watts. La 1 noaptea, circulația era complet paralizată de grupurile de tineri negri. După un răgaz de cîteva ore, incidentele au reînceput. Vineri dimineața, 700 de polițiști înarmați se aflau în fața a 6 000 de negri, încercînd să-i împrăștie. S-au înregistrat primele victime : între ele, actorul negru Dick Gregory, rănit de un glonte. Restabilită pentru puțin timp, ordinea a fost din nou tulburată vineri spre prînz. Ciocnirile între poliție și manifestanți au devenit mai dese. În ghetoul negru au izbucnit o mulțime de incendii. Seara tulburările s-au extins în alte cartiere. La ora 21 s-a semnalat primul mort : adjunctul șerifului din Los Angeles. Imediat după aceea a fost ucis un negru. La ora 23 au intervenit gărzile naționale. 8 000 de infanteriști au sosit pentru a întări forțele polițienești. Treptat, tulburările au cuprins alte localități din împrejurimi : Hollywood, Highland Park, El Sereno, Wilmington, Pacoina etc. Guvernatorul Californiei a declarat starea excepțională. În pofida comunicatului care afirma că ordinea a fost restabilită, luni 16 august ciocnirile continuau. Bilanțul lor este tragic : 33 de morți (dintre care 26 negri), 809 răniți, 2 760 arestați, pagube materiale în valoare de 175 milioane dolari.

Care sînt cauzele acestor grave tulburări ? Într-un discurs pronunțat în 1964 la Universitatea din Harvard, guvernatorul Californiei Edmund Brown admitea că, deși există o legislație care interzice anumite forme de discriminare rasială, „California nu este cu totul eliberată de anumite prejudecăți". Aceste prejudecăți — pentru a utiliza eufemismul guvernatorului — par a fi fost deosebit de virulente în Los Angeles. Acest oraș cu 2 500 000 de locuitori, dintre care 400 000 de negri, prezintă tabloul unei mari prosperități, care însă nu a atins și cartierul negru. Analfabeți în marea lor majoritate, negrii trăiesc în mizerie, îndeosebi din cauza șomajului. Cei care încearcă acum să arunce în spinarea negrilor întreaga răspundere pentru incidentele recente vorbesc despre „o stare de spirit insurecțională" și despre „criminalitatea ridicată" din cartierul Watts. „La Los Angeles s-a produs o rebeliune", declara guvernatorul Brown, întors urgent din Grecia, menționînd că nu izbutește să „sesizeze cauzele care ar fi putut să determine aceste incidente" și mulțumindu-se să arate că în California s-a înregistrat o „puternică imigrație de albi și negri care, probabil, nu sînt încă pe deplin integrați". Alte declarații indică însă, ca determinante pentru starea de spirit a negrilor, condițiile mizere în care trăiesc : sărăcia, șomajul, lipsa de locuințe etc. „Deplîng din toată inima actele de violență care s-au produs la Los Angeles, dar tot atît de mult deplîng existența ghetourilor în care sînt obligați să trăiască milioane de negri. Disperarea lor este tragică, ei simt că nimic nu îi leagă de restul societății", a declarat la 14 august Martin Luther King. „Datorită șomajului și condițiilor în care locuiesc, fiecare comunitate neagră constituie în mod potențial un butoi cu praf de pușcă", a adăugat el. Un punct de vedere asemănător a exprimat scriitorul american de culoare James Baldwin : „Trebuia să ne așteptăm la asemenea evenimente din cauza tensiunii rasiale încordate... Nimeni nu poate să garanteze că teribilele evenimente de la Los Angeles nu se vor extinde".

De fapt, tulburări asemănătoare au avut loc și în alte orașe. La Chicago, ele au izbucnit joi seara și s-au prelungit pînă sîmbătă 14 august. 67 de persoane au fost rănite. Guvernatorul din Illinois a mobilizat, imediat, 2 000 de oameni din gărzile naționale. „E reacția unor oameni care s-au săturat de mizeria în care trăiesc", a explicat un tînăr negru unui ziarist din Chicago. La Springfield (Massachusetts) două magazine din cartierul negru, aparținînd unor albi, au fost incendiate. O duzină de manifestanți negri au organizat „pichete de veghe" în fața primăriei, pentru a protesta împotriva brutalităților poliției față de cei arestați. La Americus (Georgia) calmul a revenit abia după cîteva săptămîni de manifestații pentru egalitatea rasială.

Toate acestea dovedesc că violențele de la Los Angeles nu sînt decît un aspect particular al unei stări de spirit generale. Conștientă de drepturile sale, populația de culoare din Statele Unite a devenit totodată conștientă de forța sa. Negrii au aflat că le-au fost acordate drepturile civile ; dar, în același timp, își dau seama că se izbesc zilnic de bariera unei inegalități economice și sociale care face ca prevederile legale să rămînă pur teoretice. În declarațiile sale recente, președintele Johnson subliniază necesitatea de a „se da o lovitură condițiilor nedrepte din care izvorăsc" aceste dezordini „tragice și șocante". „Negrii din Los Angeles, scrie *New York Times*, referindu-se la declarațiile președintelui, nu s-au bucurat de unul din principiile indicate de Johnson ca fiind absolut necesare într-un stat : șanse egale pentru toți cetățenii de a se bucura de avantajele sociale". „Într-un asemenea climat, continuă ziarul, nu e de mirare că nemulțumirea și ura au dus la violențe nemaiîntîlnite pînă acum".

Ștefan POPA

Planul orașului Los Angeles : sectorul încercuit reprezintă „cartierul negru" Watts

Incendiile din centrul orașului văzute din avion

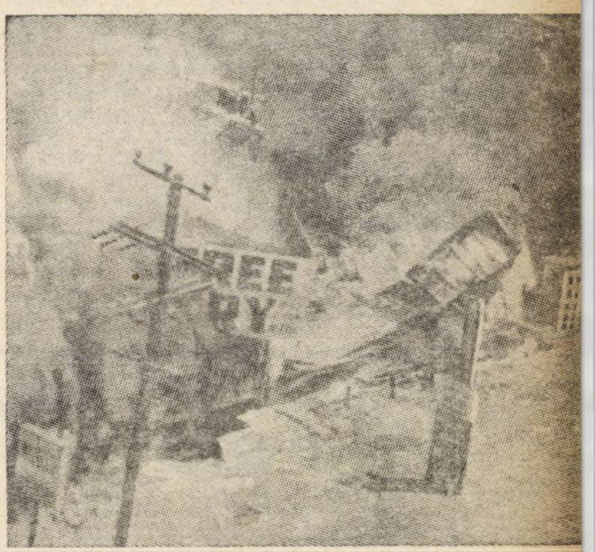

Clădiri și un mare magazin în flăcări

Atacați de polițiști, negrii ridică baricade pe străzile din Los Angeles

SCRISOARE DIN PARIS

Viața culturală și vacanța

Deschisă încă, marea paranteză a vacanței de vară dispersează fără a diminua viața cultural-artistică a Parisului, care încetează de a mai fi magnetul marilor manifestări. Golită de parizieni, capitala e invadată de turiști. Străzile, piețele, bătrînele cartiere, monumentele grandioase și largile bulevarde, mulțimea muzeelor și molcoma Senă devin cadrul cultural-artistic al celor ce au venit de peste mări și țări să-și petreacă vacanța în „orașul lumină".

Afișele teatrelor anunță rar spectacole, cea mai mare parte a sălilor fiind închise. Ca în fiecare an, în iulie, mulți actori au luat drumul provinciei în turnee și festivaluri. Totuși, în sălile închise ale Capitalei, o altă stagiune teatrală e în pregătire. Teatrul de avangardă va fi prezent mai cu seamă pe scenele mici, iar 31 de săli de spectacole vor rămîne fidele stilului lor comic sau tragic, tradițional. Tendința generală va înclina spre comedie, mai ales cea muzicală fiind „en vogue".

Din repertoriul ultimei stagiuni, vizitatorilor Parisului continuă să li se prezinte cei doi clasici moderni Sartre și Ionescu — cu piesele : „Huis clos" și „Les chaises".

Se pare că scena franceză trece printr-o „revoluție" — cel puțin pe cît o atestă ampla dezbatere din paginile lui *Le Figaro littéraire* apărută la sfîrșitul lunii precedente. Se caută cu disperare baloanele de oxigen care să reanimeze contactul cu publicul, căci corul aproape unanim al directorilor e neliniștit de lipsa de afecțiune a spectatorilor, deplînge penuria de manuscrise bune și se apără vijelios de taxele sporite. Controverse și polemici, ton ridicat. Deși anual se vînd la Paris trei milioane de bilete de teatru, numărul obișnuit al parizienilor care iau drumul sălilor se evaluează la numai 400 000. Restul publicului e constituit din provinciali și turiști. Periferia concurează centrul, oferind la prețuri relativ modeste spectacole reușite. În provincie, casele de cultură se înmulțesc concomitent cu nașterea teatrelor naționale populare.

Între timp, companiile pariziene au împînzit țara, desfășurîndu-se larg în runda celor 25 de festivaluri de teatru, varietăți, dans și muzică. Astfel, trei mari „M" ai literaturii franceze — Molière, Marivaux și Montherlant — și-au dat întîlnire pe scena de la Angers : „Burghezul gentilom", „Surpriza dragostei" și „Port Royal". Rîsul lui Molière, surîsul lui Marivaux și gravitatea lui Montherlant beneficiază de cel mai bun generic. „Monsieur Jourdain" însuși — nu e altul decît celebrul Louis Seigner de la Comedia Franceză. „Iluzia comică" de Corneille e pusă în scenă de binecunoscutul actor și regizor Georges Wilson. Pe aceeași scenă, sub cerul provensal, de la Avignon, „Troienele" lui Euripide au denunțat nebunia războiului. Dar spectacolul „vedetă" al Festivalului de la Avignon a fost „Hamlet", remarcabil prin simplicitatea lineară a punerii lui în scenă de către Wilson și răscolitoarea interpretare a lui Pierre Vaneck.

Dacă Festivalul de la Avignon a început cu părintele tragediei — Corneille —, la Aix-en-Provence deschiderea a fost făcută cu Monteverdi — părintele operei. Lui „Orfeu" i-au urmat „Istoria soldatului" de Stravinsky și Ramuz, „Cosi fan tutte", și „Flautul fermecat". Creațiile mozartiene arhicelebre au repurtat succesul așteptat, grație irezistibilei Tereza Barganza și a partenerilor ei Panerai și Alva, de o rară seducție vocală.

...Părăsim formal domeniul teatrului pentru a ne ocupa de fapt tot de el, așa cum o face pe parcursul a 4 kilometri de peliculă recenta creație cinematografică : „Teatru '65" realizată de Jos Pauly, care-și propune să dea telespectatorului o idee generală asupra teatrului de azi în Europa. Printre problemele analizate sînt formarea actorului, regia, arhitectura teatrală, tehnica în slujba teatrului, teatrul experimental. Comentariul se străduie să evoce tradițiile și să degaje perspective ale teatrului european.

Echipa de turnare a parcurs timp de 6 săptămîni, mai bine de 6 000 de km. Realizat în colaborare cu Comunitatea Economică Europeană, producția cinematografică „Teatru '65" vizează numai cele 6 țări ale Comunității.

Nouă ore de somn în patru zile... aceasta dă o idee asupra ritmului în care trăiește René Clément, de cînd a început turnarea filmului eliberării Capitalei „Paris brûle-t-il ?". Evocarea eliberării „Parisului, la 20 de ani de la acest eveniment, ridică mii de probleme pentru regăsirea, în capitala anului 1965, a înfățișării ei din 1944. „E prea devreme", afirmă istorici și martorii. „E prea tîrziu" — replică tehnicienii. Realizatorul dă dreptate tuturor, dar în același timp crede că este bine a reaminti Franței și lumii orele dramatice și exaltate ale eliberării Capitalei.

Pe de altă parte, el știe că o reconstituire cinematografică a acestei pagini istorice va fi greu de realizat mai tîrziu. Parisul va fi mult prea schimbat ! Va dispare gara Montparnasse, unde au capitulat ocupanții Parisului, iar zidurile orașului nu mai au nici azi toate patina lor de odinioară. Și apoi va fi din ce în ce mai greu de găsit veteranii epocii.

În vreme ce la Saint-Tropez, Brigitte Bardot gustă din plăcerile vacanței, „baricadată", iar Danielle Darrieux, retrasă pe o insulă de pe coasta vestică trăiește zile fericite (fără telefon și electricitate), Jean-Paul Belmondo și Yves Montand se consacră filmului eliberării Parisului.

Exodul anual al sutelor de mii de parizieni spre locurile recreative din cele patru colțuri ale țării, sau în afara hotarelor ei, i-a făcut pe cei mai mulți să se întrebe care va fi lectura vacanței. Preferințele speciale s-au îndreptat, evident, spre ghiduri dar, în general, ele n-au modificat constatările statistice ale anului care, lapidar exprimate, denotă că romanul adevărat nu se mai vinde, că romanul polițist bate toate recordurile, iar cărțile de istorie, mai ales recentă, au cucerit favoarea publicului francez.

Romane demne de semnalat nu au existat printre aparițiile lunii iulie, cele mai multe din titlurile apărute au fost uitate încă de la naștere și cititorului nu i-a rămas decît să se instruiască cu „Ghidul istoric al străzilor Parisului", lucrare, de altfel, meritorie.

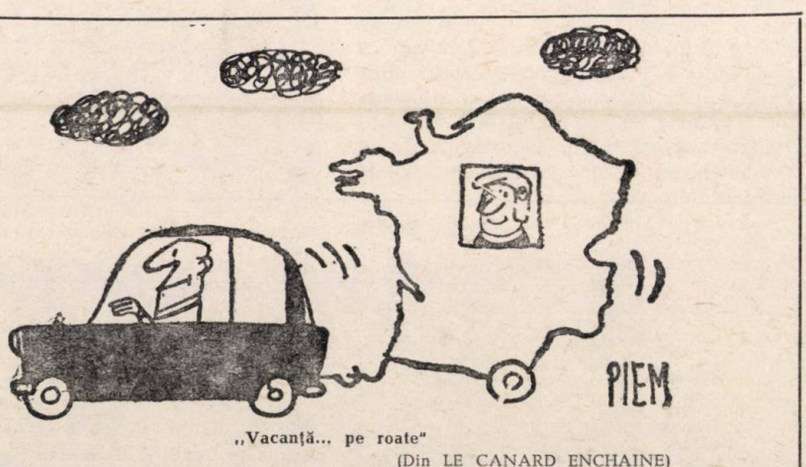

„Vacanță... pe roate"
(Din LE CANARD ENCHAINE)

Autori, cărţi, biblioteci. Acestora din urmă, revista *Nouvelles Littéraires* le-a dedicat o pagină specială, ba chiar mai multe, în care evocînd problemele puse de lectura publică în Franţa ajunge la concluzia că lipsa creditelor în domeniul respectiv este o plagă pe care bibliotecarii municipali nu o pot remedia în întregime. Cifrele sînt date de Michel Rousselier : un ajutor de bibliotecar cîştigă aproximativ jumătate din cît obţine la Paris o menajeră spaniolă ; bibliotecile de arondisment împrumută în medie, aproape o carte pe an, de locuitor.

Dacă pe traiectoria literelor nu s-a ivit nici o stea, — natura s-a arătat mai generoasă cu pictura. S-a născut un „mare pictor", vesteau ziarele pariziene pe cititori, informîndu-i asupra personalităţii artistice a lui Edouard Pignon. A venit pe lume la Pas-de-Calais cu 6 decenii în urmă, într-o familie de mineri. La 14 ani lucra în mină, iar mai tîrziu la uzinele Renault. Foamea şi boala nu-i alungă dorinţa de a picta. Urmează un curs de seară, vizitează muzee şi desenează noaptea. Citeşte mult şi dobîndeşte o cultură întinsă. A debutat în maniera lui Picasso la Barcelona, angajîndu-se spre 1936 pe calea cubismului. Pignon se dedică apoi realismului, conceput nu ca o căutare a frumuseţii, ci a adevărului, a prezenţei reale ; liniile sale evocă vehemenţa lui Daumier. Pignon îşi fixează ca teme măslinii, valurile, scafandrii, luptele de cocoşi, batozele de grîu, luptele ; altfel spus, variaţii pe o coordonată unică : aceea a mişcării şi a energiei. Formele transmit senzaţii de viaţă, Pignon umanizează mediul natural. După opinia unor cronicari plastici francezi, el ar reprezenta ultima şansă, sau în orice caz una din ultimele şanse ale picturii actuale.

Deocamdată, sălile marilor expoziţii de artă plastică etalează tot lucrări abstracte. Americanul Alexander Calder s-a stabilit pentru vară la Muzeul de Artă modernă din Paris unde prezintă o retrospectivă a sculpturilor şi picturilor sale. Tone de metal ocupă sălile, de jos pînă în tavan. „Mobile", portrete de personaje sau de animale realizate dintr-un fir de fier. Modele împrumutate din lumea circului sau a călătoriei. Sculptorul Calder nu e nici pe pămînt, nici în cer. E undeva la mijloc agăţat de un fir. Expoziţia nu urmează nici o ordine cronologică şi vizitînd-o rămîi cu impresia că artistul nu cunoaşte limita puterii sale inventive...

Dornic de artă robustă, monumentală, a creat „stabilele" (les „stabiles"), gigantice structuri de tablă pictată, ridicate sau aşezate ca nişte monstruoase animale antedeluviene, revelate de paleontologie. După revista *Arts*, toate acestea formează „o extraordinară chermesă (!?)". Iată cum e descrisă vizitarea sălilor : „De cum intri în prima sală, iei contact cu acrobaţi şi animale filiforme. Te pregăteşti să rîzi. Apoi intri în marea galerie, unde enorme stabile negre îţi dau o lovitură în stomac. Rîsul îţi moare pe buze. Treci într-o pădure metalică care îţi taie răsuflarea. E frumos. E cumplit, sfîşietor"... „Apoi se coboară, şi chermesa începe"...

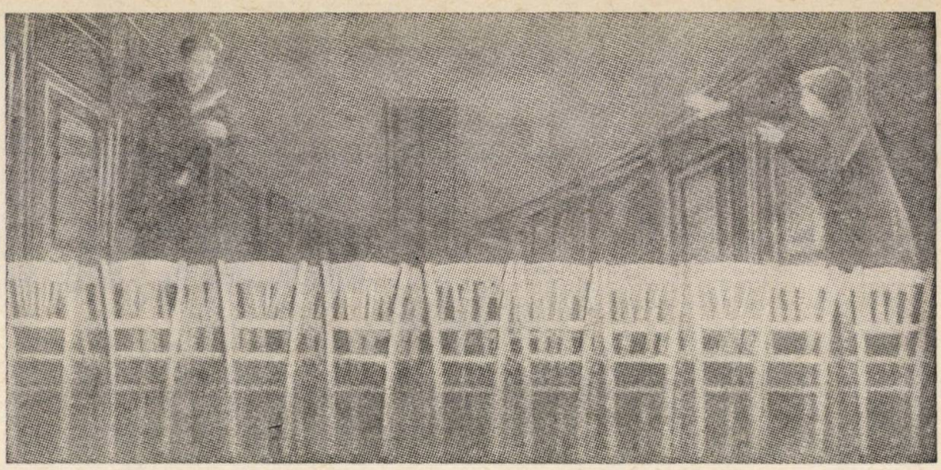

Scenă din „Scaunele", de Eugen Ionescu

Pe Coasta de Azur, la Nisa, evenimentul artistic al sezonului e o mare expoziţie de vară. În Palatul Mediteranei, creaţii ale sculptorului Marcel Gimond şi ale pictorilor care i-au fost prieteni : Dufy, Derain, Laprade, Vlaminck, Matisse, Renoir şi alţii. 50 de busturi — mărturie a măiestriei portretistice a lui Gimond — îi reprezintă pe Auguste Renoir, Frederic Joliot-Curie, Maurice Brianchon, George Besson... Sîntem nevoiţi să ne oprim aici, aşteptînd să se ridice din nou cortina. După cum se anunţă, agenda de toamnă a manifestărilor culturale din Franţa va fi plină de noutăţi.

Dana GHEORGHIU

Paris, august 1965

MIŞCARE ÎN SISTEMUL EDITURILOR FRANCEZE

Robert Escarpit, filolog şi sociolog la Universitatea Bordeaux, a publicat recent un articol despre revoluţia pe piaţa cărţii, bazat pe statisticile şi rapoartele comisiilor U.N.E.S.C.O. Ceea ce se petrece în Germania, la editura „Suhrkamp-Insel" sau la editurile Kiepenheuer & Witsch şi S. Fischer, adică o concentrare a editurilor, se va repeta, după părerea lui Escarpit, în toate ţările industrializate.

În Franţa această nouă evoluţie a provocat deocamdată nelinişte. Unii spun că este vorba despre o criză, alţii vorbesc despre o regrupare şi o raţionalizare ca fenomene necesare.

Se face auzită plîngerea că francezii nu mai citesc romane şi că nu se interesează de operele de debut. În ultimele luni majoritatea editurilor şi-au redus activitatea în sectorul romanului, în favoarea cărţilor de specialitate. Doar „Editions Julliard" continuă să publice cu orice preţ romane în ediţia I-a şi a II-a, iar o singură editură „Editions du Seuil" şi-a lărgit secţia de beletristică, într-un moment cînd regresul începuse pretutindeni. Acest lucru se datoreşte însă faptului că editura scoate şi revista **Tel Quel**, care i-a adus o serie întreagă de autori tineri care cu cîţiva ani în urmă s-ar fi adresat încă editurilor Gallimard, Julliard sau Lindon.

În centrul tuturor acestor discuţii stă ştirea că editura Julliard s-a asociat, cu cîteva săptămîni în urmă, împreună cu Editura Plon, întreprinderii active şi încununate de succes „Presses de la Cité". Julliard-Plon-Presses de la Cité formează astăzi o unitate. Cine comandă nu se ştie. Încă toamna trecută o bancă franceză, Union Financière de Paris, a venit în ajutorul editorilor Plon şi Julliard. De aceea nu se poate presupune că mănoasa Presses de la Cité sprijină acum editurile Julliard-Plon. Ar fi mai degrabă de crezut că Union Financière de Paris a cumpărat acţiuni ale întreprinderii Presses de la Cité. Acest lucru ar fi posibil, deoarece acţiunile acestei întreprinderi sînt singurele în sistemul editorial notate şi cumpărate la bursă. O altă versiune ar fi că întreprinderea Presses de la Cité şi Union Financière de Paris ar fi făcut un schimb de participaţii...

Toate acestea ar putea fi sintetizate în următoarea frază : un consul general danez devine editorul memoriilor lui de Gaulle la Paris. Proprietarul întreprinderii Presses de la Cité este Sven Nielsen ; editura sa deschisă la Paris după război a atras treptat alte edituri ; astăzi desfacerea întreprinderii lui Nielsen se ridică la 100 milioane mărci pe an. Nielsen a introdus un stil nou în sistemul editorial francez. El a tipărit literatură distractivă în tiraje mari, introducînd preţuri unitare (cartea de 12 franci şi cea de 15 franci). Programul editorial al întreprinderii Presses de la Cité prevede editarea unor cărţi care aduc imediat profit. El se adresează publicului care pînă în prezent nu cumpăra cărţi. Dat fiind că Nielsen lucrează pentru cititori care intră numai în cazuri excepţionale într-o librărie, în centrul reflecţiilor sale a stat reorganizarea sistemului de desfacere. Cărţile sale pot fi cumpărate şi în afara librăriilor, în magazine şi la chioşcuri de ziare.

De aceea producţia lui Julliard, care pe lîngă titluri literare cuprinde şi cărţi de specialitate mai pretenţioase, nu va trage mari foloase de pe urma acestui sistem de desfacere.

Nu numai în sistemul editorial s-a produs o mişcare ; şi în sectorul revistelor literare ştirile au venit una după alta.

Claude Gallimard a hotărît să se debaraseze de publicaţia **Mercure de France**... Editura Julliard renunţă la a mai scoate revistele **Les Temps Modernes** a lui Sartre şi **Les Lettres Nouvelles** a lui Nadeau. Ambele edituri îşi motivează hotărîrea afirmînd că aceste reviste nu au fost rentabile din punct de vedere financiar, ba chiar că ele au fost o afacere deficitară. Revistele literare au şi în Germania o situaţie grea. Tirajul este, în majoritatea cazurilor, atît de redus, încît ele nu pot trăi fără subvenţii. Şi la noi criza se face din ce în ce mai simţită. Se vorbeşte acum că la sfîrşitul anului Joachim Günther va înceta să mai scoată publicaţia **Neue Deutsche Hefte**...

Reorganizarea în sistemul editorilor franceze — concentrarea categorică în cîteva edituri uriaşe care scot anual sute de cărţi — vine fără îndoială în întîmpinarea literaturii distractive şi a cărţii de specialitate pe înţelesul marelui public. Problema cea mai importantă a concentrării şi desfacerii o constituie în momentul de faţă modul în care literatura importantă ar putea fi oferită într-un fel care s-o distingă de cealaltă. Maurice Nadeau şi François Erval, care au părăsit redacţia ziarului **L'Express**, deoarece literatura pierdea din ce în ce mai mult teren în acest săptămînal, intenţionează să editeze în toamna acestui an o revistă literară proprie, care să informeze în mod critic de două ori pe lună despre noile cărţi apărute. Va fi „un supliment literar" fără ziar.

În spatele acestei tentative stă convingerea că, în pofida actualei „crize", a început o evoluţie care va avea un efect favorabil asupra literaturii.

Werner SPIES

(Din Die Zeit, Hamburg)

Pe urmele istoriei

VIETNAM

INSURECȚIA DIN AUGUST 1945

La 19 august se împlinesc două decenii de la un eveniment memorabil în istoria poporului vietnamez. Două decenii de la revoluția care avea să pună capăt celor 80 de ani de dominație colonială. Două decenii de la acțiunile curajoase și hotărîte ale maselor populare vietnameze care au răsturnat oprimarea japoneză, proclamînd pentru prima oară în istoria țării lor existența unui Vietnam liber, independent și democrat. În analele istorice ale țării socialiste frățești, evenimentele din august 1945 sînt considerate ca o adevărată piatră de hotar, ca un exemplu mereu viu al posibilităților nelimitate de care dispune lupta de eliberare națională.

Revoluția din august a fost precedată de extinderea și afirmarea permanentă a mișcării de eliberare națională. După ocuparea Vietnamului de către Japonia la începutul celui de al doilea război mondial, mișcarea de eliberare națională a poporului vietnamez s-a orientat împotriva dominației invadatorilor. Încă în octombrie-noiembrie 1940, în nord-estul Vietnamului au avut loc o serie de acțiuni anticolonialiste. La Lang-Son a fost atacată garnizoana japoneză. În Cochinchina, în regiunile Mi-Tho și Kao-Lan a început un adevărat război țărănesc împotriva ocupanților. În ianuarie 1941, în nordul Annam-ului au avut loc acțiuni armate ale maselor țărănești.

O mare importanță a avut-o formarea în mai 1941, din inițiativa și sub conducerea Partidului Comunist din Indochina, a Vietminului (Liga pentru independență a Vietnamului) reprezentînd un front unit de eliberare a țării. Programul elaborat de Vietmin corespundea intereselor cercurilor celor mai largi ale poporului vietnamez și își propunea unirea tuturor forțelor în lupta împotriva colonialismului. Programul Vietminului proclama sarcina „obținerii independenței totale pentru întregul Vietnam și întreaga Indochină"...

La începutul anului 1945, Vietminul reprezenta o forță puternică, cu rădăcini adînci în toate păturile populației vietnameze. Mișcarea de eliberare se transforma tot mai mult într-o luptă armată de amploare. În această perioadă Japonia caută să rupă definitiv Indochina de Franța. La 9 martie a avut loc așa-zisa lovitură de stat japoneză în baza căreia comandamentul francez capitulează în fața Japoniei. În cea mai mare parte armata franceză este dezarmată. În același timp „împăratul" Bao Dai, ultimul urmaș al lui Gia Long proclamă „independența" totală a Vietnamului față de Franța.

În aceste condiții mișcarea de eliberare din Vietnam se orientează spre pregătirea insurecției generale. La *9 martie 1945* în localitatea devenită istorică — Ti Șon (provincia Bac Ninh) la 20 de km de Hanoi, a avut loc ședința biroului C.C. al Partidului Comunist din Indochina, care a hotărît intensificarea mișcării de rezistență împotriva Japoniei, pentru eliberarea Vietnamului. În instrucțiunile acestei ședințe se sublinia că o serie de condiții creează circumstanțe favorabile pentru creșterea rapidă a insurecției și declanșarea unei vaste mișcări revoluționare, fiind menționată criza politică a Japoniei, situația economică foarte grea din Vietnam și faza decisivă în care intra războiul în sensul iminenței unei debarcări aliate în Indochina. Pornind de la aceasta se hotăra „declanșarea unei vaste și puternice mișcări anti-japoneze, pentru renașterea națională, premisă a insurecției generale. Această vastă mișcare poate recurge la toate formele cum ar fi necolaborarea cu ocupanții, greve de atelier, sabotaje pînă la forme mai înalte, ca demonstrații și luptă de guerillă".

Rezoluția menționa totodată importanța organizării minuțioase a mișcării revoluționare și a succesului insurecției chiar înainte de debarcarea aliată. Punînd un mare accent pe consolidarea forțelor proprii în Vietnam, se arăta : „Nu trebuie să considerăm că debarcarea aliată în Indochina este condiția sine qua non pentru insurecția noastră generală, întrucît aceasta presupune a conta exclusiv pe alții și a ne lega mîinile în timp ce situația generală evoluează favorabil pentru noi... Insurecția generală va putea izbucni victorioasă chiar dacă aliații nu au debarcat încă în Indochina".

Chiar din 10 martie se înregistrează acțiuni de amploare ale detașamentelor de partizani vietnamezi. Ele au oprit înaintarea trupelor japoneze pe șoselele Tuyen Thai și Bac-Kan spre Cao-Bang, au atacat o serie de centre regionale, depozite de orez. Încep să se formeze grupuri de autoapărare în majoritatea localităților.

La *15 martie* Vietminul lansează un apel care preconizează organizarea de acțiuni deschise împotriva armatei japoneze, cum ar fi distrugerea liniilor de comunicații, a liniilor telegrafice și telefonice, a magaziilor și depozitelor de alimente, atacarea posturilor izolate, împiedicarea deplasărilor unităților japoneze. Apelul se încheia cu cuvintele : „La luptă pentru un Vietnam bogat, liber și independent".

Un alt moment important în seria acțiunilor pregătitoare și de organizare a insurecției generale a fost convocarea la Bac-Xiang *(15—20 aprilie)* a unei conferințe militare revoluționare. Conferința a precizat că problemele militare capătă în condițiile respective prioritate față de sarcinile cele mai importante și mai urgente.

19 august 1945 : a început insurecția generală (stînga) ; ocuparea reședinței guvernului marionetă din Hanoi (dreapta)

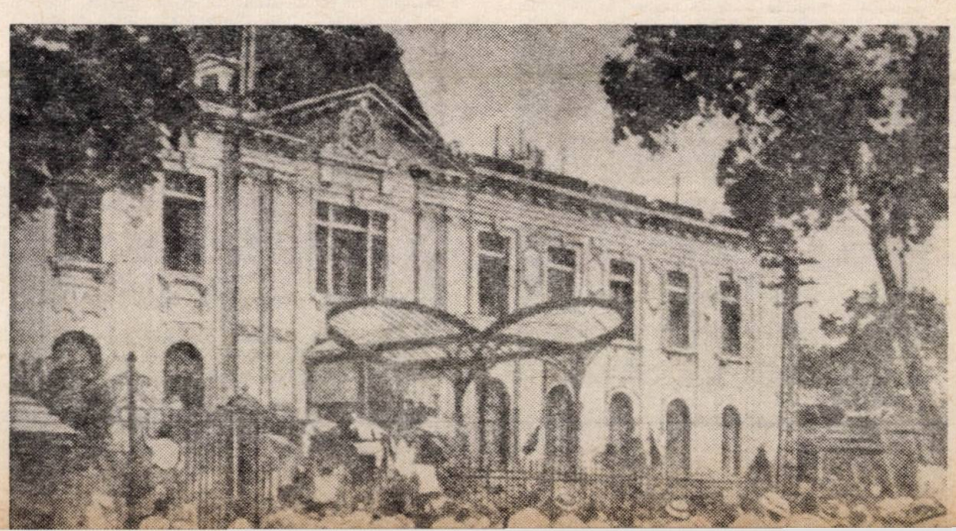

S-a hotărît activizarea războiului de guerilă, crearea de baze de luptă împotriva japonezilor şi pregătirea intensă în vederea declanşării insurecţiei generale. Pentru unificarea acţiunilor de luptă în întreaga ţară şi deci a stabilirii unei legături directe între zonele de război din cele trei regiuni principale ale Vietnamului — Tonkin (nordul ţării), Annam (Vietnamul central) şi Cochinchina (sudul Vietnamului), s-a hotărît crearea unei armate „a marşului spre sud", care să coordoneze simultaneitatea declanşării insurecţiei. În sfîrşit, conferinţa militară a preconizat crearea urgentă a unei baze de luptă împotriva japonezilor în acele regiuni care reuneau condiţiile necesare din punct de vedere al configuraţiei terenului, cum ar fi arcurile muntoase ale deltei Tonkinului, în regiunea lanţului Annamitic şi în sudul Cochinchinei. De la „tactica de ambuscadă" se pregătea strategia de „declanşare a insurecţiei".

Mişcarea se amplifică pe zi ce trece în întreaga ţară. La Hanoi şi aproape în toate celelalte oraşe mari sînt difuzate afişe care demască acţiunile ocupanţilor japonezi, chemînd poporul la rezistenţă. Au loc mitinguri şi demonstraţii cu drapele la Bac-Ninh, Phuc-Yen, Son-Tay, Hung-Yen, Ninh-Binh. S-au înregistrat atacuri împotriva posturilor militare şi au fost instalate organe ale puterii populare la Cao-Bang, Thai Nguyen, Bac-Tan, Bac-Siang, Lang-Son, Tuyen-Quang. În centrul Vietnamului, la Quang Ngai, şi în sud, la Mi-Tho, au avut loc adevărate acţiuni armate.

Regiunea liberă

În sfîrşit, tot aci s-au pus bazele armatei de eliberare, fiind ales înaltul comandament al acesteia.

În pregătirea revoluţiei, mişcarea de eliberare din Indochina a hotărît crearea unei regiuni libere formată pe baza zonelor eliberate în întregime de către armata de eliberare.

Astfel rezoluţia conferinţei Vietminului, care a avut loc în iunie, a hotărît că „pentru pregătirea insurecţiei toate zonele eliberate de Armata de Eliberare vor fi grupate într-o zonă denumită regiunea eliberată". Scopurile urmărite erau, pe de o parte, ridicarea populaţiei la luptă, reorganizarea armatei de eliberare, unificarea reformelor economice, precum şi iniţierea unor măsuri pe linie cultural-socială. În regiunea eliberată au fost incluse şase provincii : Cao-Bang, Lang-Son, Ha-Xiang, Bac-Can, Tuyen-Quang, Thai Nguyen. Populaţia regiunii eliberate se cifra la 1 milion de oameni.

Poporul vietnamez avea posibilitatea concretă de a întrezări perspectivele eliberării de sub jugul colonial. „În zona liberă, menţiona un apel al comitetului revoluţionar militar din Tonkin *(1 iulie)*, bunurile populare sînt garantate. Proprietăţile duşmanului şi ale trădătorilor au fost naţionalizate sau împărţite între săraci. Libertăţile democratice fundamentale au fost realizate : egalitate şi ajutor reciproc între naţionalităţi, egalitatea sexelor. Asistenţa socială a fost organizată. Jaful şi hoţia au fost reprimate. Vechile impozite au fost abolite. Taxele diminuate. Durata zilei de lucru a fost limitată".

Declanşarea insurecţiei

S-a trecut la faza finală a pregătirii insurecţiei. În acest scop s-a hotărît convocarea conferinţei pe întregul Vietnam a Partidului Comunist din Indochina şi a unui congres naţional.

La congresul P.C. din Indochina *(13—14 august)* s-a hotărît orientarea spre insurecţia generală pentru cucerirea puterii, crearea unui guvern provizoriu, definindu-se totodată şi linia politică a guvernului. Rezoluţia finală menţiona următoarele lozinci care să caracterizeze linia politică : „Jos invadatorii, independenţă totală, instaurarea puterii populare". Congresul a preconizat realizarea programului în zece puncte al Vietminului, şi anume : lupta împotriva oricărei agresiuni străine, edificarea unui Vietnam republican, democratic şi complet independent ; înarmarea poporului în lupta împotriva japonezilor, dezvoltarea armatei de eliberare ; confiscarea bunurilor trădătorilor şi, după caz, naţionalizarea sau împărţirea lor între cei nevoiaşi ; suprimarea tuturor impozitelor şi taxelor instituite de imperialişti, crearea unui sistem fiscal echitabil şi raţional ; înfăptuirea libertăţilor democratice şi instituirea sufragiului universal, recunoaşterea egalităţii naţionalităţilor şi a sexelor ; redistribuirea pămînturilor comunale pentru ca ţăranii să poată avea pămînt şi să-l cultive ; aplicarea zilei de 8 ore, promulgarea legilor de securitate socială, organizarea asistenţei sociale ; edificarea şi dezvoltarea economiei naţionale, încurajarea şi ajutorarea industriei, agriculturii, fondarea băncii naţionale ; lupta împotriva japonezilor, dezvoltarea armatei, învăţămîntul primar obligatoriu, formarea de cadre capabile pentru diferite ramuri de activitate ; stabilirea de bune relaţii cu ţările care respectă independenţa Vietnamului ".

La congres a fost ales Comitetul insurecţiei, care a publicat la *13 august* primul său decret de declanşare a insurecţiei naţionale. „Ora insurecţiei generale a sunat, se spune în acesta. Acum sau niciodată este momentul pentru poporul nostru şi pentru armată de a se ridica şi recuceri independenţa naţională... Sub conducerea comitetului insurecţiei, concentraţi-vă forţele, atacaţi de urgenţă oraşele şi centrele importante ocupate de duşmani, tăiaţi-le retragerea, dezarmaţi-le".

Insurecţia se desfăşura şi ca o acţiune spontană. La 11 august s-a răsculat provincia Ha Tinh ; la 13 august — provincia Quang Ngai ; la 14 şi 15 august, după ordinul de declanşare a insurecţiei, au fost ocupate numeroase posturi militare situate în apropierea regiunii eliberate.

La *16 august*, a avut loc la Tan Cioa în regiunea eliberată, Congresul naţional la care au participat delegaţi ai diferitelor naţionalităţi, reprezentanţi ai curentelor politice diferite. La Congres a fost aprobat programul de politică internă şi externă, a fost ales comitetul de eliberare naţională, respectiv guvernul provizoriu al Republicii Democrate Vietnam. Hotărîrile congresului au însemnat ridicarea poporului la luptă, instaurarea puterii politice populare.

Deşi armata de eliberare naţională a Vietnamului a adresat un ultimatum armatei japoneze din Indochina, rezistenţa invadatorilor nu a putut fi zdrobită cu uşurinţă. Mari acţiuni au avut loc la Hanoi. În ziua de *17 august*, la Teatrul municipal, zeci de mii de manifestanţi şi-au afirmat hotărîrea de a lupta pentru independenţa totală. Ziarele care apăreau în acea vreme la Hanoi au relatat această adunare memorabilă în cursul căreia s-a proclamat direct, în imediata apropiere a unităţilor duşmane, necesitatea declanşării insurecţiei. La *19 august*, ora 10 dimineaţa, a fost luată cu asalt reşedinţa delegaţiei imperiale. Hanoiul s-a răsculat. Împăratul a fost silit să abdice, iar guvernul marionetă a capitulat. *Astfel a fost instaurată puterea revoluţionară.*

Peste cîteva zile în Hanoi a intrat unul din detaşamentele Armatei de Eliberare Naţională. Poporul vietnamez a salutat constituirea primului său guvern popular. „Doar guvernul revoluţionar popular — se arăta în proclamaţia citită la Hanoi în ziua prăbuşirii puterii marionetă — are prestigiul şi forţa de a înfăptui revendicările urgente ale poporului nostru : independenţă, libertate şi bunăstare. Doar guvernul revoluţionar are prestigiul şi forţa de a îndruma poporul spre un viitor fericit, demn de paginile cele mai eroice ale istoriei sale naţionale".

Poporul vietnamez realizase o sarcină istorică de mare importanţă, încununase lupta generaţiilor de revoluţionari pentru suveranitate şi independenţă deplină. La *2 septembrie 1945*, după ce victoria era totală, la Hanoi, preşedintele Ho Şi Min a proclamat declaraţia independenţei : „Vietnamul are dreptul de a fi liber şi independent şi a devenit într-adevăr un stat liber şi independent. Poporul vietnamez a hotărît să-şi mobilizeze toate forţele sale spirituale şi materiale, neprecupeţindu-şi nici avutul, nici viaţa pentru a-şi apăra dreptul la libertate şi independenţă".

■

Momentul în care poporul vietnamez aniversează această pagină eroică din istoria sa naţională îl găseşte într-o încleştare grea în lupta împotriva intervenţiei imperialiste americane. În sudul ţării, aflată sub puterea unor guverne reacţionare care s-au perindat cu unicul scop de a se îmbuiba de pe urma exploatării maselor populare, are loc un război barbar. O armată de aproximativ 700 de mii de oameni, dintre care 125 de mii de americani, înzestrată cu armamentul cel mai modern, atacă şi bombardează fiece metru pătrat. Împotriva Republicii Democrate Vietnam, stat suveran şi independent, continuă acţiuni agresive de război din partea Statelor Unite.

Dar aşa cum cu două decenii în urmă, în zilele insurecţiei naţionale, sau cu aproximativ un deceniu în urmă, în zilele înfrîngerii armatei franceze, poporul vietnamez nu a putut fi învins nici în actuala etapă rezultatul nu va putea fi altul. Regăsim în acţiunile forţelor patriotice din Vietnamul de sud acelaşi curaj şi aceeaşi pricepere, aceeaşi tradiţie a luptei de partizani proprie poporului şi transmisă din tată în fiu. Marile acţiuni militare ale Frontului Naţional de Eliberare din Vietnamul de sud împotriva unor baze americane considerate invulnerabile, împotriva centrelor regionale, împotriva marilor şosele şi chiar a Saigonului, au demonstrat forţa şi eficienţa sa, incapacitatea invadatorilor de a înfrînge lupta populară.

În întreaga lume mişcarea de solidaritate cu lupta poporului vietnamez se intensifică. Exprimînd sentimentele întregului popor român, recenta declaraţie a guvernului Republicii Populare Române cu privire la extinderea intervenţiei militare americane împotriva poporului vietnamez arată : „Pornind de la principiul că fiecare popor are dreptul de a-şi hotărî în mod liber destinul fără nici un amestec din afară, poporul nostru îşi exprimă încă o dată solidaritatea şi sprijinul său deplin faţă de lupta dreaptă a poporului vietnamez... Guvernul şi poporul român îşi exprimă nestrămutata lor încredere în victoria luptei eroice a acestuia pentru independenţa, suveranitatea, unitatea şi integritatea teritorială a patriei sale".

Sergiu VERONA

Însemnări dintr-un carnet de reporter

Calitatea profesională de ziarist este deosebit de transparentă în descrierea „drumurilor europene", pe care o publică Dumitru Popescu la Editura tineretului (colecția „În jurul lumii"). O anumită ascuțire profesională a spiritului de observație conferă ziaristului darul de a analiza spectacolul cotidian, de a-i găsi filiațiuni nebănuite și semnificații multiple, din care condeiul lui experimentat știe să filtreze esențe durabile. Un ziarist scrie, de obicei, în actualitate, dar nu poate pierde niciodată din gînd și trebuie să implice, în subtext, izvorul depărtat al faptelor și fluviul larg în care ele se vor revărsa.

Acesta este, de altfel, chiar procedeul folosit de autorul „drumurilor europene", în cartea sa. El deschide jurnalul de călătorie cu un capitol viu, colorat, despre Paris. Conduce pe cititor, cu altă competență decît a unui ghid obișnuit, prin palate și muzee, pe străzi elegante și prin suburbii sordide, prin saloane și ateliere, baruri de noapte și ospătării pentru prînzuri sumare... Îi face cunoștință cu gloriile defuncte și celebrițăile azi în discuție, cu snobi, cu funcționari sobri și boemi pletoși... Incursiuni istorice, evocări literare și artistice, cîteva anecdote semnificative dau capitolului acesta savoare și sporesc interesul cititorului.

În Franța, Dumitru Popescu a străbătut doar străzile Parisului. În Italia, însă, el s-a așternut la drum. A notat, cu grijă, nenumărate trăsături ale imaginilor atît de variate ce i s-au oferit de la o stație de frontieră din nordul țării pînă la Napoli. Itinerarul cuprinde descrieri ale Veneției, Florenței, Romei, cu monumentele și galeriile lor de artă, cu măreția și rafinamentul operelor, contemplate nu numai în perspectiva istoriei, ci și în semnificația lor omenească, de azi. Cu multe amănunte și cu grija de a pătrunde în miezul lucrurilor, autorul redă o imagine a marilor orașe italiene, în care ochii observatorului încadrează comorile Renașterii în decorul, ca un mozaic multicolor, al actualității.

Mai sobru, schimbînd în mod voit tonalitatea stilului, Dumitru Popescu consacră capitolul final al cărții sale Marii Britanii, pornind din inima ei uriașă, Londra. El surprinde anumite pulsații caracteristice ale capitalei de pe malurile Tamisei. Indeosebi, îl atrag oamenii, în atitudini de multe ori rigide, nefirești, constituind o mărturie interesantă despre unele anacronisme ce se păstrează în viața britanică. Apoi, arhitectura, monumentele, parcurile, prilejuiesc autorului notații variate, presărate cu umor. De la micul dejun frugal, luat într-o solemnă instituție de stat, pînă la dineul-spectacol în somptuosul hotel Carlton, totul se înscrie în carnetul reporterului în detalii tipice și contraste pline de elocvență.

În continuarea drumurilor sale, autorul descrie cîteva orașe ale Angliei, vestite pentru istoria și viața lor culturală : Coventry, Stratford-on-Avon, Oxford. Apoi, reîntors la Londra, este absorbit de furnicarul acesta gigantic, aproape nelimitat, din care desprinde noi trăsături pitorești, completînd tabloul vieții londoneze.

Lectura notelor de drum ale lui Dumitru Popescu este, în primul rînd, atrăgătoare. Tinerii cititori ai colecției „În jurul lumii" vor așeza, în biblioteca lor, alături de celelalte volume, o carte interesantă, în care abundă informațiile istorice, notațiile artistice și observațiile asupra oamenilor.

M. G.

Un ghid englezesc pentru România

Explorator de o factură inedită, Ted Appleton parcurge cîte o țară înaintea cititorilor săi, trasînd o pîrtie pe care următorilor le va fi totdeauna mai ușor. (Compatrioții săi îl cunosc, de altfel, sub porecla „Omul de la ghișeul de informații", din emisiunile turistice ale postului de radio B.B.C.).

Ted Appleton a fost și în țara noastră ; a văzut cu propriii săi ochi, a filtrat prin sita experienței sale de „peregrin", a apreciat cu criteriile omului competent. Din toate acestea a rezultat *„Your Guide to Rumania"*. Dar autorul nu este un ghid profesionist, în explicațiile căruia să prevaleze datele statistice, reci și adesea plictisitoare. Ted Appleton este mai curînd un partener de drum inteligent, talentat și obiectiv, care călăuzește cu îndemînare pașii cititorilor săi. Încă înainte de a trece granița în România, miile de turiști englezi — și nu numai englezi — vor fi descoperit în el un prieten, un prieten sincer căruia îi ceri sfatul pînă în momentul cînd îți faci valizele.

Parcurgînd paginile cărții, România turistică ni se înfățișează în trăsăturile ei caracteristice : pămînt al ospitalității tradiționale, teren larg pentru călătorii, țintă visată pentru vacanțe. Peisajul românesc, plin de prospețime și inedit, este redat în toată frumusețea lui, din vîrfurile Munților Carpați pînă la apele Dunării sau talazurile Mării Negre. Vilegiaturiștii în căutare de locuri noi, iubitorii de munte și de alpinism, amatorii de schi și de vînătoare, pasionații de antichități sau de etnografie, vor descoperi din filele cărții, poate cu uimire, cît de multe satisfacții le poate oferi România ca țară turistică.

Volumul debutează cu urarea, transcrisă în limba originală dar cu ortografie engleză : „Bun Venit In Romania". Acest gest amical al autorului pentru poporul nostru este expresia unei înțelegeri realiste a rolului pe care-l joacă turismul în întărirea relațiilor dintre popoare.

V. B.

Între Anzi și Pacific

După cum se afirmă în mica prefață la volumul „Între Anzi și Pacific", apărut nu de mult în colecția „Actualitatea", autorul, Romulus Crișan, încearcă, într-un număr relativ restrîns de pagini, „să întregească cititorului român imaginea despre istoria, geografia, economia și cultura statului Chile, despre viața de ieri și de azi a locuitorilor acestei țări".

Pe calea urmată de primii europeni care au străbătut apele ce trec prin strîmtoarea Magellan, autorul face o descriere succintă dar minuțios documentată a unei țări în care un popor harnic, într-o aprigă încleștare cu natura, muncește, clădește și trăiește. Sînt evocate vremurile de aspră cucerire spaniolă. Folosind cu abilitate marea superioritate a armelor lor, spaniolii au reușit să cucerească pămîntul actualului Chile, transformînd țara într-o colonie pusă la început sub ordinele vice-regelui din Lima.

Dezvoltarea politică a țării determină însă o evoluție care va duce în cele din urmă, la sfîrșitul secolului XVIII, la desprinderea ei completă de Peru. După evocarea anilor grei de luptă pentru independența chileană și analizarea pătrunderii tot mai mari a capitalului străin, întîi a celui englez și apoi, la începutul secolului XX, a celui nord-american, autorul, vorbind despre istoria modernă a Republicii Chile, face o prezentare a evoluției politice a țării în ultimii ani.

Ultima parte a cărții este consacrată prezentării unei imagini cît mai complete a realităților economice și sociale ale statului chilean. Autorul analizează singularitatea economică a unei țări în care dezvoltare a cunoscut doar industria extractivă ; fără o industrie prelucrătoare proprie ; cu o agricultură înapoiată, — o țară cu un nivel de trai încă foarte scăzut. Explicația acestei stări de lucruri trebuie căutată în faptul că de la bun început economia chileană s-a format și s-a dezvoltat sub influența capitalului străin, devenind o rezervă de materii prime pentru țările capitaliste dezvoltate.

După cum subliniază autorul, „poate că, mai mult decît oricui, chileanului — acestui om harnic și răbdător, în veșnică luptă cu natura aspră, cu cutremurele și mizeria, cu foamea și cu bolile — i se potrivește expresia «sărac în țară bogată»". În același timp însă, celui ce ia contact nemijlocit cu realitatea economică și socială a acestei țări, îi apare evidentă creșterea ponderii acelor forțe care împing viața politică, socială și economică a Republicii Chile spre soluții progresiste, îi apare bine conturată unitatea unei țări dornice de progres, cu un popor talentat, harnic și hotărît.

R. G.

The New York Times

PERSPECTIVE GRELE ÎN ASIA

COMUNICĂRILE politice oficiale destinate reporterilor în drum spre Vietnam nu sînt tot atît de atrăgătoare ca afişele turistice despre misteriosul Orient. Comunicările sînt destul de sumbre. Ni se spune că în marea semilună formată din insulele care se întind de la Singapore în Japonia, tendinţa evenimentelor nu ne este favorabilă.

Asia, mărturisesc oficialităţile, pare să fie dincolo de posibilităţile noastre de control. Singapore s-a rupt de Federaţia Malayeziei. În Filipine domneşte febra apropiatelor alegeri şi se manifestă o atitudine critică faţă de S.U.A. Antiamericanismul creşte în Japonia şi Okinawa. Iar în Indonezia comentariile oficiale asupra politicii americane în Vietnam sînt tot mai ostile.

Această situaţie, în special ostilitatea preşedintelui Sukarno, tulbură oficialităţile americane. Teoria politicii americane în Vietnam era că o puternică demonstraţie de forţă a S.U.A. în această ţară va impresiona Indonezia, dar de cînd au fost sporite efectivele terestre ale S.U.A. angajate în luptă, declaraţiile publice ale preşedintelui Sukarno au devenit şi mai vehement antiamericane.

La o şedinţă a Congresului Naţional al Cooperativelor, care a avut loc luna aceasta la Djakarta, preşedintele Sukarno a elogiat Cambodgia pentru că a rupt relaţiile diplomatice cu S.U.A. şi şi-a bătut joc astfel de efortul de război american în Vietnam:

„Preferăm să mîncăm pietre decît să fim din nou colonizaţi. Priviţi Cambodgia, cu o populaţie de 6 milioane de oameni. Populaţia noastră este de 17 ori mai mare, dar Cambodgia are un elan extraordinar şi este destul de curajoasă să rupă relaţiile cu S.U.A. Priviţi Vietnamul, unde un mic număr de oameni nimicesc soldaţi americani înarmaţi pînă în dinţi cu arme moderne... Poporul vietnamez foloseşte puşti, dinamită, săgeţi de bambus şi capcane. Poporul vietnamez va cîştiga datorită elanului lui...“

Mişcarea spre stînga din politica indoneziană s-ar putea dovedi, pînă la urmă, chiar mai importantă decît revolta din Vietnam. Indonezia ocupă locul 5 sau 6 din punct de vedere al populaţiei între ţările lumii, avînd peste 100 milioane de locuitori.

Oficialităţile americane au păreri diferite despre efectul războiului din Vietnam asupra politicii interne a ţărilor asiatice, dar sînt de acord că el nu este foarte folositor pentru S.U.A.

Guvernul japonez a continuat să sprijine politica S.U.A. în Vietnam, sporindu-şi în acelaşi timp comerţul cu China comunistă, la fel ca guvernul britanic; dar tot ca guvernul britanic, el întîmpină o opoziţie crescîndă din partea propriului lui popor pentru că sprijină S.U.A. Acest lucru este deosebit de adevărat de cînd Okinawa, a cărei restituire este cerută de japonezi, este folosită din ce în ce mai mult ca bază de plecare pentru efectivele şi proviziile americane destinate războiului din Vietnam.

Dezintegrarea Federaţiei Malayeze a fost în primul rînd rezultatul divergenţelor interne agravate de presiunea Indoneziei; dar, ca şi Vietnamul, ea sporeşte impresia că ţările asiatice pot determina eşecul planurilor şi obiectivelor politice ale ţărilor occidentale în această parte a lumii.

James RESTON

Новое ВРЕМЯ

MOSCOVA

MERCENARII WASHINGTONULUI

FIECARE nouă etapă a extinderii intervenţiei Statelor Unite din Vietnam este însoţită, de regulă, de intensificarea activităţii diplomaţiei americane, care încearcă să antreneze în această intervenţie pe aliaţii Washingtonului din blocurile agresive. Washingtonul consideră vădit insuficient sprijinul acordat agresiunii americane în Vietnam de Anglia şi R.F.G. Principalele eforturi sînt canalizate în prezent spre atragerea în război a ţărilor asiatice dependente de Statele Unite. Pentru atingerea acestui scop sînt folosite toate mijloacele, inclusiv şantajul, promisiunile şi ameninţările.

Rezultatele, însă, nu sînt nicidecum direct proporţionale cu eforturile depuse. Fără a mai vorbi de statele nealiniate, chiar şi ţările legate prin alianţe militare de Washington evită să fie antrenate în aventura militară, dîndu-şi seama de pericolul pe care îl comportă acest lucru. Pakistanul, de pildă, deşi face parte din blocurile militare S.E.A.T.O. şi C.E.N.T.O., reprobă agresiunea Statelor Unite. Încercarea Pentagonului de a folosi bazele de pe Okinawa pentru incursiunile aeriene asupra Vietnamului de nord a provocat nemulţumirea guvernului japonez. Senatul filipinez a refuzat să aprobe trimiterea în Vietnamul de sud a 2 500 de soldaţi.

Cu toate acestea, cel puţin şase state din Asia şi Orientul Îndepărtat participă făţiş la agresiunea americană. Dintre acestea, poate fi citat în primul rînd regimul marionetă din Coreea de sud. Seulul a trimis în Indochina o unitate de genişti cu un efectiv de 2 000 de oameni, instructori pentru lupta corp la corp şi personal medical.

Australia contribuie cu un batalion de infanterie, o unitate de aviaţie şi un grup de consilieri militari. Trupele australiene au participat deja direct la acţiunile militare. Noua Zeelandă participă la războiul american în Vietnamul de sud cu o baterie de artilerie, cu o mică subunitate de tancuri, ingineri militari şi un grup medico-sanitar. În Vietnamul de sud, acţionează, de asemenea, un detaşament filipinez pentru „războiul psihologic“.

Printre complicii direcţi ai agresorilor americani pot fi citaţi, fără îndoială, Tailanda şi Malayezia. Ce-i drept, ele n-au riscat să trimită în Vietnamul de sud trupe, însă guvernul tailandez a pus la dispoziţie aerodromuri pentru avioanele americane care bombardează Vietnamul de nord, iar ofiţeri malayezieni instruiesc trupele saigoneze cu metodele războiului împotriva partizanilor.

Ajutorul pe care îl acordă Statelor Unite majoritatea aliaţilor lor din Orientul Îndepărtat are mai curînd un caracter simbolic. Importanţa lui ca factor militar este neînsemnată. În comparaţie cu uriaşa armată expediţionară a Statelor Unite, cele cîteva mii de soldaţi străini nu reprezintă o forţă din punct de vedere militar. Aici joacă un rol considerente de altă natură.

De bună seamă că Washingtonul ar dori să-şi camufleze agresiunea punînd-o la adăpostul steagurilor a cel puţin cîtorva state, pentru a crea aparenţa unei „acţiuni colective“. Participarea unor ţări asiatice, după părerea, de pildă, a ziarului *New York Times*, ar „contribui la infirmarea ideii că, sporirea forţelor americane, în ultima vreme, în Vietnamul de sud, transformă acest conflict într-un război al oamenilor albi“.

Este puţin probabil ca o asemenea „infirmare“ să convingă pe cineva.

Coparticipanţii la intervenţie speră să capete noi credite în dolari. Toate acestea →

Pe o stradă din oraşul Nhatrang, la 330 km de Saigon, s-a prăbuşit un avion american, cu toată încărcătura de bombe la bord. S-au înregistrat zeci de victime omeneşti şi mari distrugeri

nu subliniază decît caracterul amoral, criminal din punct de vedere al dreptului internaţional al acestei intervenţii.

Din relatările presei rezultă că de trimiterea contingentelor străine în Vietnamul de sud, politicienii din Washington leagă planurile privind crearea în zona de est a Oceanului Pacific a unui nou bloc militar-politic care ar cuprinde o regiune între Seul şi Canberra. Spre deosebire de S.E.A.T.O., a cărui structură este considerată astăzi prea amorfă, noul bloc, după cum a scris ziarul *Japan Times*, „trebuie să fie în spiritul N.A.T.O. şi gata de acţiuni coordonate", adică să dispună de o „armată multinaţională" permanentă, controlată, bineînţeles, de către Pentagon.

Guvernele care au păşit pe calea alunecoasă a complicităţii la agresiunea Washingtonului duc un joc primejdios atît pentru ţările lor cît şi pentru pacea generală.

D. VOLSKI

Neue Zürcher Zeitung

VACANŢĂ PARLAMENTARĂ ZBUCIUMATĂ

IN cele aproape trei luni de vacanţă parlamentară, chiar oamenii guvernului laburist vor da, probabil, acestuia, mai mult de furcă decît adversarii conservatori — deşi aceştia, sub noua conducere a lui Edward Heath, au anunţat că vor duce o bătălie dîrză, cu toate mijloacele şi cu orice prilej, împotriva lui Wilson. Atîta timp cît parlamentul se află în vacanţă, guvernul trebuie să se preocupe mai puţin de această campanie a conservatorilor decît de păstrarea lealităţii membrilor fracţiunii parlamentare laburiste, de poziţia organizaţiilor de partid şi a Congresului sindicatelor, pe care această fracţiune se bizuie.

Un avertisment privind surprizele neplăcute pe care guvernul laburist le poate avea chiar din partea oamenilor săi l-a oferit fracţiunea laburistă din Camera Comunelor în ultima şedinţă a sesiunii sale. În absenţa conducătorului ei, ea a adoptat o rezoluţie în care se spune că „nu este posibilă nici o rezolvare a problemelor economiei naţionale fără reducerea drastică a cheltuielilor militare la o dată anterioară celei fixate". Aceasta înseamnă că partidul guvernamental nu este mulţumit de măsurile anunţate de pe acum în această direcţie — renunţarea la proiectul avionului „TSR-2", renunţarea la rezervele teritoriale şi reducerea viitorului buget al apărării cu 100 milioane lire sterline. Adică, fracţiunea nu se mulţumeşte numai cu renunţarea la cheltuielile suplimentare prevăzute, ci cere acum reducerea cheltuielilor curente, în favoarea cheltuielilor sociale ameninţate. Deputatul Paget, care ameninţă cu demisia, ar fi declarat că renunţările panicarde ale guvernului laburist la cele mai importante din reformele sociale preconizate amintesc de criza din 1931, cînd guvernul laburist al lui McDonald a capitulat în faţa presiunii lumii financiare. Cît de serios privesc Wilson şi colegii săi această frondă şi cu cît de puţin curaj par a-i face faţă, reiese din aceea că, spre surprinderea generală, preşedintele fracţiunii, Shinwell, a acceptat necondiţionat propunerea în numele conducerii partidului.

In a doua jumătate a lunii septembrie va avea loc la Brighton Congresul anual al sindicatelor, la care vor fi examinate diferite propuneri de rezoluţii, condamnînd politica fiscală a guvernului. Doar una din marile organizaţii sindicale va prezenta spre discuţie o contrapropunere, chemînd la sprijinirea sută la sută a politicii duse de guvernul laburist în numele stabilizării economice şi al expansiunii industriale.

La începutul lui octombrie va avea loc, la Blackpool, marea conferinţă a partidului laburist. De pe acum s-au anunţat numeroase rezoluţii critice îndreptate împotriva politicii externe a guvernului, în special în ce priveşte Vietnamul. De asemenea, în cîteva rezoluţii, este atacată politica fiscală, în timp ce mai multe organizaţii reamintesc guvernului promisiunile electorale neîmplinite, referitoare la problema locuinţelor, îmbunătăţirea sistemului de asistenţă medicală şi politica de naţionalizări.

The New York Times

FĂRÎMIŢARE ÎN FLANCUL DE RĂSĂRIT AL N.A.T.O.

UNA din consecinţele neplăcute ale crizei din Grecia este efectul său asupra N.A.T.O. Flancul răsăritean al alianţei a fost deja slăbit de conflictul dintre Grecia şi Turcia în legătură cu Ciprul. Acum însă, în timp ce un premier turc vizitează Uniunea Sovietică pentru prima oară din 1931, şi urmăreşte îmbunătăţirea relaţiilor bilaterale, structura politică a Greciei a început să se destrame.

Procesul de eroziune care subminează treptat N.A.T.O. este prin aceasta accelerat. De pe acum Franţa a devenit aproape un partener numai cu numele ; Anglia este într-o situaţie economică atît de proastă încît se gîndeşte la o contribuţie mai mică, iar firava Portugalie a trimis multe din forţele sale armate în Africa.

In momentul de faţă ceea ce a mai rămas în flancul răsăritean manifestă noi semne de fărîmiţare. Criza, care este pe cale să intre în a doua lună, a fost provocată de armata Greciei, pînă în prezent o forţă disciplinată de prima clasă. Comploturile şi contracomploturile dintre ofiţeri au dezlănţuit o ceartă între regele Constantin şi G. Papandreu, un politician neobişnuit de popular, care dorea să epureze şi să democratizeze corpul ofiţeresc.

Pînă în prezent, armata a fost aproape singura organizaţie importantă lipsită de scindări, dar, în cazul în care s-ar ivi o

ART BUCHWALD

CE ESTE RĂZBOIUL?

Orice război merită un film de război, şi războiul vietnamez nu constituie o excepţie. La Hollywood s-a desfăşurat o cursă pentru a vedea care firmă de cinematograf va face primul film. Dar toate s-au împotmolit atunci cînd a venit vorba despre conflict.

Relatarea de mai jos despre o conferinţă care a avut loc la studiourile Zenith vă va da o idee despre greutăţile producătorilor.

„Foarte bine", spune directorul studioului. „Ce se întîmplă cu filmul despre Vietnam ?"

— Avem unele greutăţi, domnule. Partea americană a filmului nu constituie o problemă. John Wayne va fi distribuit în rolul unui dîrz colonel de paraşutişti, Frank Sinatra în rolul unui sergent glumeţ şi Sal Mineo în rolul puştiului care n-a trecut încă prin botezul focului. Dar ne-am încurcat în ce priveşte inamicul.

— De ce ?

— Nimeni nu ştie cum să deosebească pe sud-vietnamezi de Vietcong. Toţi au aceeaşi înfăţişare.

— De ce nu aţi întrebat la Ministerul Apărării ?

— Am întrebat, dar nici ei nu ştiu.

Directorul studioului se gîndeşte un moment. „De ce nu-i înfăţişăm pe membrii Vietcongului şireţi şi ameninţători, iar pe sud-vietnamezi prietenoşi şi totdeauna zîmbitori ?"

— Tocmai asta este problema, spune unul din scenarişti. Cercetările noastre arată că membrii Vietcongului zîmbesc totdeauna şi au mereu o înfăţişare prietenoasă. De aceea şi sînt atît de periculoşi.

— Foarte bine, să-i prezentăm pe vietnamezii cei buni cu o înfăţişare şireată şi ameninţătoare, iar pe vietnamezii cei răi cu o înfăţişare prietenoasă şi zîmbitoare.

— Dacă facem asta, nu vom obţine colaborarea guvernului sud-vietnamez.

— Care guvern ?

— Acela care există în momentul în care turnăm filmul.

— De ce trebuie să avem colaborarea guvernului sud-vietnamez ? De ce să nu facem filmul aici la Hollywood ?

— Deoarece nu putem găsi destui figuranţi vietnamezi.

Directorul studioului : „Folosiţi japonezi".

— E perfect, dar chiar dacă rezolvăm această problemă, tot mai avem bătaie de cap cu scenariul. În scenariul nostru John Wayne, Frank Sinatra şi Sal Mineo atacă un sat unde se ascund cîţiva membri ai Vietcongului.

— Pare logic.

— Ministerul Apărării este contra. El afirmă că nu doreşte să prezinte soldaţi americani atacînd un sat vietnamez deoarece americanii se află în Vietnamul de sud pentru a apăra pe ţărani şi nu pentru a-i ataca. Aveam o scenă mare în care paraşutiştii, neputînd găsi nici un membru al Vietcongului, ard toate colibele pînă la temelie. Dar Ministerul Apărării a respins această scenă. El afirmă că doreşte ca noi să prezentăm paraşutiştii reconstruind un sat incendiat de Vietcong.

*

Directorul studioului stă pe gînduri : „La urma urmelor, dacă nu-i putem vedea pe partizani, nu putem ataca un obiectiv cu forţe mari şi nu putem arăta deosebirea dintre vietnamezii buni şi vietnamezii răi, de ce mai facem filmul ?"

— Pentru a arăta lumii comuniste că nu ne vom lăsa izgoniţi din Vietnamul de sud.

— Cum facem acest lucru ?

— Ei bine, într-o scenă, Sinatra îi spune prietenei lui vietnameze, Nancy Kwan, de ce se află americanii acolo. Dar Ministerului Apărării nu i-a plăcut scena.

— De ce ?

— Militarii americani nu au voie să fraternizeze cu femeile vietnameze.

— Ce fel de film de război e ăsta ? strigă directorul studioului.

— Aşa am spus şi eu, şi ministerul a răspuns : dacă noi trebuie să ducem un război care nu seamănă cu celelalte, faceţi şi voi un film, altfel decît celelalte.

(Din New York Herald Tribune)

Pe străzile Atenei, un spectacol obişnuit în ultimul timp : poliţie şi manifestanţi.

situaţie excepţională, ea nu ar avea un guvern pe care să-l apere şi s-ar afla în faţa unei ţări dezbinate. Într-adevăr, în momentul de faţă, singura utilizare politică pe care ar putea s-o aibă armata greacă este să-l apere pe rege şi pe adepţii săi.

Este prea devreme pentru a se prezice cum se va solda actuala criză din Grecia, dar oricare dintre eventualităţi pare negativă din punctul de vedere al N.A.T.O. În cazul cînd Papandreu ar reuşi să cîştige puterea politică — ceea ce pare încă improbabil, este cert că el va scoate la pensie mulţi ofiţeri din forţele armate începînd cu şefii de state majore şi că va introduce mai mulţi liberali. Dacă, pe de altă parte, se formează un guvern care să adopte atitudinile bine cunoscute ale regelui, există riscuri serioase că ar putea izbucni violenţe interne şi că armata ar fi chemată să le înăbuşe.

Între timp s-a ivit cu încetul un fel de neutralism în Turcia. Deşi pare axată în primul rînd asupra Ciprului, tendinţa are implicaţii mai largi. Iar acum un neutralism şi mai făţiş se dezvoltă în rîndul multora din sprijinitorii lui Papandreu, doritori să înlăture pe ofiţerii cu care sînt în dezacord.

Se poate susţine cu oarecare logică că a fost o greşeală din capul locului să se atragă Grecia şi Turcia în N.A.T.O., întrucît nici una din ele nu poate măcar să pretindă că ar fi o ţară „nord-atlantică". Cu toate acestea, pînă ce plaga din Cipru a început să se infecteze, ideea părea să fi dat roade bune. Printre altele, ambele ţări au pus la dispoziţie preţioase baze aeriene, navale şi de rachete.

Acum însă tendinţa este cu totul negativă. Nici Grecia, nici Turcia nu au abandonat poziţiile lor în litigiul Ciprului şi lipsa lor de voinţă de a face un compromis în interesul global al N.A.T.O. Ambele ţări sînt supuse unor presiuni neutraliste interne cu diferite grade de importanţă. Iar armata greacă, actualmente împotriva voinţei sale, este prinsă într-un conflict politic în care propria sa soartă este implicată fără ieşire. Cîtva timp de aci înainte, oricare ar fi deznodămîntul acestui conflict, nu se poate ca armata greacă să nu iasă slăbită sub raportul necesităţilor N.A.T.O.

C. L. SULZBERGER

Die Presse

Unabhängige Zeitung für Österreich

VIENA

LUPTA ELECTORALĂ ÎN CULORI NOI

NICICÎND încă în cei 16 ani ai existenţei Republicii Federale Germane „augurii" nu au arătat atîta reticenţă în faţa unor pronosticuri precise asupra rezultatului alegerilor parlamentare ca acum, cinci săptămîni înaintea datei fixate. Numai asupra unui singur punct experţii politici sînt de acord. Lupta electorală va fi neobişnuit de dură şi rezultatul care va decide între cele două mari partide va fi obţinut la limită.

Pe planul tehnicii electorale domneşte încă liniştе. Politicienii de la Bonn, în primul rînd cancelarul Erhard, au folosit luna iulie pentru a se pregăti în vederea luptei electorale. Circa o cincime din numărul deputaţilor nu se vor mai reîntoarce în Bundestag. De aceea se aşteaptă apariţia unor noi figuri în cursul campaniei electorale.

Desfăşurarea ultimelor săptămîni ale acestei campanii va fi marcată de „dispoziţiile de frînare" luate de partide. Ele au încheiat un acord conţinînd angajamentul reciproc de a duce o campanie electorală leală, prevăzîndu-se chiar instituirea unei instanţe de arbitraj care să vegheze asupra respectării acordului.

Creştin-democraţii au ales roşul pentru afişele lor electorale, în timp ce social-democraţii au preferat culoarea albastră, iar liber-democraţii o combinaţie de gri şi albastru. Fără îndoială că alegerea culorilor a fost făcută din motive psihologice. Alegînd culoarea partidelor marxiste, strategii U.C.D. vor să protesteze împotriva părerii că partidul lui Erhard ar fi conservator şi lipsit de elasticitate.

În ce priveşte lozincile electorale, după sloganul „fără experimente", care a adus U.C.D.-ului în 1957 majoritatea absolută,

→

REFLECTOR

Grijile sultanului din Brunei

Sultanatul Brunei din Borneo are o problemă pe care ar voi s-o aibă şi alte guverne : încasează mai mulţi bani decît poate să cheltuiască.

Cu o suprafaţă de două ori mai mare decît a Saar-ului, locuit de 90 000 malayezi, chinezi şi dajakii băştinaşi, acest principat feudal a trăit din cauciuc, cupru şi sisal pînă cînd, după al doilea război mondial, a început să curgă un torent de aur cu care protectoratul britanic Brunei nu mai ştie ce să facă. Începînd din 1951 „Brunei Shell Petroleum Company" extrage anual din apropierea coastei circa 5 milioane tone petrol. Timp de ani de zile funcţionarii sultanului au depozitat la o bancă din Londra milioanele obţinute de pe urma petrolului. Apoi au început să fie construite şosele, şcoli, uzine electrice, conducte de apă şi aeroporturi. Dar cheltuielile rămîneau mereu în urma veniturilor anuale. Excedentul din depozitele bancare ameninţă să crească şi mai mult după ce în faţa coastei Brunei-ului s-au descoperit noi zăcăminte petrolifere.

În 1962 guvernul malayez a făcut presiuni asupra sultanului din Brunei, Omar Ali Saifuddin, pentru a se alătura Federaţiei Malayeze, ca şi vecinii săi Sabah şi Sarawak. În Brunei a izbucnit atunci o răscoală antimalayeză, motivată de faptul că, în ipoteza federalizării, Brunei ar fi urmat să contribuie cu 40 la sută din încasările sale la proiectele de dezvoltare din restul Borneoului de nord.

Totuşi sultanul Saifuddin nu va scăpa nevămuit. În toamna ce vine Harold Wilson se va prezenta personal în protectorat pentru a prezenta contul cheltuielilor necesitate de apărarea teritoriului Brunei împotriva partizanilor. Bogatul Brunei va trebui să plătească Angliei sărăcite o contribuţie pentru garda sa de ocupaţie.

(După **Der Spiegel**, Hamburg)

Este ameninţat tratatul militar americano-japonez

Mulţi americani consideră alianţa Japoniei cu S.U.A. ca ceva de la sine înţeles, sublinia în cadrul unui interviu ambasadorul S.U.A. în Japonia, Edwin O. Reischauer.

Mulţi japonezi, arată Reischauer, consideră alianţa defensivă a Japoniei cu S.U.A. drept un izvor de pericol mai degrabă decît de securitate. S.U.A. au baze în Japonia şi în insula Okinawa, pe care japonezii le consideră teritoriu al ţării lor. Recent, bombardiere americane B-52 au decolat direct din Okinawa pentru a efectua bombardamente împotriva Vietnamului. Anterior, puşcaşi marini americani staţionaţi pe insulă au fost trimişi să întărească trupele americane din Vietnamul de sud.

Japonezii se tem că asemenea acţiuni americane ar putea să tîrască ţara lor în război. Şi de la încheierea celui de-al doilea război mondial, subliniază ambasadorul, concepţiile japoneze sînt pătrunse de un puternic pacifism.

În alianţa americano-japoneză se pot discerne în mod clar unele semne de pericol. Un astfel de pericol îl prezintă anul 1970, dată la care expiră tratatul de securitate mutuală. La acea dată oricare din cele două ţări poate renunţa la tratat. Dacă nici una nu renunţă, tratatul se menţine în vigoare în mod automat. „Îmi închipuiam că, cu multă vreme înainte de 1970, asocierea noastră cu Japonia va deveni pe deplin acceptată de ambele părţi astfel încît atunci nu va exista o problemă reală — declară ambasadorul. Datorită situaţiei din Vietnam acest lucru este mai puţin sigur". Se afirmă că elementele de stînga japoneze luptă pentru reziliera lui de către Japonia în 1970. Şi se pare că există posibilitatea ca opinia publică să treacă de partea lor.

O problemă şi mai urgentă poate o constituie statutul insulei Okinawa. Bazele de pe insulă sînt vitale pentru politica S.U.A. în Extremul Orient. Iată de ce Washingtonul controlează treburile din Okinawa, deşi este de acord că „suveranitatea reziduală" aparţine Japoniei. În noiembrie vor avea loc alegeri pentru legislatura din Okinawa. În cazul în care cîştigă partidele de stînga, prezenţa militară americană ar putea fi supusă unor puternice presiuni.

Nobuo ABIKO

(După **The Christian Science Monitor**, Boston)

de data aceasta partidul a ales „Securitatea noastră — U.C.D.". Dar sloganul electoral al partidului de opoziţie sună foarte apropiat de acela al U.C.D. : „Ce e sigur e sigur — de aceea votaţi partidul social-democrat !" Numai liber-democraţii se prezintă cu sloganul nou : „Să mergem înainte pe drumuri noi — partidul liber-democrat este mai necesar decît oricînd". Campania liberalilor a provocat iritare în cercurile creştin-democrate din pricina unui afiş electoral îndreptat împotriva lui Frantz Joseph Strauss. Şi alte lozinci ale lor nu sînt pe placul partenerilor din coaliţia guvernamentală, deveniţi ţinta atacurilor partidului liber-democrat.

În urmă cu şase luni, sondajele opiniei publice situau pe social-democraţi înaintea U.C.D. Astăzi pronosticurile oscilează între un procent de circa 45 la sută în favoarea U.C.D.—U.C.S., 42—44 la sută pentru social-democraţi şi 6—8 la sută pentru partidul liber-democrat. Sînt însă şi unii observatori care nu cred că rezultatul alegerilor de la 19 septembrie va corespunde întocmai acestor pronosticuri. În orice caz, se consideră ca improbabilă obţinerea unei majorităţi absolute pentru partidul social-democrat. Politicienii social-democraţi ar fi fericiţi dacă partidul lor ar ieşi ca grupul cel mai puternic — ceea ce, desigur, nu ar împiedica formarea din nou a unui guvern de coaliţie creştin-democrat—liber-democrat, deci o continuare a situaţiei prezente.

Lipsa unei alternative reale se oglindeşte încă de pe acum în aprecierile multor observatori. Nici lozincile electorale şi nici programele partidelor nu oferă, de fapt, posibilitatea unei adevărate opţiuni. Din această cauză — ca urmare a lipsei unor ideologii precis delimitate — în mentalitatea maselor de alegători marile partide se cam confundă.

În ce priveşte, însă, stilul campaniei electorale se manifestă mari deosebiri. U.C.D. se bizuie în mod clar pe Erhard. În contrast cu alegerile parlamentare anterioare, creştin-democraţii au renunţat, de data aceasta, să scoată în evidenţă mai mulţi politicieni de frunte. Chiar şi în Bavaria, fieful lui Frantz Josef Strauss, se văd aproape exclusiv „afişe Erhard". Intenţia U.C.D. este limpede : alegătorului trebuie să i se sugereze că el are de ales între Ludwig Erhard şi Willy Brandt. La rîndul său, partidul social-democrat caută să evite o asemenea confruntare şi oferă din partea sa corpului electoral nu o personalitate ci o „echipă guvernamentală". În aceasta constă diferenţa de stil.

În ciuda finanţării parţiale a cheltuielilor electorale ale partidelor din fondurile de stat, partidului liber-democrat îi vine greu să facă faţă marilor partide. El caută să compenseze slăbiciunea sa printr-o activitate electorală mai intensă a liderilor liberali, prin dezvoltarea puţinelor bastioane pe care le deţine şi prin organizarea de simpozioane, la care iau cuvîntul miniştrii partidului.

Peste 10 000 de agenţi electorali activează pentru cei circa 2 500 de candidaţi. Printre aceştia se numără şi omul care a avut un rol hotărîtor în crearea Republicii Federale şi care, începînd din 1949, a fost mereu ales în circumscripţia electorală Bonn şi se află din nou în fruntea listei partidului său în landul Renania de nord-Vestfalia — Konrad Adenauer. Nimic nu arată că acest politician în vîrstă de 89 de ani şi-a pierdut din voinţa sa de luptă, manifestată de atîtea ori. Este adevărat, însă, că pe scena politică contează astăzi nu numai vederile lui Adenauer.

Emmerich KLAUS

Le Monde

PARIS

DE LA DISPERARE LA REVOLTĂ

ESTE CLAR că „frontul rasial" era prea calm în Statele Unite. Cum să se creadă că problemele comunităţii negre au putut fi rezolvate în cîteva luni ? Se ştie că ele se prezintă sub două aspecte absolut diferite : segregaţia încă făţişă, dar iremediabil condamnată, în sud ; discriminare mult mai voalată în nord, dar şi mult mai greu de combătut, întrucît ea nu se refugiază în spatele unor legi anacronice, ci impregnează un întreg mod de viaţă, o întreagă „civilizaţie", dacă se poate spune astfel.

Evenimentele recente ilustrează perfect această dualitate : în timp ce în mod incontestabil adoptarea legii asupra dreptului de vot al negrilor constituie o victorie importantă pentru integraţioniştii care militează în sud, ea nu schimbă cu nimic soarta a aproximativ 50 la sută din numărul negrilor americani. Într-adevăr, pentru majoritatea acelora care trăiesc în statele din nord sau din vest ale ţării, problema de rezolvat este cu totul diferită : zilnic, ei pot compara gravitatea situaţiei nenorocite în care se află cu prosperitatea pe care o văd în jurul lor, fără a putea spera să o atingă vreodată. Această confruntare a bogăţiei şi sărăciei se măsoară în cifre : şomaj de două ori mai important în rîndurile negrilor decît printre albi, venituri cu mult mai scăzute, locuinţe insalubre, viaţă în ghetou, învăţămînt redus. Ea se măsoară însă şi în termeni psihologici : un imens complex de inferioritate, care merge de la disperare la revoltă. După negrii din Harlem anul trecut, au căzut acum în această revoltă disperată negrii din Los Angeles.

Unii s-ar putea mira. Într-adevăr, dacă se ţine seama de statistici, comunitatea neagră din California apare ca fiind poate cea mai puţin defavorizată din Statele Unite. Nu este însă tocmai aceasta dovada că o nedreptate mai mică nu este suficientă pentru a crea dreptatea ? Nivelul de viaţă al negrului din Los Angeles este într-adevăr superior aceluia al tovarăşului său de nenorocire din New York, dar şi unul şi altul sînt închişi în adevărate ghetouri ale căror ziduri sînt de netrecut datorită rapacităţii agenţilor imobiliari şi conştiinţei liniştite a prea multor albi.

Decepţia negrului de pe coasta Pacificului trebuie să fie de asemenea superioară aceleia pe care o resimte fratele său de culoare de pe coasta Atlanticului : de la cel de-al doilea război, Los Angeles ca şi San Francisco aveau într-adevăr reputaţia de a fi locuri privilegiate pentru negrii americani. În acea epocă ei au emigrat în masă, în ritmul de 2 000 pe lună, atraşi de numeroasele slujbe pe care le oferea o industrie în plină dezvoltare. Şi astăzi, emigraţia se menţine la ritmul lunar de 1 000 de oameni. În felul acesta s-au format ghetourile de la Watts şi de la Newton, a căror mizerie rivalizează cu aceea, mai din sud, resimţită de „braceros", muncitorii sezonieri mexicani care au însă avantajul pielii de culoare mult mai deschisă.

De cîţiva ani, specialiştii au lansat strigăte de alarmă. Ei nu au fost ascultaţi. Au fost suficiente un incident de circulaţie şi un val de căldură pentru a le da dreptate „a posteriori". Dar deja problema a căpătat o nouă dimensiune, întrucît la Los Angeles ura şi-a spus şi ea cuvîntul.

Desigur, ca şi anul trecut la New York, calmul poate reveni la fel de repede pe cît a izbucnit furtuna. Dar nimeni nu va putea ignora cărbunii care vor continua să mocnească sub cenuşa încă fumegîndă. Reintegrarea celor 20 de milioane de negri într-o societate care i-a disprețuit prea multă vreme este desigur o operă de lungă durată, care nu ţine doar de reformele legislative. Este necesară o adevărată revoluţie psihologică şi socială.

THE TIMES

LONDRA

TULBURĂRILE DIN CALIFORNIA

ESTE o ironie tragică ca la Los Angeles să izbucnească violenţe exact la o săptămînă după ce preşedintele Johnson a semnat, potrivit expresiei sale, „una din cele mai monumentale legi din întreaga istorie a libertăţii americane" — Legea cu privire la dreptul de vot menită să dea acest drept negrului din sud. Firește, realitatea este că între cele două evenimente nu există decît o legătură slabă. Negrii din Los Angeles au deja dreptul de vot. Dar tulburările nu au fost provocate cîtuşi de puţin numai de probleme rasiale. Ele sînt îndreptate nu împotriva unor persecuţii specifice sau a discriminării rasiale directe, ci împotriva unui întreg complex de dezamăgiri pe care le suportă negrii în mare măsură în concentrările din centrele urbane.

Aceasta explică contrastul dintre marşurile ordonate din sud şi izbucnirile brusce din nord. În sud barierele sînt vizibile. Ele pot fi depăşite în mod vizibil. În marile oraşe din nord şi din vest barierele sînt indisolubil legate de şomaj, sărăcie, lipsă de cultură şi prăbuşirea structurilor sociale şi familiale. Pe măsură ce toţi americanii care-şi pot permite acest lucru se mută în suburbii, centrele oraşelor tind să devină adevărate pustiuri din punct de vedere estetic şi cultural, locuite în mare măsură de săraci, care sînt în special negri. Rezultatul este o mentalitate de ghetou şi o ură înverşunată împotriva autorităţii, care poate exploda din cauza unor incidente cît se poate de mărunte. Vara este un anotimp deosebit de periculos deoarece străzile sînt pline de adolescenţi şomeri.

Economiştii discută la nesfîrşit dacă problema poate fi tratată cel mai bine prin stimularea prosperităţii generale a ţării şi astfel crearea de noi slujbe la toate nivelurile, sau prin programe selective ca „războiul împotriva sărăciei" al preşedintelui Johnson — menit, printre altele, să sporească posibilităţile de învăţămînt general şi profesional. Ambele poziţii sînt necesare, dar dificultăţile de bază nu sînt doar economice. Este vorba de probleme de structură socială, dezvoltare urbană şi atitudini morale. Schimbarea va fi în mod inevitabil lentă.

Neue Zürcher Zeitung

STADIUL CRIZEI C.E.E. DIN PERSPECTIVA BRUXELLES-ULUI

O DATĂ cu luna august, pentru comunitățile vest-europene a venit liniștea vacanței. La Consiliul ministerial s-au făcut aranjamente pentru o pauză pînă într-a doua săptămînă a lunii octombrie ; septembrie va fi blocat de alegerile pentru Bundestagul vest-german. Și înainte de conferința de presă a președintelui de Gaulle de la 9 septembrie, nu se așteaptă nimic nou în ce privește criza din C.E.E.

Un modus vivendi

Care este stadiul actual al crizei ? De la izbucnirea ei în primele ore ale dimineții lui 1 iulie nu au existat indicii pentru rezolvarea ei. S-au înregistrat diferite contacte diplomatice și cîteva vizite ministeriale la Quay d'Orsay. Cu grijă și sîrguință Comisia C.E.E. a întocmit un document, care, deși nu nega conținutul politic al propunerilor sale de finanțare a agriculturii, era totuși considerat de mulți ca un pod de aur. Comitete ale parlamentului vest-european au adoptat rezoluții în favoarea continuării operei comunității. Partide și asociații, organizații profesionale și sindicate din comunitate și țările membre, inclusiv Franța, au făcut același lucru. Consiliul ministerial C.E.E. s-a întrunit în cinci și și-a manifestat dorința de a continua oricînd și fără condiții negocierile privind finanțarea agriculturii. Dar Elysée-ul a tăcut, Parisul a rămas mut.

Cu toate acestea Franța a dat de înțeles în ce mod este dispusă să admită menținerea activității de rutină a comunităților vest-europene. Ea deleagă pe reprezentanții săi la ședințele organelor cărora le revine rezolvarea chestiunilor administrative și participă la aplicarea curentă a actelor juridice și acordurilor existente. În schimb își refuză colaborarea la extinderea uniunii economice și relațiilor externe. Așa de pildă s-a remarcat că Parisul nu a fost reprezentat la deschiderea negocierilor cu candidații la asociere, Tunisia și Maroc, care îi sînt apropiate, dar a participat la negocierile consiliului de asociere cu Grecia și Turcia. În acest din urmă caz era vorba de aplicarea anumitor hotărîri, în primul de un element al extinderii lucrărilor de integrare.

De curînd s-a aflat, de asemenea, că francezii au participat la procedura scrisă privitoare la o chestiune curentă a Euratomului, în legătură cu care hotărîrile sînt luate de Consiliul Ministerial. Se speră că procedura scrisă pe care „cei cinci" au ales-o la sesiunea lor ministerială de la sfîrșitul lunii iulie ca mijloc de ajutorare va fi adoptată de Franța și pentru alte decizii curente. Asemenea decizii sînt necesare periodic mai ales în ce privește aplicarea regulamentului existent al Pieței agrare. De altminteri, încă la 13 iulie Consiliul Ministerial al C.E.C.O., întrunit de asemenea în cinci la Luxemburg, a fost informat de secretariatul său că Parisul studiază într-un sens pozitiv posibilitatea luării unor hotărîri în scris. S-a găsit deci pentru început un modus vivendi care permite continuarea funcționării Pieței comune în cadrul de pînă acum.

Dinamismul rupt al politicii comunității

În curînd însă se va aglomera un număr considerabil de probleme fără a căror rezolvare nu mai este posibilă realizarea de progrese pe calea integrării. Atunci comunitățile vor fi lipsite de dinamica lor, care pînă acum conta ca elixirul lor vital. Există chiar unii care se îndoiesc că viitoarea reducere vamală internă a C.E.E. de 10 la sută, care urmează să intre în vigoare la 1 ianuarie 1966, va fi aplicată — deși, potrivit interpretărilor multiple ale tratatului și hotărîrilor de urgentare luate pînă în prezent, această etapă de reducere a tarifelor vamale trebuie să fie depășită în mod automat.

Este de temut că va interveni o stare de stagnare în numeroase domenii ale uniunii economice.

De o stagnare mai îndelungată a lucrărilor consiliului vor trebui în afară de aceasta să fie considerabil afectate relațiile externe. Negocierile cu Austria, Tunisia și Maroc pot fi continuate numai pe o perioadă restrînsă fără un nou mandat dat de Consiliul ministerial Comisiei C.E.E. Acordul negociat cu Nigeria, care urmează

În fața clădirii din Stockholm în care se ține congresul internațional pentru prevenirea crimelor, tineri suedezi demonstrează împotriva torturilor la care sînt supuși luptătorii pentru libertate în închisorile din Africa de sud

REFLECTOR

„Cîntecul morții"

Gardianul șef, Johannes Andries Theron, în vîrstă de 38 de ani, știa că pune în joc existența familiei sale (patru copii). Dar, spune el, „în viața fiecărui om vine momentul cînd trebuie să deschidă gura".

La sfîrșitul lui iulie, Theron a deschis gura. În ziua următoare, el a fost suspendat din serviciul său de la închisoarea din Boksburg, în apropiere de Johannesburg și pus sub stare de arest. Gardianul șef a realizat însă ceea ce urmărea : ministrul de justiție a R.S.A., Balthazar Johannes Vorster s-a văzut nevoit să anunțe o anchetă publică în legătură cu scandalul închisorilor, care lua o amploare tot mai mare.

Gardianul șef Theron publicase în **The Sunday Times** din Johannesburg un raport asupra „condițiilor îngrozitoare" (torturi cu șocuri electrice), impuse deținuților.

Încă la sfîrșitul lunii iunie, redactorul șef al lui **Mail**, Lawrence Gandar, a început să publice memoriile din închisoare ale unui deținut politic eliberat, pictorul Harold Strachan. Acesta petrecuse trei ani în diferite închisori sub acuzația de participare la un complot împotriva politicii de apartheid a guvernului Verwoerd. La fiecare zece zile în zori, în închisoarea centrală din Pretoria își desfășoară activitatea călăul. Cu o medie anuală de 99 execuții, în Africa de sud sînt — socotit pe cap de locuitori —omoriți „legal" de 60 ori mai mulți oameni decît în S.U.A. Toți deținuții închisorii din Pretoria devin martorii auditivi ai brutalului ritual al spînzurătorii. Pentru a nu auzi aceste groaznice zgomote, relatează Strachan, în timpul execuției deținuții intonează în cor „cîntecul morții".

Doar timp de două zile a apărut în ziarul lui Gandar seria lui Strachan ; apoi au intervenit poliția și justiția. Strachan a fost pus sub interdicție pe o perioadă de cinci ani. În această perioadă el nu are voie să-și părăsească locuința între orele 6 seara și 7 dimineața.

Redactorul șef, Gandar, ar fi trebuit să înceteze lupta dacă gardianul șef Theron nu i-ar fi furnizat material nou. După publicarea declarațiilor lui Theron, echipa poliției criminale și-a făcut din nou apariția. Dar de data aceasta combativul Gandar nu mai era singur. Pînă și ziarul proguvernamental **Transvaler** — din a cărui conducere face parte și premierul Verwoerd — a cerut o anchetă publică.

La Londra ziarul conservator **Daily Telegraph** comenta : „Din nou s-a arătat că Africa de sud nu este numai bîrlogul unui guvern autoritar. Ea este și patria unor oameni care iubesc libertatea și care sfidează regimul pentru a o apăra".

(După **Der Spiegel**, Hamburg)

Relații încordate

Guvernul Statelor Unite a aminat ședința consorțiului pentru acordarea de ajutor Pakistanului. S-a declarat că guvernul S.U.A. nu poate acorda ajutor pentru finanțarea primului an al celui de al treilea plan cincinal al Pakistanului întrucît nu dispune încă de împuternicirile Congresului.

Al treilea plan cincinal a fost studiat cu atenție de Banca Internațională, care a aprobat principiile planului. Construirea întreprinderilor incluse în acest plan a fost aprobată și de țările membre în consorțiu, inclusiv S.U.A. Hotărîrea privitoare la aminare este dictată deci de considerente politice, care au drept scop să exercite presiuni asupra țării noastre și s-o oblige să renunțe la o orientare fermă spre independență, așa cum este definită de politica noastră.

Politica discriminatorie a S.U.A. față de Pakistan va afecta încrederea altor aliați în prietenia Washingtonului. Dacă lucrurile vor ajunge pînă la ruperea relațiilor dintre S.U.A. și Pakistan, țara noastră va avea de făcut față unor dificultăți, dar în cele din urmă le va depăși. Pakistanul parcurge un moment critic. Actuala criză în relațiile noastre cu Statele Unite se poate adînci și mai mult. Dar după obținerea independenței, poporul țării noastre a avut de făcut față nu o dată unor încercări grele. Ca și în trecut există convingerea fermă că poporul va ști să se unească în lupta pentru menținerea și consolidarea independenței sale.

(După **Doon**, Karaci)

încă să fie turnat în forme corespunzătoare, necesită pentru încheierea sa aprobarea tuturor celor şase ţări membre. Acelaşi lucru este valabil şi pentru acordurile comerciale ce urmează a fi încheiate cu Iran, Izrael şi Liban.

Primejduirea bazelor instituţionale

Deşi continuă să existe necesitatea unei clarificări în legătură cu aspectele juridice, motivele politice ale crizei sînt cele care preocupă în primul rînd guvernele, instituţiile comunităţii şi partidele. Este Parisul — aşa întrebau profund îngrijoraţi mulţi „europeni" în ultimele săptămîni, pe punctul de a pune în discuţie însăşi existenţa comunităţilor europene, de a ucide „spiritul tratatului de la Roma", de a răpi instituţiilor drepturile lor autonome şi de a le pune doar în slujba unei simple colaborări între guverne, fără nici o transmitere a suveranităţii ? Dacă acestei întrebări va trebui să-i fie dat un răspuns afirmativ, atunci parlamentul celor şase nu va depăşi niciodată rolul său consultativ.

Ziarul olandez *Het Parool*, de obicei foarte bine informat, scria la 7 iulie, o zi după rechemarea reprezentantului permanent al Franţei pe lîngă comunităţile europene : „Franţa condiţionează reluarea activităţilor C.E.E. la Bruxelles de aprobarea de către cei cinci parteneri europeni a unei reforme a comunităţii, în sensul că rolul Comisiei europene să fie redus la acela al unui secretariat în slujba guvernelor colaboratoare, dar fără nici o competenţă independentă".

Puţin mai tîrziu au apărut ştiri despre o luare de poziţie a „Comitetului francez pentru Uniunea pan-europeană", în fruntea căruia se află fostul ministru Terrenoire, generalul Billotte şi ministrul Peyrefitte. În buletinul de informaţii al acestui comitet se spunea că greşelile comise de Hallstein ar fi adus dovada lipsei de putere a unei forţe supranaţionale. Comitetul condamna ideea unor hotărîri obligatorii, luate cu majoritate de voturi, şi exprima speranţa că guvernele „celor cinci" vor fi conştiente de răspunderea lor.

Aceste declaraţii oglindesc o poziţie care a dat naştere unor temeri serioase în cele cinci ţări partenere ale Franţei ca şi în organele comunităţii. Franţa, aşa se spune, nu doreşte să iasă din C.E.E., deoarece aceasta îi oferă numeroase avantaje materiale. Ea nu vrea nici acum să întreprindă încercarea lipsită de perspectivă de a revizui formal tratatul C.E.E. în scopul slăbirii comisiei. Dar în practică ea doreşte să impună o reducere a competenţelor Comisiei C.E.E. şi recurge la boicotarea Consiliului Ministerial ca mijloc de presiune. Ea speculează interesul diferitelor ţări membre în runda Kennedy. De altminteri, ţările membre ale căror parlamente nu au aprobat încă acordul privitor la fuzionarea instituţiilor celor trei comunităţi, vor trebui să se întrebe dacă nu ar fi cazul să amîne ratificarea.

Întrebării privind justeţea acestor temeri Parisul nu i-a dat încă un răspuns concludent şi oficial. Dar desigur că nu i se poate răspunde cu un nu global. Dacă în viitoarele luni se va dovedi că trebuie să i se răspundă afirmativ, atunci de-abia ne vom afla, probabil, în faţa marii crize a comunităţilor europene. Atunci se va pune chestiunea temeliei operei de unificare vest-europeană, considerată ca atare în sînul acestor comunităţi. Într-un asemenea caz, o ieşire va fi greu de găsit.

DIE WELT

HAMBURG

RELAŢIILE DINTRE AUSTRALIA ŞI NOUA ZEELANDĂ

LA 18 AUGUST, în capitala Australiei, Canberra, ministrul comerţului australian, John McEwen, şi colegul său neozeelandez, John Marshall, vor pune temelia unei comunităţi economice australiano-neozeelandeze, a cărei fază incipientă urmează să aibă forma unei zone limitate a liberului schimb. De trei ani se discută despre strîngerea relaţiilor economice dintre cele două ţări vecine. Politicienii care se ocupă de problemele economiei ar dori mai degrabă realizarea imediată a unei uniuni vamale sau a unei pieţe comune între cele două ţări.

Legătura economică mai strînsă cu Noua Zeelandă va accelera distanţarea Australiei de Marea Britanie, tradiţionalul ei partener comercial. Acest aspect este urmărit cu multă atenţie de Australia, care se teme că într-o bună zi Anglia s-ar putea alătura totuşi C.E.E., ceea ce ar gîtui importul de produse agrare australiene în Marea Britanie.

Australia (11,5 milioane locuitori) şi Noua Zeelandă (2,5 milioane locuitori) au multe trăsături comune : limba, moştenirea istorică şi culturală, izolarea geografică de restul lumii şi interese economice asemănătoare. Cu toate acestea, în ultimii doi ani în ambele ţări s-au manifestat reticenţe puternice împotriva unei apropieri economice. Industria de lactate a Australiei, protejată de mari bariere vamale, se teme — în cazul desfiinţării barierelor vamale — de concurenţa producţiei de lactate mult mai ieftină a Noii Zeelande. Industria Australiei este, pe de altă parte, avidă de a importa fără vamă lemnul neozeelandez, deoarece în acest domeniu Australia trebuie să-şi acopere nevoile în mare parte din străinătate. În general, industria australiană doreşte să exporte cît mai curînd fără taxe vamale produsele ei finite, începînd de la automobile şi maşini şi mergînd pînă la conserve de alimente. Ea speră că va putea să cîştige această piaţă apropiată, dominată în momentul de faţă de produsele industriale ale unor ţări europene, printre care şi R.F.G., cu ajutorul avantajelor vamale pe care le-ar oferi o zonă a liberului schimb.

Aceste perspective au declanşat însă o puternică opoziţie în Noua Zeelandă. Industria acestei ţări se mai află încă la începuturile ei. Inundarea pieţei interne cu produse finite ieftine din Australia ar putea pune capăt în mod prematur dezvoltării industriei proprii. Pe de altă parte totuşi, neozeelandezii speră că exportul lor spre Australia ar creşte, favorizat de înlăturarea barierelor vamale, şi că deficitul de pînă acum în comerţul cu ţara vecină mai mare, în valoare de cca. 530 milioane mărci germane pe an, va putea fi echilibrat. 50 la sută din exportul Noii Zeelande spre Australia se compune astăzi din celuloză şi hîrtie.

Sarcina principală a întrevederii miniştrilor comerţului va fi de a stabili la care produse anume urmează să fie desfiinţate taxele vamale pentru import. Nu încape nici o îndoială că produsele agrare nu vor fi incluse în acordurile pentru zona liberului schimb. Se tinde de asemenea spre o înţelegere între cele două ţări în ce priveşte specializarea asupra anumitor produse, înfiinţarea unor întreprinderi industriale comune şi desfacerea în comun a unor produse de export.

Anumiţi oameni politici din ambele ţări susţin că ar fi bine să se meargă un pas mai departe şi să se înfiinţeze o comunitate economică între Australia şi Noua Zeelandă. Unii au în vedere posibilitatea de a transforma într-o bună zi o asemenea comunitate într-o federaţie politică. Noua Zeelandă depinde de pe acum în mare măsură de Australia în ce priveşte hotărîrile politicii externe.

Fişier

Constituţia

Originea cuvîntului constituţie o găsim în limba latină, **constitutio,** avînd pe lîngă alte înţelesuri şi pe acela de lege.

După unii autori, prima constituţie propriu-zisă ar fi fost **Magna Charta Libertatum** dată în 1215 de Ioan fără de Ţară, regele Angliei — act care garanta nobilimii unele drepturi, dar omitea marea masă a ţărănimii aservite. Acest punct de vedere, — după care Charta ar fi fost prima constituţie — nu este, în general, acceptat. De pildă, în recenta lucrare „Constituţii şi documente politice" de Maurice Duverger, profesor la Universitatea din Paris, apărută în 1964 la „Presses Universitaires de France", **Magna Charta Libertatum** este citată drept document politic şi nu constituţie.

Considerînd constituţia drept „legea fundamentală a statului, care cuprinde principiile de bază ale orînduirii sociale şi de stat ale ţării respective, potrivit intereselor clasei dominante", se poate aprecia că primul act întrunind aceste condiţii este Constituţia Statelor Unite ale Americii din 17 septembrie 1787. Consemnînd înfiinţarea S.U.A., sistemul federativ de organizare a statului, acordînd puterea legislativă Congresului iar pe cea executivă preşedintelui, această constituţie era o realizare a revoluţiei burgheze americane şi o încununare a războiului de independenţă.

Pe continentul european, prima constituţie a fost rodul Revoluţiei Franceze. Adoptată de Adunarea Naţională a Franţei, la 2 septembrie 1791, această constituţie avea în preambul Declaraţia drepturilor omului şi cetăţeanului ; proclamînd egalitatea tuturor în faţa legii, ea consemna separaţia puterii legislative, dată reprezentanţilor naţiunii, de cea executivă — aparţinînd regelui şi guvernului. După abolirea monarhiei, avea să fie adoptată constituţia din 24 iunie 1793, care proclama Republica Franceză.

Rezultate ale revoluţiilor burgheze, primele constituţii au avut un caracter progresist, prin desfiinţarea abuzurilor feudalismului şi consolidarea poziţiilor burgheziei în ascensiune. Dar toate constituţiile burgheze, de la primele pînă la cele mai recente, au consfinţit proprietatea privată, baza economică a orînduirii capitaliste, a exploatării omului de către om, a inegalităţii sociale.

Aşa cum arăta Lenin, esenţa constituţiei „exprimă raportul real de forţe în lupta de clasă". Astfel, în condiţiile întăririi luptei clasei muncitoare şi a maselor largi populare pentru drepturile lor, unele constituţii burgheze au ajuns să pre-

→

Profil

AHMED SUKARNO

Ahmed Sukarno s-a născut în 1901 la Surabaja. Cînd în 1915 a intrat la colegiul din această localitate — privilegiu rar acordat unui indonezian — în Indonezia apăruseră numeroase organizații care luptau activ împotriva colonialismului olandez. Încă în perioada studiilor la colegiu, Sukarno s-a integrat luptei pentru obținerea independenței țării înscriindu-se într-o organizație de tineret.

La vîrsta de 19 ani, Ahmed Sukarno s-a înscris la Colegiul tehnic din Bandung, pe care l-a absolvit cu succes obținînd diploma de inginer-arhitect civil. În anul 1926 Sukarno s-a numărat printre fondatorii Clubului de studii generale, organizație ce reunea pe tinerii intelectuali indonezieni cu vederi progresiste. La 4 iunie 1927 Clubul s-a transformat în Partidul Național Indonezian al cărui obiectiv, obținerea independenței depline a țării, urma să fie realizat prin eforturile întrunite ale întregului popor în lupta pentru eliberarea națională. La inițiativa lui Sukarno, a fost creată în decembrie 1928 o puternică federație compusă din Partidul Național Indonezian și alte cinci formații politice.

Încercînd să înăbușe activitatea federației, autoritățile colonialiste au aruncat în închisoare la sfîrșitul lui 1929 pe opt dintre liderii ei, printre care și Ahmed Sukarno. La proces, judecat opt luni mai tîrziu de Curtea districtului Bandung, Sukarno a rostit o remarcabilă pledoarie — denunțînd violent colonialismul în general și pe cel olandez în special. În urma acestei pledoarii a fost condamnat la patru ani închisoare.

Eliberat totuși în decembrie 1931 și găsind Partidul Național Indonezian dizolvat, Sukarno a aderat la grupul Partindo (Partidul Indonezian) al cărui președinte a fost ales la primul congres. În organul de presă al acestui partid, pe care l-a fondat, Sukarno a publicat o serie de pamflete anticolonialiste. Arestat din nou din ordinul guvernatorului general olandez, Sukarno a fost exilat mai întîi în insula Flores, apoi în Sumatra.

Reușind să se elibereze în 1942, el s-a alăturat luptei patriotice împotriva imperialiștilor japonezi care ocupaseră țara, iar după izgonirea acestora, împotriva colonialismului olandez.

La 17 august 1945, răspunzînd dorinței poporului, Sukarno proclamă Republica Indonezia, al cărei președinte devine.

Invadarea republicii de către olandezi și englezi a determinat încheierea acordurilor de la Linggadjoti (1947) și Haga (1949), care prevedeau federalizarea Indoneziei, crearea Uniunii olandezo-indoneziene și administrarea economiei indoneziene de către monopolurile străine. În 1950, Sukarno a pornit lupta pentru anularea acestor acorduri, pentru lichidarea statului federativ, piedică în fața unității țării. Patru ani mai tîrziu, el denunța Uniunea olandezo-indoneziană, iar în 1956 au fost anulate și clauzele economice ale acordurilor anterioare cu Olanda. În 1963, președintele Sukarno și-a văzut încununată lupta pentru reunificarea Irianului de vest cu Indonezia.

Politica internă a președintelui indonezian prevede unitatea populară. Conform programului său, propus în 1957, a fost format Frontul Național, uniune a partidelor legale, și Consiliul Național al Populației condus de el însuși. La guvernul de coaliție participă și Partidul Comunist din Indonezia. Sukarno dorește făurirea unei industrii naționale indoneziene, pentru realizarea căreia a procedat la naționalizarea unor întreprinderi și a introdus controlul statului în economie.

Ahmed Sukarno a luat parte alături de primii miniștri indian, pakistanez, birman și ceylonez la conferințele pregătitoare de la Colombo și Boho și, la 18 aprilie 1955, a deschis Conferința de la Bandung. În repetate rînduri Sukarno s-a declarat pentru stabilirea de relații prietenești și de colaborare între Indonezia și toate țările lumii, pentru o politică de neutralitate, coexistență pașnică, pentru lichidarea colonialismului.

Sukarno a vizitat numeroase țări ale lumii și a avut contacte cu personalități politice importante.

În două rînduri (11-14 aprilie 1960 și 1-6 iunie 1961) președintele Republicii Indonezia, dr. Ahmed Sukarno, a fost oaspetele țării noastre. Cu prilejul primei sale vizite, i s-a conferit titlul de Doctor Honoris Causa în științe juridice al Universității București.

A. H.

Presa acum 50 de ani

Ministrul coloniilor al Franței a declarat că în mod practic imperiul colonial german s-a prăbușit. Germania nu mai controlează acum decît o porțiune de teritoriu în Africa Orientală — blocată de către englezi — și Camerunul care, încercuit de către trupele aliate, nu mai are multe șanse de a rezista.

■

Potrivit ziarului Epoca *din Madrid cifra încasărilor obținute de Statele Unite pentru munițiile fabricate și expediate în Europa reprezintă, după informațiile culese din Boston, un total de 1,5 miliarde dolari, adică 7,5 miliarde de franci. Din această sumă, Anglia și Rusia au acoperit fiecare cîte 2,5 miliarde franci, Franța două miliarde franci, iar Italia 500 milioane franci.*

■

Ziarul New York Sun *face cunoscut că guvernul englez a comandat în Statele Unite cîteva „antizeppelinuri". Acestea sînt niște avioane lungi de 75 de metri, cu un diametru de 8 metri și putînd atinge viteza de 130 de km pe oră. Misiunea lor este de a lansa „torpile aeriene" împotriva avioanelor inamice.*

■

Ziarele elvețiene anunță că în urma unei hotărîri adoptate de Consiliul federal au fost chemate sub arme și se află pe picior de război mai multe contingente.

■

Cu prilejul unui discurs pronunțat la Capetown, generalul Botha a relevat planurile germanilor cu privire la Africa de sud. Între alte piese interesante date publicității de către el, a fost prezentată o hartă pe care era marcat felul în care se va face redistribuirea teritoriilor lumii „în urma păcii de la Roma din 1916". Întreaga Africă aflată la sud de Ecuator aparține, pe această hartă, Imperiului German, în afara unui mic teritoriu rezervat burilor.

■

Potrivit ziarul Petit Parisien, *o ruptură diplomatică între Grecia și Turcia se poate considera ca iminentă, din cauza persecuțiilor la care sînt supuși locuitorii greci din Asia Mică din partea autorităților turcești. În legătură cu aceasta se crede că în curînd flota greacă va executa o demonstrație navală în fața portului Smirna. Din Atena se telegrafiază că Sublima Poartă a declarat oficial guvernului grec că expulzarea grecilor din Asia Mică nu trebuie interpretată drept o măsură de persecuție împotriva elementului elen, ci numai că un act de siguranță a Imperiului Otoman.*

---

vadă drepturi și libertăți democratice, fără nici o discriminare evidentă. Fiind însă lipsite de garanții reale, aceste principii au putut fi încălcate, constituțiile respective rămînînd de fapt instrumente de exercitare a puterii claselor exploatatoare.

Doborîrea de la putere a acestor clase prin Marea Revoluție din Octombrie a permis adoptarea la 10 iulie 1918 a primei constituții cu adevărat democratice, Constituția Republicii Socialiste Federative Sovietice Ruse. Ea cuprindea prevederi democratice neînscrise încă într-un asemenea act, creînd premisele desființării exploatării și inegalității de clasă, consfințind cucerirea de către clasa muncitoare și aliații săi a puterii de stat. La 30 decembrie 1922 a fost adoptată Constituția U.R.S.S., uniune a republicilor unionale egale în drepturi, prima rezolvare cu succes a problemei naționale. O nouă constituție a U.R.S.S. a fost adoptată la 5 decembrie 1936, pentru a se consemna victoria socialismului pentru prima oară în lume.

Apariția țărilor de democrație populară, eveniment istoric de importanță deosebită, a fost consemnată în constituțiile acestor țări, în care poporul a cucerit puterea.

Spre deosebire de constituțiile burgheze, toate constituțiile țărilor democrat-populare, în forma inițială și după modificările ulterioare, s-au caracterizat prin garantarea efectivă și nu formală a drepturilor și libertăților cetățenești, aducînd la conducerea statului poporul muncitor, desființînd exploatarea și orice fel de discriminare.

■

În țara noastră ideea adoptării unei constituții o găsim pentru prima oară în **„Proiectul de constituție al cărvunarilor"** din anul 1822, inspirat din Constituția Franceză de la 1791. Revoluția de la 1848 a denumit **Constituție** programul constituțional adoptat în Proclamația de la Islaz. După Unire apăreau două proiecte de constituție, în 1863 (al Comisiei Centrale de la Focșani) și apoi cel aparținînd lui Cuza ; domnitorul a și edictat actul constituțional „Statutul desvoltător al Convenției de la Paris".

Prima Constituție a statului nostru a fost aceea adoptată la 29 iunie 1866, o copie pripită după constituția belgiană, consfințind puterea burgheziei și moșierimii ; caracterul ei artificial, neadecvat condițiilor din țară, a fost recunoscut de numeroși istorici din trecut, printre care Nicolae Iorga, și chiar de unii politicieni burghezi. Silite de avîntul luptei clasei muncitoare și a maselor largi, după primul război mondial clasele dominante au întocmit Constituția din 29 martie 1923, care proclama libertăți democratice, fără însă a da garanții reale, din care cauză a și fost adesea încălcată în mod flagrant.

Perioada de dictatură regală a avut ca rezultat Constituția din 27 februarie 1938, ce proclama dictatura regală, organizarea puterii de stat și a sistemului reprezentativ după modelul fascismului italian, aprobîndu-se fățiș discriminarea rasială. La 5 septembrie 1940 și această constituție era suprimată, desființîndu-se Parlamentul, iar la 8 septembrie 1940 se instaurează regimul militaro-fascist.

După actul istoric de la 23 August 1944 au fost aprobate o serie de acte cu caracter constituțional, cele mai importante fiind legile 363 și 364 din 30 dec. 1947, prin care se proclama Republica Populară Română, înființîndu-se primele organe ale statului de tip nou.

La 13 aprilie 1948, Marea Adunare Națională a adoptat în unanimitate prima Constituție a Republicii Populare Române, care consacra smulgerea puterii din mîinile claselor exploatatoare și instaurarea regimului democrat-popular.

Marea Adunare Națională a adoptat în unanimitate Constituția Republicii Populare Române din 24 septembrie 1952, bilanțul înfăptuirilor înregistrate în construcția socialistă și în consolidarea orînduirii populare.

La 29 iunie 1965 a fost publicat și supus dezbaterilor poporului român **Proiectul de Constituție al Republicii Socialiste România**, care consfințește victoria definitivă a socialismului în țara noastră și trecerea pe o treaptă superioară a desăvîrșirii construcției socialiste.

Radu NEGREA

BREVIAR

11 august

Prin decret al Consiliului de Stat al Republicii Populare Române, Ion Drînceanu, ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al Republicii Populare Române în Turcia, trimis extraordinar şi ministru plenipotenţiar al Republicii Populare Române în Iran, a fost numit şi în calitate de ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al Republicii Populare Române în Kuweit, cu reşedinţa la Ankara.

12 august

Tovarăşul Ion Gheorghe Maurer a primit delegaţia Comitetului orăşenesc Pekin al P. C. Chinez şi a Comunei Populare „Prietenia chino-română", condusă de Wan Li, membru al Secretariatului Comitetului orăşenesc Pekin al P. C. Chinez.

George Macovescu, adjunct al ministrului afacerilor externe, a primit în audienţă pe Saeed Jacoob Shammas, în legătură cu apropiata prezentare a scrisorilor sale de acreditare ca ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al Kuweitului la Bucureşti.

A părăsit Capitala, îndreptîndu-se spre Franţa, o delegaţie a Comitetului Executiv al Sfatului Popular al oraşului Constanţa, care va semna protocolul de înfrăţire între oraşele Constanţa şi Boulogne sur Mer.

Preşedintele Republicii Populare Chineze, Liu Şao-ţi, a vizitat Expoziţia economică a R. P. Române organizată la Pekin. Înaltul oaspete a fost însoţit de Kan Sen, membru supleant al Biroului Politic, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, de Liu Făng, vicepreşedinte al Comitetului permanent al Adunării reprezentanţilor populari din întreaga Chină, şi de alte personalităţi.

Alexandru Bîrlădeanu, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al Republicii Populare Române şi Jivko Jivkov, prim-vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al Republicii Populare Bulgaria, au semnat la Mamaia protocolul sesiunii Comisiei mixte guvernamentale româno-bulgare de colaborare economică şi tehnico-ştiinţifică.

13 august

Preşedintele Consiliului de Stat al R.P. Române, Chivu Stoica, împreună cu ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, au plecat spre Djakarta, unde, la invitaţia preşedintelui Indoneziei, Sukarno, şi a ministrului afacerilor externe, Subandrio, vor participa la festivităţile prilejuite de cea de-a XX-a aniversare a proclamării independenţei Indoneziei.

S-a dat publicităţii Declaraţia guvernului Republicii Populare Române cu privire la extinderea intervenţiei militare americane împotriva poporului vietnamez.

14 august

Tovarăşii Nicolae Ceauşescu, Ion Gheorghe Maurer, Alexandru Drăghici şi Vasile Vîlcu, împreună cu soţiile lor, au făcut o vizită de o zi la Varna, la invitaţia tovarăşului Todor Jivkov prim-secretar al C.C. al P.C. Bulgar, preşedintele Consiliului de Miniştri al R.P. Bulgaria.

Delegaţia guvernamentală a R.P. Române, condusă de Bujor Almăşan, ministrul minelor şi energiei electrice, care a luat parte la inaugurarea Expoziţiei economice române deschisă la Pekin, s-a înapoiat în Capitală.

15 august

Preşedintele Consiliului de Stat al R.P. Române, Chivu Stoica, însoţit de ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, au sosit duminică dimineaţa la Djakarta. Înalţii oaspeţi au fost întîmpinaţi la aeroport de Sukarno, preşedintele Indoneziei, dr. Subandrio prim-viceprim-ministru, ministrul afacerilor externe, Leimena, al doilea viceprim-ministru, Chaerul Saleh, al treilea viceprim-ministru, înalţi demnitari guvernamentali şi ofiţeri superiori. A fost de faţă, de asemenea, D. N. Aidit, preşedintele C.C. al Partidului Comunist din Indonezia.

A sosit în Capitală M. Shafqat, ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al Pakistanului în Republica Populară Română.

16 august

Ambasadorul R.P.D. Coreene la Bucureşti, Giăn Du Hoan, a oferit o recepţie cu prilejul celei de-a XX-a aniversări a eliberării Coreei. Au participat tovarăşii Gheorghe Apostol, Emil Bodnaraş, Constantin Drăgan, Gogu Rădulescu, Leontin Sălăjan, Ştefan Voitec, Petre Blajovici, Florian Dănălache, Petre Lupu, Mihai Dalea, Avram Bunaciu, membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat şi ai guvernului.

George Macovescu, adjunct al ministrului afacerilor externe, a primit în audienţă pe M. Shafqat, în legătură cu apropiata prezentare a scrisorilor sale de acreditare ca ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al Pakistanului la Bucureşti.

La invitaţia Consiliului naţional al femeilor din R.P. Română, a sosit în Capitală o delegaţie a Comitetului femeilor sovietice condusă de Olga Cecetkina, vicepreşedintă a acestui comitet. Din delegaţie mai fac parte Leida Sipria, membră a Comitetului Central al Partidului Comunist din Estonia, deputată în Sovietul Suprem al R.S.S. Estone, Elena Cekanova, preşedinta Comitetului executiv al Sovietului raional Smolnîi din Leningrad, şi Angara Samorukova, candidată în ştiinţe geografice.

Ion Drînceanu, trimis extraordinar şi ministru plenipotenţiar al R. P. Române în Iran, a prezentat şahului Mohammed Reza Pahlevi scrisorile sale de acreditare.

17 august

Însărcinatul cu afaceri ad-interim al Republicii Indonezia în R. P. Română, Wisnu, a oferit o recepţie cu prilejul celei de a XX-a aniversări a proclamării independenţei Republicii Indonezia. Au luat parte tovarăşii Gheorghe Apostol, Emil Bodnaraş, Gogu Rădulescu, Mihai Dalea, membri ai Consiliului de Stat şi ai guvernului.

Vicepreşedintele Consiliului de Stat, Ştefan Voitec, a primit pe ambasadorul extraordinar şi plenipotenţiar al Kuweitului în Republica Populară Română, Saeed Yacoob Shammas, care şi-a prezentat scrisorile de acreditare.

La Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor au fost semnate acordurile cu privire la schimburile poştale şi legăturile telefonice şi telegrafice dintre Republica Populară Română şi Republica Populară Mongolă.

În Comitetul celor 18 state pentru dezarmare de la Geneva a luat cuvîntul reprezentantul R. P. Române, Vasile Dumitrescu, care a reafirmat poziţia consecventă a României privind utilitatea pe care ar avea-o pentru cauza păcii şi securităţii generale crearea de zone denuclearizate în diferite părţi ale lumii, prin respectarea cu stricteţe a intereselor statelor vizate şi a principiilor fundamentale ale Cartei O.N.U.

POŞTA REDACŢIEI

Costache Ion, Craiova : **O hartă a Vietnamului de sud pe care puteţi urmări, aşa cum doriţi, mersul războiului a fost publicată de revista noastră nr. 30 din acest an. De asemenea, publicăm în numărul de faţă, la pagina 15, o hartă cu principalele localităţi citate în comunicatele militare.**

Victor Matache, Bucureşti : **Într-adevăr, la sfîrşitul lunii iulie a avut loc o remaniere de guvern în Mauritania. În ce a constat ea ? Preşedintele Ould Daddah a renunţat la o serie de însărcinări şi, ca urmare, Ould Cheick, fost secretar general la Ministerul Apărării, a primit portofoliile ministerelor de externe şi al apărării naţionale, iar Ould Abderrahmane a devenit ministru al informaţiilor şi al problemelor pentru tineret. A fost creat, de asemenea, un minister al dezvoltării care se substituie fostelor departamente al economiei rurale şi al problemelor economice.**

Ion Predescu, Cluj : **Profilul fostului prim-ministru al Japoniei, Hayato Ikeda, care a încetat din viaţă vinerea trecută, a fost publicat în nr. 7 din decembrie 1963, la rubrica respectivă. La acel profil se mai poate adăuga că Ikeda, din cauza bolii, a demisionat în octombrie 1964, lăsînd postul de prim-ministru lui Eisaku Sato.**

Vasile Alexandru, Iaşi : **Banca africană de dezvoltare a fost creată la începutul acestui an, mai precis la 15 aprilie, cînd la Abidjan, capitala Coastei de Fildeş, prima reuniune a consiliului de administraţie a numit oficial pe preşedintele şi vicepreşedinţii noii instituţii. De la această dată, Banca africană de dezvoltare a fost instalată oficial la Abidjan, ales ca sediu al organizaţiei de cei 25 de membri întruniţi la 4 noiembrie 1964 la Lagos, capitala Nigeriei. Preşedintele Băncii este Mamoun Beheiry, fost guvernator al Băncii centrale din Sudan şi fost ministru de finanţe al Republicii Sudan.**

Sima Valeriu, com. Margău-Cluj : **Vă mulţumim pentru aprecieri şi ne bucură că vă place noul mod de a prezenta reclama de pe ultima pagină a revistei.**

I. V. Brăileanu, Bucureşti : **Francisco Ferrer (Guedira Ferrer), născut în 1859, a fost un însemnat om de cultură spaniol. Considerînd ca o condiţie fundamentală a democratizării Spaniei culturalizarea maselor şi lichidarea influenţei bisericii catolice asupra învăţămîntului, el a înfiinţat în 1901, la Barcelona, o şcoală laică, ce s-a transformat curînd într-un puternic centru anticlerical. Ulterior, asemenea şcoli au apărut nu numai în Spania, ci şi într-o serie de ţări din Europa occidentală şi America Latină. Urmărit pentru activitatea lui republicană şi anticlericală, Ferrer a fost nevoit să emigreze de două ori în Franţa (în 1886 şi 1907). În timpul insurecţiei de la Barcelona (1909) împotriva aventurii coloniale spaniole în Maroc, el a fost arestat, judecat de un tribunal militar şi condamnat la moarte prin împuşcare. Asasinarea lui Ferrer a stîrnit un puternic val de proteste în lumea întreagă.**

În legătură cu fişierul privind ruperea relaţiilor diplomatice publicat în nr. 32/1965 al revistei aş vrea să adaug cîteva completări.

Ruperea relaţiilor diplomatice nu implică retragerea recunoaşterii unui stat. Dacă recunoaşterea diplomatică are drept consecinţă, de obicei, stabilirea, mai devreme sau mai tîrziu, a unor relaţii diplomatice cu statul recunoscut, ruperea relaţiilor diplomatice nu are efecte asupra recunoaşterii. Distincţia între ruperea relaţiilor diplomatice şi cea a relaţiilor consulare (care nu este în mod obligatoriu legată de prima) se justifică prin aceea că misiunile consulare, create din necesitatea dezvoltării relaţiilor economice şi comerciale, nu îndeplinesc funcţii de reprezentare politică. Ele stabilesc legături cu autorităţile locale, nu cu guvernele, şi au o competenţă strict determinată la ocrotirea intereselor economice, juridice şi culturale ale cetăţenilor statului aflaţi în ţara de reşedinţă (vezi Grigore Geamănu, Dreptul internaţional contemporan. Buc. 1965, pag. 446).

În sfîrşit, cred că trebuie precizat faptul că stabilirea sau ruperea relaţiilor diplomatice este un atribut esenţial al statului, decurgînd din însăşi suveranitatea sa. Apartenenţa la anumite organizaţii internaţionale — de pildă cu caracter regional — nu creează direct o obligaţie a ruperii relaţiilor diplomatice, în cazul cînd organizaţiile au decis acest lucru. (Exemplu O.S.A. care a cerut ruperea relaţiilor diplomatice cu Cuba). Organizaţiile regionale pot recomanda membrilor lor să rupă relaţiile diplomatice cu un stat sau altul, însă asemenea măsuri, avînd caracterul unor sancţiuni, trebuie ratificate în mod obligator de Consiliul de Securitate (art. 53 din Carta O.N.U.). De abia atunci Consiliul de Securitate poate, potrivit art. 41 din Cartă, „invita" statele membre să rupă relaţiile diplomatice cu statul respectiv (textul nu vorbeşte nimic despre relaţiile consulare). Această măsură se ia pe cale de liber consimţămînt, statul acceptînd măsura aceasta în baza adeziunii sale la principiile generale prevăzute în Cartă.

VICTOR DUCULESCU
Bucureşti

Ilie Voinea, Timişoara : **În prezent, (după desprinderea Singaporelui), Federaţia Malayeză este formată din următoarele 13 state : Johore, Kedah, Kelantan, Malacca, Negri Sembilan, Pahang, Penang, Perak, Perlis, Selangor, Trengganu (aceste state constituiau Malayezia pînă la 16 septembrie 1963, cînd a fost formată Federaţia Malayeză), Sarawak şi Sabah.**

Ion Marinescu, Bucureşti : **Preşedintele Nasser va pleca în vizită oficială în U.R.S.S. la 27 august.**

Constantin Georgescu, com. Breaza : **Pentru reglementarea problemei abonamentelor, vă rugăm să vă adresaţi nu administraţiei noastre, ci oficiului poştal de care aparţineţi.**

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariştilor din Republica Populară Română

Redactor şef GEORGE IVAŞCU

Redacţia şi administraţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

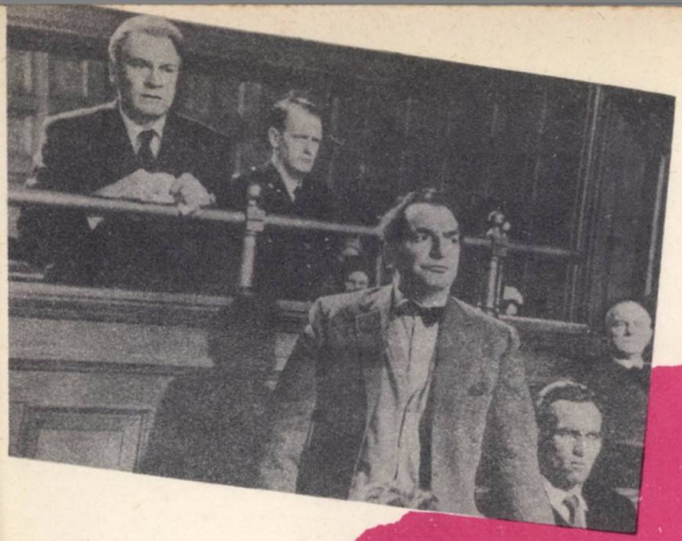

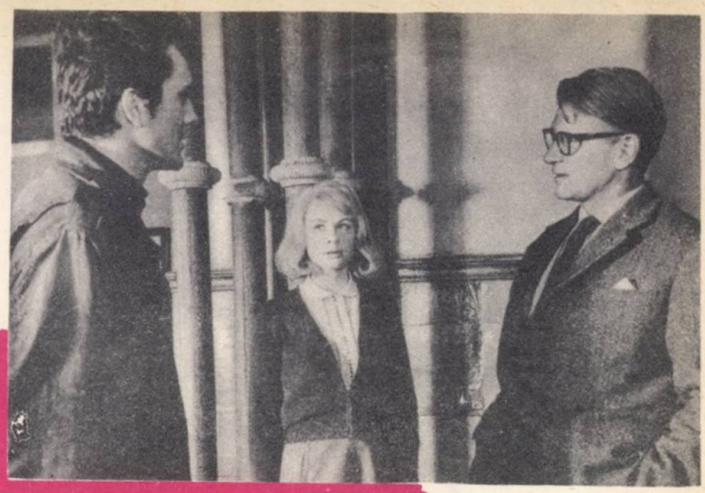

O PRODUCȚIE A STUDIOURILOR „ARDMORE" IRLANDA

Procesul profesorului WEIR

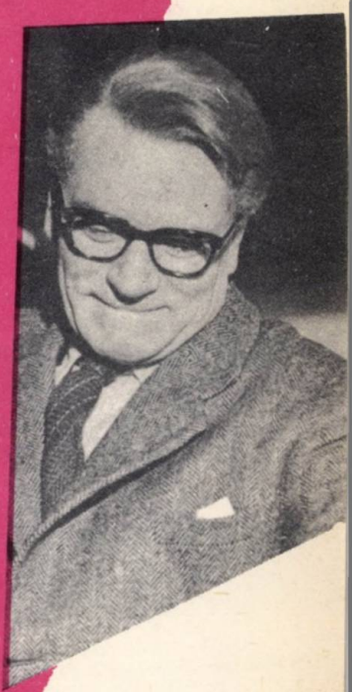

Scenariul și regia : Peter Glenville
după o nuvelă de James Barlow
Imaginea : Oswald Morris
Muzica : Jean Michl Demaes

Cu : **Laurence Olivier**
Simone Signoret
Sarah Miles
Terence Stamp
Roy Holder
Frank Fettingell
Hug Griffith

LUMEA — PUBLICITATE

FABRICA DE RULMENȚI BÎRLAD

EXECUTĂ

rulmenți radiali cu bile
axiali cu bile
radiali cu role cilindrice
oscilanți cu role butoi
precum și
rulmenți de construcție specială

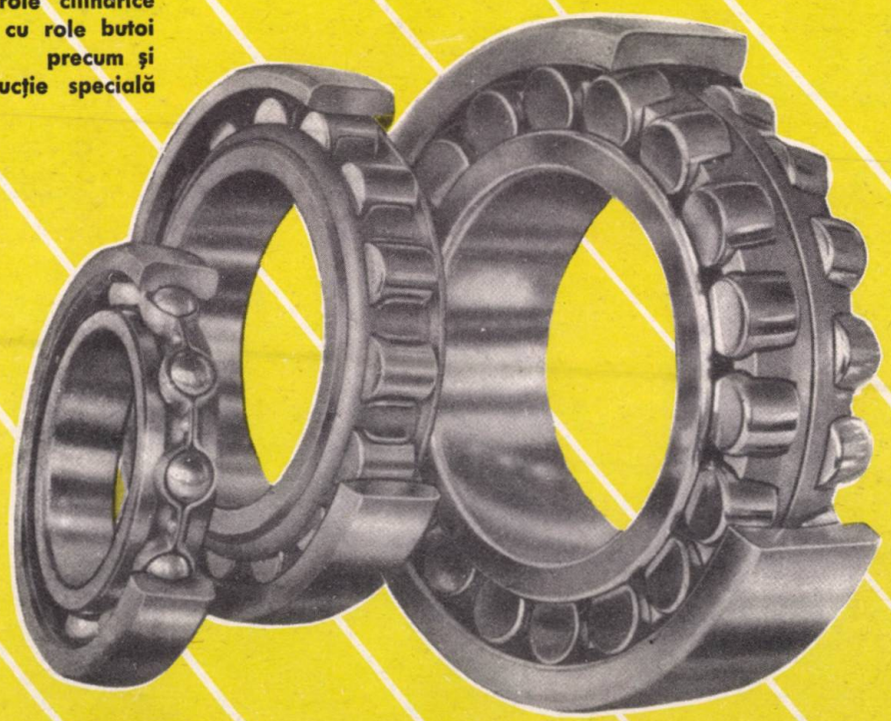

LUMEA — PUBLICITATE

2 lei

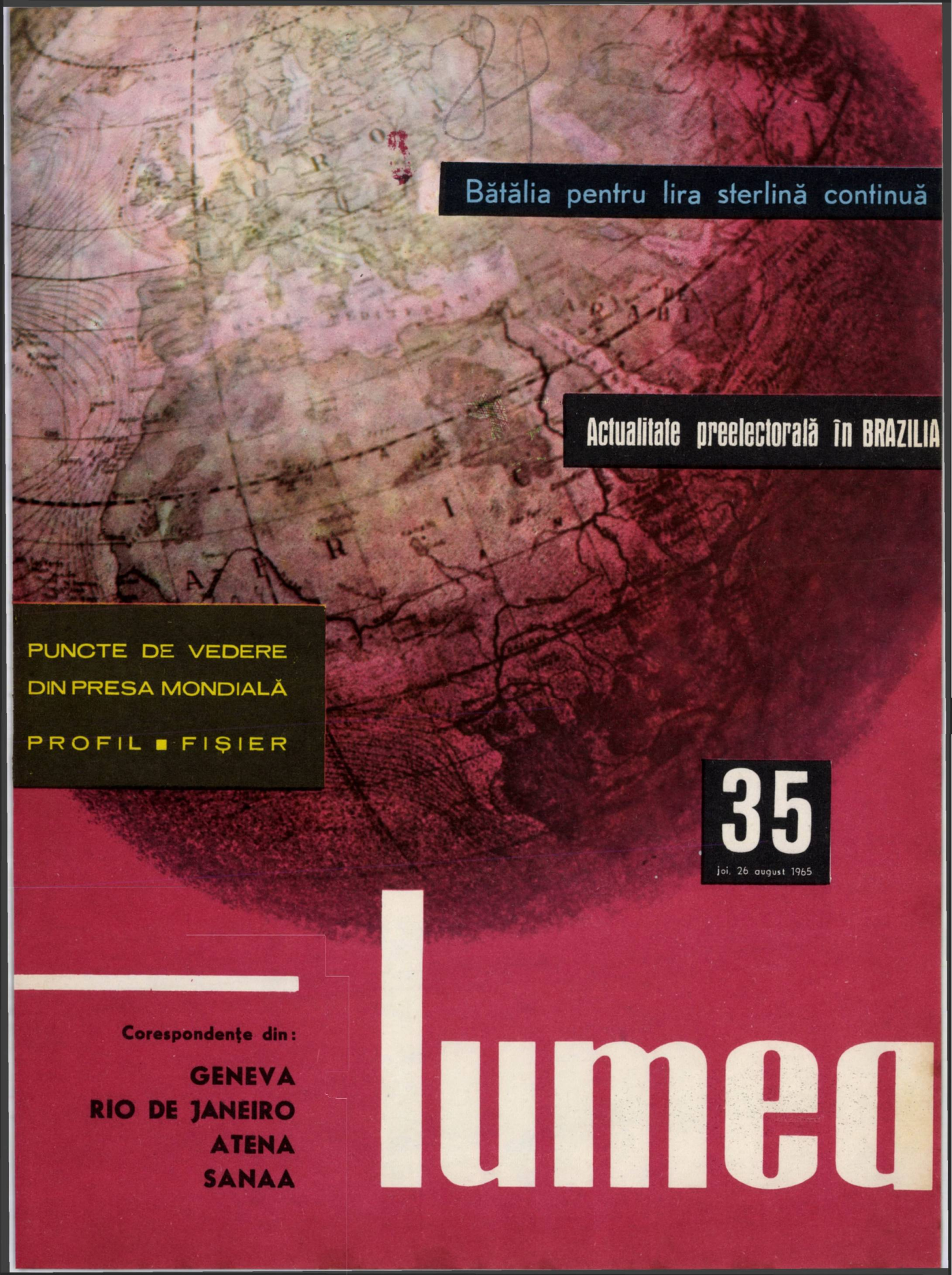

Bătălia pentru lira sterlină continuă

Actualitate preelectorală în BRAZILIA

PUNCTE DE VEDERE
DIN PRESA MONDIALĂ

PROFIL ■ FIŞIER

35
joi, 26 august 1965

lumea

Corespondenţe din:

GENEVA
RIO DE JANEIRO
ATENA
SANAA

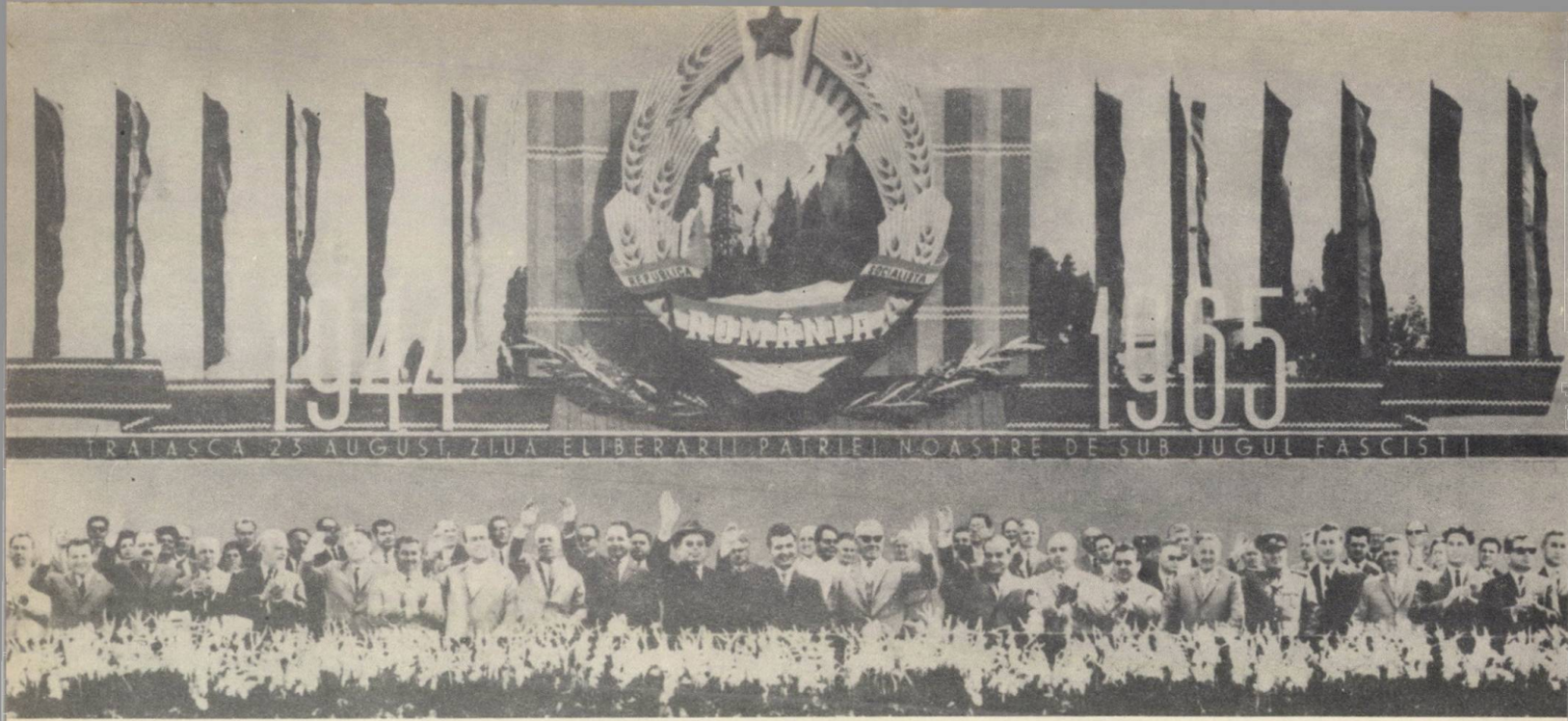

BUCUREŞTI, 23 AUGUST 1965

Aspect al tribunei centrale în timpul paradei militare şi demonstraţiei oamenilor muncii

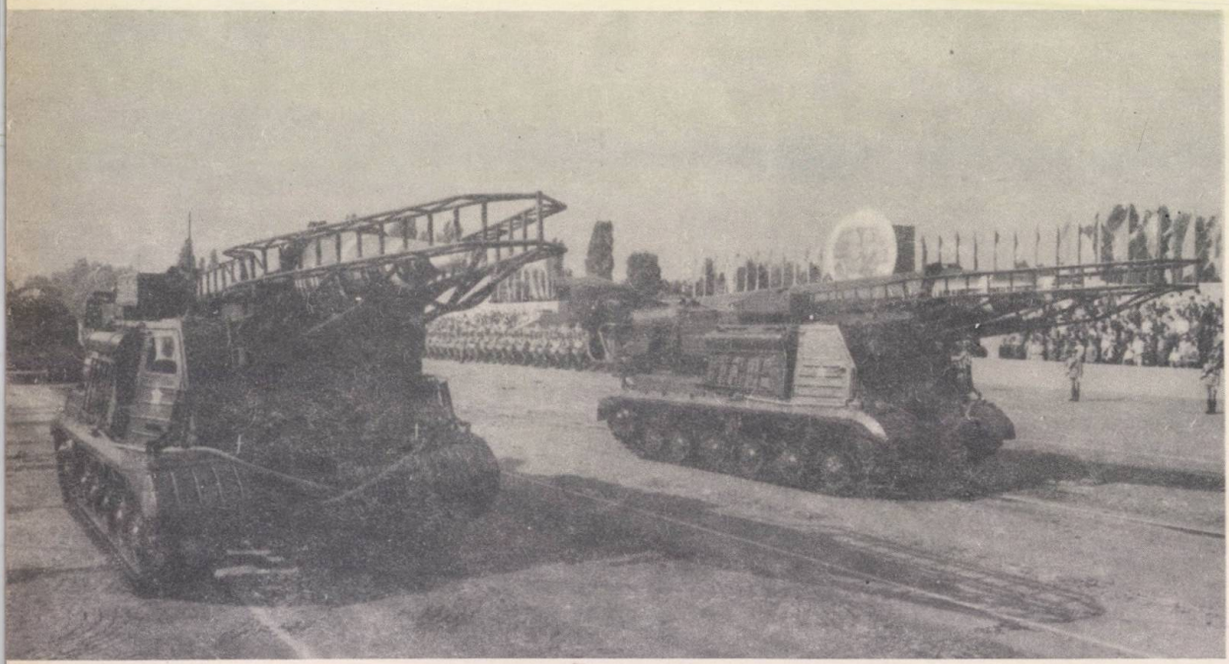

Aspect de la parada militară

Aspect de la demonstraţia oamenilor muncii

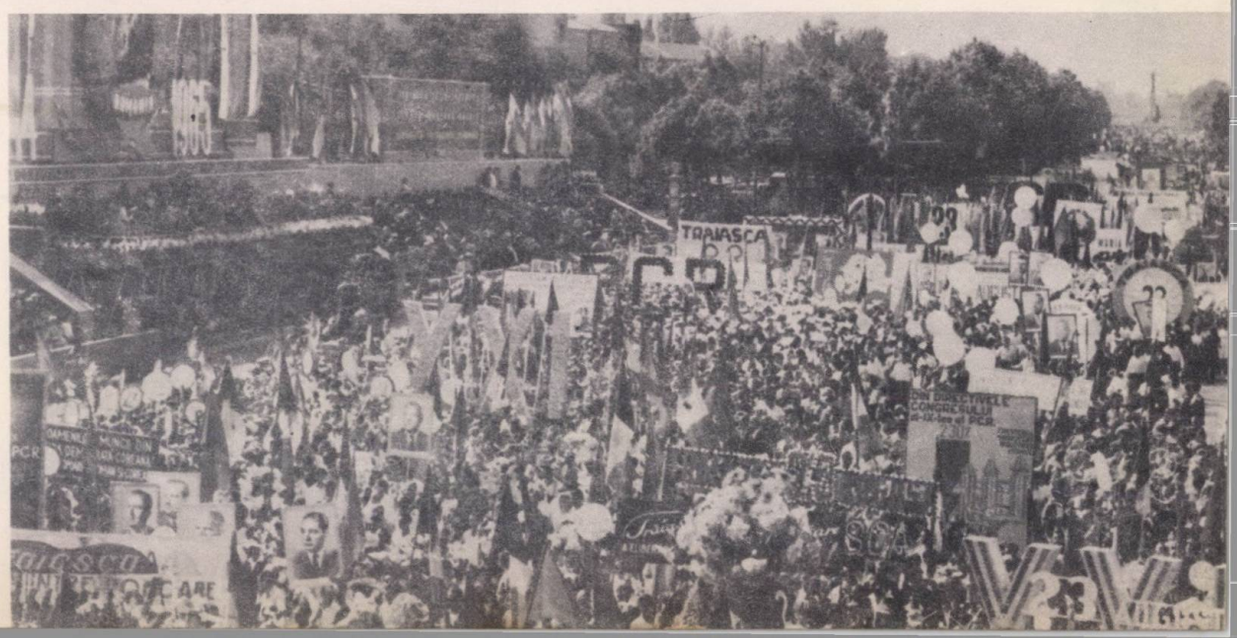

Anul III
Nr. 35 (96)

Joi
26 august
1965

sumar

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

p. 2 **Sărbătoarea României socialiste.** Larg ecou internațional
3 GENEVA — Dezbaterile din Comitetul celor 18. **Eugen Phoebus**
4 SANAA — Întîlnirea Nasser-Feissal. **Ștefan Cornu**
6 SAIGON — Intensificarea operațiunilor. **N. Pătrașcu**
8 BRAZZAVILLE — Un prim bilanț. **Ileana Nicolaescu**
9 ATENA — „Incertitudine ermetică". **C. Alexandroaie**
10 RIO DE JANEIRO — Testul electoral rămîne la Guanabara. **Darie Novăceanu**
11 TOKIO — Epilogul vizitei în Okinawa. **Mihai Matei**
12 ROMA — Perspectivă de toamnă. **Radu Pascal**

ARTICOLE, REPORTAJE

p. 13 Scrisoare din Montevideo : Tensiune socială în Peru. **Eduardo Galeano**
14 Scrisoare din Londra : Bătălia pentru lira sterlină continuă. **Liviu Rodescu**
16 De la Tbilisi la Suhumi. **Silviu Podină**
18 Suprafața Lunii nu mai este o enigmă. **Valeri Luțki,** comentator științific al agenției **Novosti**
19 Gemini-5 în zbor. **Ștefan Popa**

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

p. 21 Inconsecvențele unei pledoarii pentru „liberalism". **Nicolae Minei**

PE URMELE ISTORIEI

p. 23 Acum 150 de ani : Congresul de la Viena. **Dan Berindei**

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

p. 25—30 Newsweek, Le Monde, Le Nouvel Observateur, The Guardian, New Statesman, Der Spiegel, Die Welt, The Economist

PROFIL

p. 31 Lee Kuan Yew

FIȘIER

p. 31 Persona grata — persona non grata

BREVIAR, POȘTA REDACȚIEI

Proclamarea Republicii Socialiste România

și sărbătorirea celei de a 21-a aniversări a eliberării patriei noastre – 23 August 1965 – au prilejuit un larg ecou internațional.

Numeroase mesaje, telegrame de felicitare ale șefilor de state și guverne și ample comentarii ale ziarelor au salutat aceste evenimente de seamă (p. 2).

Actualitatea internațională

este prezentată în corespondențele și articolele din rubrica „Lumea într-o săptămînă" : dezbaterile Comitetului celor 18 la Geneva (p. 3) ; sesiunea U.N.C.T.A.D. (p. 4) ; întîlnirea Nasser-Feissal și perspectivele politice din Yemen (p. 4) ; evoluția evenimentelor din Grecia (p. 7) ; un prim bilanț al situației din Congo-Brazzaville (p. 9) ; preocupările preelectorale din Brazilia (p. 10) ; epilogul unei vizite la Okinawa (p. 11) și premisele activității politice din Italia, în lunile de toamnă (p. 12).

În Vietnamul de sud

se înregistrează o intensificare a operațiunilor militare (p. 6), fapt care stîrnește noi comentarii de presă și luări de poziții în numeroase țări (p. 7).

Pentru apărarea lirei sterline

al cărei curs continuă în general, tendința de scădere, guvernul laburist dă o bătălie neîntreruptă, luînd măsuri financiare și economice comentate în scrisoarea din Londra pe care o publicăm în paginile 14–15.

De la Tbilisi la Suhumi

– itinerar interesant și variat – constituie tema „reportajului pe glob" din paginile 16–17.

Noi pași spre cucerirea spațiului cosmic

au făcut savanții și cosmonauții din Uniunea Sovietică și din S.U.A. Relatăm felul cum a fost fotografiată fața ascunsă a Lunii de Sonda-3 (p. 18) și evoluția capsulei Gemini-5 (p. 19).

Acum 150 ani

se desfășura, în dezbateri secrete, dar mai ales în serbări publice și serate dansante, Congresul de la Viena, evocat în rubrica „Pe urmele istoriei" (p. 23).

SĂRBĂTOAREA ROMÂNIEI SOCIALISTE

Larg ecou internațional

Ziua de 23 August, marea sărbătoare a poporului român, a căpătat anul acesta o semnificație deosebită : în ajunul aniversării, Marea Adunare Națională a adoptat Constituția Republicii Socialiste România. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul ținut la Marea Adunare Națională : „Constituția României socialiste reflectă împlinirea aspirațiilor de libertate ale celor ce muncesc, ea reprezintă Carta libertății și suveranității naționale, a înfloririi națiunii socialiste, a egalității depline în drepturi pentru toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, a afirmării multilaterale a demnității și personalității omului, constructor al socialismului, făuritor conștient al propriei sale istorii".

La capătul a 21 de ani de la eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist, România este, azi, o țară în care socialismul a învins deplin și definitiv. Politica internă și externă a Republicii Socialiste România — exprimînd aportul poporului român la măreața cauză a libertății popoarelor, la lupta pentru apărarea păcii și a victoriei socialismului în lume — determină creșterea continuă a prestigiului internațional al țării noastre. Aniversarea zilei de 23 August în străinătate a prilejuit importante manifestări oficiale și obștești care au scos în evidență aprecierea și stima de care se bucură țara noastră peste hotare.

În capitalele statelor cu care țara noastră are relații diplomatice au avut loc manifestări oficiale la care au fost subliniate realizările României de azi și rolul ei în viața internațională. La recepțiile și manifestațiile de la ambasadele și legațiile Republicii Socialiste România au participat reprezentanții guvernelor respective, personalități marcante ale vieții economice și cultural-artistice.

Telegramele oficiale de felicitări pe care le-au primit în aceste zile conducătorii țării noastre de la șefii de state și de guverne conțin aprecieri elogioase în legătură cu progresele mari ale României, reliefează aportul ei la cauza întăririi păcii. În telegrama semnată de Leonid Brejnev, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, Anastas Mikoian, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., și Alexei Kosîghin, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., se spune : „Sărbătorirea aniversării eliberării coincide în acest an cu adoptarea noii constituții și proclamarea Republicii Socialiste România. Aceasta marchează o nouă etapă importantă în opera de construire cu succes a socialismului în țara dv. Republica Socialistă România se călăuzește după principiile leniniste ale coexistenței pașnice a statelor cu orînduiri sociale diferite, se pronunță cu consecvență pentru slăbirea încordării internaționale, pentru consolidarea tuturor forțelor antiimperialiste, pentru prietenia între popoare și își aduce o contribuție demnă la cauza întăririi sistemului mondial socialist."

În telegrama trimisă de Mao Tze-dun, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, Liu Șao-ți, președintele Republicii Populare Chineze, Ciu De, președintele Comitetului Permanent al Adunării Reprezentanților Populari din întreaga Chină, și Ciu En-lai, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, se spune : „Poporul român, sub conducerea Partidului Comunist Român și a guvernului român, perseverînd în orientarea independentă și de sine stătătoare, strîns unit, muncind cu hărnicie și cu entuziasm avîntat, a obținut mari realizări în domeniul industriei, agriculturii, științei și culturii. Planul cincinal și planul de electrificare pe o perioadă de 10 ani, planuri de înflorire mai departe a României, adoptate recent la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, au deschis perspective strălucite de dezvoltare a României".

Urări de prosperitate și de noi succese pentru poporul român și cîrmuitorii lui sînt cuprinse în mesajele de felicitare trimise de conducerile de partid și de stat din R. P. Albania, R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. P. D. Coreeană, Cuba, R. D. Germană, R. S. F. Iugoslavia, R. P. Mongolă, R. P. Polonă, R. P. Ungară, R. D. Vietnam. Mesaje de felicitare și urări de prosperitate s-au primit de asemenea din partea a numeroși șefi de state și guverne.

În numeroase țări din întreaga lume au avut loc festivități, adunări publice, conferințe și diferite alte manifestații la care au participat personalități ale vieții publice. La Moscova, o adunare festivă a oamenilor muncii a fost consacrată celei de a XXI-a aniversări a eliberării României de sub jugul fascist. În 35 de întreprinderi sovietice, membri colectivi ai Asociației de prietenie sovieto-română, au fost organizate convorbiri și conferințe despre viața poporului român. La Pekin, sub auspiciile Asociației de prietenie chino-română și ale Consiliului sindicatelor din capitală, s-a ținut un miting închinat sărbătorii naționale a țării noastre. La Atena, Liga de prietenie greco-română a organizat o adunare festivă la care vorbitorii au transmis poporului român urări de prosperitate și de noi succese. Adunările festive care au avut loc la Întreprinderea „Rodopi" din Sofia și Clubul uzinelor „C.K.D." Blanska (Cehoslovacia), ca și mitingul de la uzinele Kang-sun din Phenian fac parte din șirul multor manifestări de acest gen în care și-a găsit expresie aprecierea largă de care se bucură succesele poporului nostru în construcția socialistă. În cadrul acțiunilor pe care le-a prilejuit în străinătate sărbătorirea zilei de 23 August a avut loc un mare număr de manifestații culturale — gale de filme românești la Berlin, Rabat, Sofia și Hanoi, diferite expoziții cu caracter artistic la Delhi, Alexandria, Tirana ; la Varșovia s-a desfășurat o „Duminică a culturii românești". În seara zilei de 23 August, televiziunea franceză a prezentat un reportaj despre România.

Sărbătoarea națională a poporului nostru ca și adoptarea Constituției Republicii Socialiste România au constituit tema unui mare număr de articole apărute în presa de peste hotare. Constituția Republicii Socialiste România a fost primită cu viu interes de opinia publică din țările socialiste și din numeroase alte țări ale lumii, fiind larg comentată de presa internațională. Ziarul cehoslovac *Rude Pravo* relevă faptul că noua Constituție și noua denumire a țării oglindesc etapa actuală a evoluției României, consfințind realizările obținute de poporul român în cei 21 de ani care au trecut de la eliberarea sa de sub jugul fascist. Ziarul sovietic *Pravda* a publicat largi extrase din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la proiectul noii Constituții. Despre realizările socialismului în România a apărut un articol în *Komsomolskaia Pravda*. Ziarul chinez *Jenminjibao* publică un articol în care se înfățișează drumul glorios parcurs de poporul român, sub conducerea partidului comunist, de la eliberare pînă la proclamarea Republicii Socialiste România. Ziarul maghiar *Nepszabadsag* scrie că în Constituția României sînt asigurate drepturi egale pentru toți cetățenii, indiferent de naționalitate. Într-un articol intitulat „Marea sărbătoare a României", ziarul albanez *Puna* scrie că poporul român, sub conducerea partidului comunist, a elaborat planuri curajoase care au fost realizate cu succes. În presa din R. P. Bulgaria au apărut numeroase știri și articole oglindind succesele țării noastre în construcția socialistă. *Rabotnicesko Delo* publică un articol consacrat sărbătorii naționale a României și un reportaj despre sistemul hidroenergetic de pe Bistrița. În ziarul *Eleftheria* din Atena a apărut recent un ciclu de patru reportaje despre România, în care se înfățișează realizările economice ale țării noastre și sînt prezentate obiective industriale terminate sau aflate în construcție. Ziarul elvețian *Tribune de Genève* scrie că în Constituția României se acordă o atenție deosebită „ridicării necontenite a bunăstării materiale și culturale, precum și libertății personale și demnității umane".

Politica externă a României, slujind cu fidelitate cauza socialismului și păcii, a colaborării internaționale, este relevată în mai multe articole din presa străină. Descriind entuziasmul maselor, parada militară și demonstrația oamenilor muncii de la București, corespondentul ziarului italian *Unità* subliniază că lozincile manifestanților au cuprins „chemări la unitatea mișcării comuniste și muncitorești, la solidaritatea cu popoarele din colonii, cu clasa muncitoare din țările capitaliste". Ziarul grec *Ta Nea* scrie că „în ce privește politica externă, România desfășoară o activitate continuă pentru destinderea internațională, pentru dezvoltarea colaborării între popoare și consolidarea păcii în lume". „Potrivit Constituției — relatează agenția de presă *Reuter* — politica externă a României este bazată pe respectarea independenței naționale, a egalității în drepturi, a avantajului reciproc și a neintervenției în treburile interne ale altora. Ziarul elvețian *Gazette de Lausanne* remarcă în prevederile Constituției „dorința României de a colabora cu toate țările, indiferent de sistemul lor social și încrederea în principiile coexistenței pașnice".

Festivitățile și manifestațiile, articolele din presa de peste hotare consacrate aniversării zilei de 23 August și Constituției Republicii Socialiste România oglindesc atenția cu care sînt urmărite realizările României, reflectă prestigiul de care se bucură țara noastră, poporul român pe plan internațional.

GENEVA

Dezbaterile din Comitetul celor 18

A trecut o lună de la reluarea lucrărilor Comitetului celor 18 state pentru dezarmare. În cadrul conferinței, participanții și-au expus din nou punctele de vedere în legătură cu problemele discutate. Multe delegații au scos în evidență contradicția existentă între cuvîntările rostite în cadrul Comitetului de unii delegați occidentali și acțiunile intervenționiste, agresive, care au loc împotriva popoarelor vietnamez și dominican. Activitatea internă a Comitetului a fost completată printr-o serie de întrevederi, oficiale și neoficiale, între participanții la tratative, între unii din aceștia și reprezentanți ai altor state.

În actuala situație internațională atenția opiniei publice s-a îndreptat spre luarea în considerare imediată a acelor propuneri menite să asigure dreptul la pace și securitate tuturor popoarelor, tuturor statelor. Potrivit multor observatori, existența unor focare de luptă în diferite colțuri ale globului impune ca atenția factorilor responsabili să fie îndreptată spre înlăturarea pericolului prezentat de armele nucleare. În ceea ce privește mijloacele de a ajunge la eliminarea armelor nucleare, continuă desigur să existe divergențe. Dimpotrivă, în ceea ce privește interzicerea folosirii lor, n-ar trebui să existe nici o dificultate. Cu atît mai mult cu cît nimeni nu contestă necesitatea interzicerii folosirii armamentului atomic.

Desigur, în acest domeniu sau în altul, ar putea fi încheiat un tratat dacă toate părțile interesate ar da dovadă de bunăvoință. Orice acord în domeniul dezarmării este folositor omenirii. Aplicarea principiului universalității statelor la încheierea unor asemenea acorduri constituie fără îndoială formula cea mai indicată. În această ordine de idei, reprezentantul României a subliniat că țara noastră este „în favoarea oricărui acord cu privire la dezarmare, care să asigure respectarea egalității în drepturi, a suveranității, independenței și securității tuturor statelor. Desigur, nu se poate să nu se țină seama de faptul că eficacitatea acordurilor cu privire la dezarmare depinde de participarea tuturor statelor și, în mod deosebit, a marilor puteri — puterile nucleare — printre care R. P. Chineză și Franța". După ce a reafirmat convingerea României cu privire la eficacitatea adoptării unor măsuri colaterale în problema dezarmării generale și totale — cum ar fi crearea unor zone denuclearizate — reprezentantul român a subliniat că țara noastră dezaprobă activitatea pactelor agresive N.A.T.O., S.E.A.T.O., C.E.N.T.O. și se pronunță ferm pentru lichidarea oricărui bloc militar.

Printre măsurile colaterale care ar putea fi luate în considerație, un rol important îl pot juca înțelegerile dintre două sau mai multe state cu privire la un șir de probleme. În acest sens s-a bucurat de atenție declarația în care guvernul R. D. Germane a reafirmat necesitatea ca în cadrul dezarmării generale, cele două state germane existente să renunțe definitiv la armele nucleare. Concret, guvernul R. D. Germane a făcut următoarele trei propuneri : cele două state germane să renunțe la producția, dobîndirea și folosirea armelor nucleare, să încheie un acord cu privire la încetarea cursei înarmărilor și să adere la o zonă denuclearizată în Europa centrală. Guvernul R.D.G. a declarat că este gata să înceapă imediat tratative cu privire la propunerile sale.

Cu excepția cererii americane ca propunerile R. D. Germane să nu figureze în documentele conferinței ca provenind din partea guvernului acestui stat (pentru că pînă în prezent S.U.A. nu au recunoscut R. D. Germană), deocamdată nu există reacții oficiale din partea celorlalte state occidentale participante la tratative. Nu este cunoscută nici reacția trimisului special al guvernului vest-german la Geneva — deși aceasta poate fi ușor prevăzută. Observatorii îi atribuie intenția de a împiedica încheierea unui acord care ar zădărnici accesul Germaniei occidentale la arma nucleară prin intermediul proiectatelor forțe nucleare multilaterale.

În numele S.U.A., Angliei, Canadei și Italiei, delegatul american William Foster a prezentat proiectul unui tratat care prevede ca țările nucleare semnatare ale tratatului să se angajeze să nu pună nici o armă nucleară sub controlul național al unei țări nenucleare, oricare ar fi ea, nici direct și nici indirect prin intermediul unei alianțe militare. Prevederea americană exclude în fapt orice îngrădire a posibilității ca R. F. Germană să obțină accesul la arma nucleară prin intermediul unor forțe nucleare multilaterale, indiferent de variante.

Acest proiect a fost prezentat inițial ca rod al activității tuturor celor patru state occidentale prezente la tratative ; guvernul francez a fost informat de textul lui, iar cel vest-german informat și consultat de Statele Unite. Faptele arată însă că paternitatea proiectului aparține Statelor Unite și că ele au exercitat presiuni asupra aliaților lor pentru ca aceștia să-l accepte cel puțin în principiu. Finalmente s-a ajuns ca ceea ce a fost anunțat drept un „proiect al Occidentului" să devină un „proiect american".

Între puterile apusene există serioase deosebiri de vederi cu privire la conținutul documentului. Marea Britanie are rezerve principiale și nici Canada nu sprijină complet prevederile proiectului. Reprezentantul Angliei la conferință, lordul Chalfont, a afirmat într-o „notă informativă" publicată la Geneva, cu privire la proiectul prezentat de Foster : „Am dori să fie limpede că noi ne opunem creării oricărei asociații capabile să folosească arme nucleare fără consimțămîntul unei puteri nucleare existente. Cu alte cuvinte, am dori ca nediseminarea să fie interpre-

→

REFLECTOR

11 partide

Cu toate că la alegerile federale din 19 septembrie au fost admise 14 partide, dintre acestea numai 11 au introdus liste de participare — celelalte trei (Partidul bavarez, Partidul întregii Germanii și Partidul popular german) renunțînd să se prezinte pe liste proprii.

Cele 11 partide vest-germane, care pînă în prezent și-au anunțat participarea la alegeri, sînt :

— Partidul social-democrat
— Uniunea creștin-democrată
— Partidul liber democrat
— Uniunea creștin-socială
— Comunitatea de acțiune a germanilor independenți
— Partidul liber-democrat
— Uniunea germană a păcii
— Partidul federalist european
— Uniunea liber-socială
— Partidul național democrat
— Partidul muncitoresc independent

Pînă acum, au prezentat liste în toate landurile vest-germane partidul social-democrat, partidul liber-democrat, Comunitatea de acțiune a germanilor independenți, Uniunea germană a păcii, partidul național democrat și Uniunea creștin-democrată (aceasta din urmă, cu excepția Bavariei, unde a fost prezentată o listă a Uniunii creștin sociale, partidul bavarez corespunzător U.C.D.). Partidul popular creștin n-a introdus liste decît în landurile Renania de nord-Westfalia și Saar ; partidul federalist european numai la Bremen ; Uniunea liber socială la Hamburg, Saxonia Inferioară și Renania de nord-Westfalia ; iar partidul muncitoresc independent numai în Renania de nord-Westfalia.

Ședința Consiliului de Miniștri al Franței

La Palatul Elysée a avut loc ședința Consiliului de Miniștri prezidată de generalul de Gaulle. Roger Frey și Edgar Pisani au prezentat un raport privitor la recentele incendii de păduri din provinciile franceze (Var, Provence și Corsica) propunînd totodată „măsuri energice" sau, cu cuvintele lui Pisani, o adevărată „forță de șoc împotriva focului". Consiliul de Miniștri a adoptat apoi un decret privitor la majorarea (cu 2 la sută) a remunerațiilor personalului de stat civil și militar. Ministrul afacerilor externe Couve de Murville a făcut o expunere asupra situației internaționale, referindu-se îndeosebi la tulburările din Sudan, problemele Singaporelui, evenimentele din Republica Dominicană și, bineînțeles, situația din Vietnam.

O mare parte a acestei reuniuni guvernamentale a fost consacrată expunerii prezentate de André Malraux, ministrul culturii, privitoare la recentele sale vizite în R. P. Chineză și India. În R. P. Chineză, Malraux a avut lungi întrevederi cu conducătorii de partid și de stat ai R.P. Chineze.

„Informațiile și impresiile raportate de André Malraux în urma călătoriei sale în R. P. Chineză — a declarat Alain Peyrefitte după încheierea ședinței ministeriale — sînt considerate de președintele Republicii Franceze și de guvern ca foarte importante". André Malraux a făcut însă, după cum a precizat ministrul informațiilor, o simplă „călătorie de informare", „neavînd legătură directă cu evenimentele zilei".

Deficitul balanței de plăți norvegiene

Potrivit datelor cuprinse într-un raport al O.C.D.E. (Organizația de cooperare și dezvoltare economică) balanța de plăți a Norvegiei continuă să fie deficitară. Raportul face o comparație cu situația anilor anteriori. În 1963 deficitul balanței de plăți a fost de 194 milioane de dolari. În anul următor s-a observat o oarecare îmbunătățire în finanțele țării : deficitul nu a fost decît de 79 milioane dolari. Potrivit datelor existente pînă în prezent, se apreciază că la sfîrșitul acestui an, deficitul se va ridica la 172 milioane. Sporirea deficitului se datorește, în primul rînd, creșterii importului de vapoare și agravării deficitului comercial.

Pentru remedierea acestei situații, raportul O.C.D.E. recomandă, printre altele, restrîngerea consumului intern pentru a se putea exporta mai multe produse. Apoi se atrage atenția asupra necesității ca industria norvegiană să-și îmbunătățească activitatea pentru a putea deveni mai competitivă pe plan internațional.

tată în sensul său cel mai strict. Cred că aceasta explică motivul pentru care Marea Britanie nu se asociază prezentării proiectului de tratat". În notă se arată însă că delegația britanică „și-a dat acordul deplin ca să fie prezentat acest text pe care îl consideră o bază sinceră și constructivă de tratative".

Care este sensul luării de atitudine britanice ? Observatorii diplomatici sînt unanimi în a considera că „nota informativă" engleză oglindește ezitările Londrei de a subscrie la un text care nu menționează limpede necesitatea interzicerii, chiar în cadrul proiectatelor forțe nucleare atlantice, a oricărei posibilități ca Germania federală să dețină în viitor o parte din puterea de a lua hotărîri pentru folosirea eventuală a forței comune. Prin aceasta, Anglia a arătat că nu înțelege să renunțe la dreptul său de veto în cadrul unor eventuale forțe nucleare ale N.A.T.O. Referindu-se la esența divergențelor americano-britanice, agenția *Associated Press* scria : „În numeroase cercuri s-a afirmat că în realitate poziția americană urmărește în primul rînd sprijinirea guvernului vest-german înainte de apropiatele alegeri din Germania occidentală. Vest-germanii ar fi considerat un proiect de tratat de nedi-seminare, de tip britanic, drept o stavilă serioasă în fața ambițiilor lor nucleare".

Într-o convorbire avută cu ziariștii, la terminarea ultimei ședințe de săptămîna trecută, reprezentantul U.R.S.S., S. Țarapkin, a declarat că proiectul de tratat prezentat de S.U.A. dă posibilitate Germaniei occidentale și altora să obțină accesul la armele nucleare prin intermediul unei forțe nucleare occidentale. Înainte de a avea loc discuții, a adăugat Țarapkin, trebuie să existe însă un acord de principiu că nici un fel de alte țări nu vor putea obține accesul la armele nucleare prin intermediul unei asemenea forțe.

Dezbaterile de la Geneva continuă. În ședințele următoare se va putea vedea dacă delegații prezenți apreciază că proiectul american conține idei de natură să faciliteze negocierile. Dar chiar atitudinea britanică indică limpede că proiectul actual al tratatului lasă deschisă poarta pentru ca Germania occidentală să aibă acces la arma nucleară.

Eugen PHOEBUS

Sesiunea UNCTAD

La sediul Palatului Națiunilor au început marți lucrările celei de-a doua sesiuni a Consiliului Conferinței pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD), la care participă reprezentanți ai celor 55 de state membre, între care și România. Ordinea de zi a actualei sesiuni cuprinde, printre altele, examinarea rapoartelor prezentate de comisia produselor de bază și comisia pentru produsele manufacturate, care s-au întrunit recent la Geneva ; de asemenea vor fi discutate problemele referitoare la comerțul Est-Vest și alegerea sediului Secretariatului Conferinței.

Prima ședință a sesiunii, prezidată de P. Fleming, a fost marcată de declarația secretarului general al UNCTAD, Raul Prebisch, care, scoțînd în evidență discrepanța dintre nevoile de asistență tehnică ale țărilor în curs de dezvoltare și scăderea, în ultimii ani, a ritmului ajutorului acordat de țările industrializate, a cerut limitarea extinderii sistemului regimului preferențial, practicat de Piața comună și care are repercusiuni grave asupra situației economice a țărilor în curs de dezvoltare. În intervenția sa, Raul Prebisch a subliniat necesitatea menținerii UNCTAD în actuala ei formulă de organizare pentru a se evita mărirea numărului de ședințe ale comisiilor de lucru, considerate prea costisitoare. Totodată, el a arătat că secretariatul și organizația trebuie să-și concentreze atenția asupra pregătirii celor două conferințe (consacrate problemelor comerțului cu cacao și comerțului cu zahăr) care urmează să aibă loc în prima jumătate a anului 1966.

CEI 17 ÎN VIZITĂ ÎN ITALIA

La sfîrșitul săptămînii trecute, după terminarea unei ședințe extrem de scurte, cei 17 șefi de delegații care participă la conferința de dezarmare de la Geneva, au făcut o vizită în Italia. Inițiativa a aparținut lui Fanfani, ministrul de externe al Italiei.

După ce a parcurs tunelul de sub Mont Blanc, caravana diplomaților a sosit în Italia și s-a îndreptat spre Saint Vincent. În această localitate, cei 17 diplomați s-au întîlnit cu președintele Republicii Italia, Giuseppe Saragat.

Întîlnirea s-a desfășurat într-o atmosferă destinsă. Șefii delegațiilor au rostit toasturi, afirmînd dorința guvernelor lor de a se ajunge la un acord. Președintele Saragat a declarat că, în intenția gazdelor, această vizită exprimă interesul profund al Italiei pentru cauza păcii.

SANAA

Întîlnirea Nasser-Feissal

Încetarea focului a devenit efectivă în Yemen cu începere de marți 24 august. Arabia Saudită nu va mai permite folosirea teritoriului său pentru acțiuni îndreptate împotriva teritoriului yemenit, iar R.A.U. își va retrage trupele din Yemen în termen de zece luni începînd cu data de 23 noiembrie 1965. Un referendum popular va avea loc la mai puțin de un an după această dată, pentru a decide viitorul politic al țării. Acestea sînt marile linii ale acordului semnat marți după-amiază la Djeddah, în urma întîlnirii dintre președintele Nasser al R.A.U. și regele Feissal al Arabiei Saudite.

Prezența în portul saudit Djeddah a peste 300 de ziariști, fotografi și cincăști veniți din toate colțurile Orientului Mijlociu reflectă importanța acordată de lumea arabă acestei întîlniri pentru desfășurarea viitoare a evenimentelor în această parte a globului.

În curînd se vor împlini 4 ani de cînd războiul bîntuie pe teritoriul yemenit. În acest timp au avut loc nu mai puțin de cinci tentative de mediere în vederea încetării ostilităților. Intervenția O.N.U. în aprilie 1963, a Irakului și Algeriei în 1964, conferințele yemenite de la Erkwit și Khamer s-au dovedit infructuoase.

Socotind vizita în Arabia Saudită printre cele mai însemnate și în același timp dificile călătorii întreprinse de către președintele R.A.U., cercurile oficiale afirmau că Nasser consideră întîlnirea cu Feissal ca o ultimă tentativă de soluționare a problemei yemenite. De altfel, într-o convorbire preliminară cu ambasadorul regelui Feissal, șeful statului egiptean sublinia că „dat fiind gravitatea situației nu

DOUĂ VIZITE DIPLOMATICE

O activitate diplomatică neobișnuită pentru perioada de vară se desfășoară în unele capitale latino-americane. Multe comentarii suscită, de pildă, vizita în Brazilia a unei misiuni oficiale a Statelor Unite, condusă de William Fulbright, președintele comisiei senatoriale a afacerilor externe, și Thomas Mann, subsecretar de stat al S.U.A. pentru problemele economice, specialist în problemele latino-americane. Declarațiile oficiale nord-americane în legătură cu această vizită subliniază că discuțiile de la Rio au un cadru economic (printre altele, se examinează, la fața locului, rezultatele „Alianței pentru progres" în Brazilia), dar tocmai sublinierea acestui caracter al vizitei prilejuiește diverse presupuneri în privința scopului nemărturisit al misiunii. Se presupune că, în schimbul unui ajutor economic suplimentar, S.U.A. vor să obțină sprijinul integral al Braziliei pentru proiectul nord-american cu privire la înființarea unei „forțe permanente de intervenție". S.U.A. vor să impună înființarea „forței permanente de intervenție" care, cu gîrul O.S.A., să devină un instrument de represiune împotriva mișcărilor de eliberare națională și socială din statele latino-americane. Dar proiectul american întîmpină rezistență mai ales în Chile și Mexic. Planul S.U.A. nu a găsit aprobare nici în Uruguay.

Vizita făcută în Argentina de Washington Beltran, președintele Consiliului Național al Uruguayului, a fost obiectul unor speculații pe această temă. Se știe că în prezent Uruguayul întîmpină mari dificultăți economice, care se repercutează și asupra vieții politice. În timpul vizitei lui Beltran la Buenos Aires, agenția **Associated Press** a transmis o știre, potrivit căreia, tratativele au abordat problema unui sprijin financiar din partea Argentinei pentru Uruguay. Reîntors la Montevideo, Washington Beltran a convocat ziariștii și a calificat drept falsă informația dată de **Associated Press.** El a arătat că, în cursul tratativelor, s-a ajuns la un acord cu privire la construirea în comun a două poduri peste fluviul care servește drept graniță între cele două țări și s-au discutat unele probleme legate de O.S.A. Pornind de la faptul că, în comunicatele oficiale, n-au fost cuprinse probleme politice, comentatorii călătoriei diplomatice a lui Washington Beltran consideră că liderii politici argentinieni n-au reușit să slăbească rezistența opusă de Uruguay proiectului S.U.A. privind forța permanentă de intervenție. Declarațiile lui Beltran conferă și mai multă valabilitate acestor păreri. Se menționează, totodată, că Beltran a vrut să liniștească opinia publică din Uruguay (ostilă politicii de intervenție a S.U.A.), respingînd orice presupunere după care, în schimbul unui ajutor financiar, guvernul Uruguayului și-ar modifica orientarea externă. Dar S.U.A. sînt și mai mult interesate ca să primească sprijin din partea Uruguayului la O.S.A. Direct, ca în Brazilia, nu l-au putut obține și, se pare că, într-adevăr, nici prin intermediul Argentinei nu au izbutit. Este însă foarte puțin probabil ca S.U.A. să renunțe la corectarea „purtării" cercurilor conducătoare din Uruguay, după cum este foarte probabil că și în continuare vor miza pe specularea greutăților economice mari ale acestei țări.

E. P.

Întîlnirea Nasser-Feissal la Djeddah

trebuie precupeţit nici un efort pentru restabilirea păcii în Yemen".

Se consideră că dacă prezervarea revoluţiei yemenite a constituit obiectivul principal al conducătorului R.A.U., nu este mai puţin adevărată preocuparea sa faţă de problema întreţinerii trupelor egiptene în Yemen care grevează serios finanţele egiptene. Călătoria, se apreciază, a avut în vedere şi grija pentru evitarea extinderii conflictului yemenit şi degenerarea acestuia într-o confruntare între R.A.U. şi Arabia Saudită.

Or, după părerea postului de radio Cairo, „R.A.U. consideră că lumea arabă nu trebuie să se angajeze în ciocniri militare interne, la incitarea unor puteri ostile întregii naţiuni arabe, într-un moment în care se cere arabilor să-şi mobilizeze întregul potenţial pentru obiective de altă natură"...

Nasser a hotărît să-l întîlnească pe Feissal în ţara sa fără să fi primit în prealabil garanţiile unei reuşite a negocierilor.

Mai mult, încă înainte de a părăsi Cairo, preşedintele Nasser s-a declarat de acord cu unele condiţii preliminare impuse de Feissal desfăşurării negocierilor.

În acelaşi timp, conducătorul R.A.U. a asigurat delegaţia guvernamentală yemenită, sosită vineri la Alexandria, în vederea pregătirii discuţiilor de la Djeddah, că va apăra interesele revoluţiei yemenite. Nasser a subliniat în mai multe rînduri, cu acest prilej, că nu se va renunţa la republică şi nu se va pune în nici un caz problema reîntoarcerii imamului El Badr sau a unui membru al familiei sale într-o funcţie politică de stat. Preşedintele a admis însă că pentru a răspunde pozitiv cererii regelui Feissal, termenul de „stat yemenit" va putea substitui pe cel de „republică yemenită". Reluînd declaraţiile lui Nasser, postul de radio Cairo sublinia tot atunci că „R.A.U. doreşte o soluţionare paşnică a problemei yemenite dar este în acelaşi timp ferm şi irevocabil hotărîtă să lupte alături de poporul yemenit pentru a menţine victoriile cîştigate de acesta. Stabilirea păcii — continua postul de radio Cairo — nu poate avea loc decît pe aceste baze". Informaţiile primite în cercurile din Sanaa specificau de asemenea că Nasser va cere regelui Feissal să recunoască Republica Yemen în schimbul retragerii trupelor egiptene de pe teritoriul yemenit. La rîndul său, conducătorul saudit va reclama organizarea în Yemen a unui referendum sub auspiciile Ligii Arabe, în scopul alegerii de către popor a regimului dorit. După terminarea discuţiilor de la Alexandria, preşedintele Salall s-a declarat de acord cu acţiunea întreprinsă de şeful statului egiptean, subliniind că „sprijină eforturile de pace întreprinse de Nasser".

Vizita conducătorului R.A.U. în Arabia Saudită a durat 48 de ore, interval în care tăcerea politicoasă a oficialităţilor saudite a exasperat mulţimea ziariştilor adunaţi la Djeddah. Marţi seara, în cadrul unei ceremonii oficiale, cei doi şefi de stat au semnat acordul în problema yemenită, inclusiv acordul de încetare a focului pe teritoriul Yemenului. Prevederile sale conţin detalii asupra desfăşurării referendumului proiectat. El va fi pregătit în cursul unei perioade „tranzitorii" de un an care va începe la 23 noiembrie a.c. prin reunirea unei adunări provizorii compusă din 50 de membri, reprezentînd diversele tendinţe ale populaţiei. Sarcina ei constă în a decide natura regimului yemenit în timpul perioadei tranzitorii, în desemnarea unui guvern provizoriu şi în fixarea modalităţilor de desfăşurare a referendumului. R.A.U. şi Arabia Saudită şi-au exprimat acordul lor privitor la eventuala creare a unei comisii neutre compusă din reprezentanţii celor două ţări, cu sarcina de a supraveghea desfăşurarea referendumului (în cazul în care adunarea provizorie yemenită va considera util acest lucru). Comunicatul comun, publicat în aceeaşi seară, insistă în special asupra comunităţii de vederi între cele două părţi, comunitate care va permite instaurarea în viitor a unor relaţii normale între R.A.U. şi Arabia Saudită.

Comentînd comunicatul întrevederii Nasser-Feissal, agenţia *France Presse* sublinia lipsa reprezentanţilor guvernului yemenit de la discuţiile purtate. Pentru a şti dacă reuniunea de la Djeddah va soluţiona într-adevăr problema yemenită — remarca agenţia — trebuie aşteptate reacţiile acestei părţi direct interesate.

Ştefan CORNU

REFLECTOR

„Bagatelă pentru un masacru"

A trecut un sfert de veac de la săvîrşirea celei mai îngrozitoare crime din istoria omenirii : masacrul din camerele de gazare de la Auschwitz.

Şi abia acum, după 6 ani de instrucţie judiciară şi 9 luni de şedinţe ce ameninţau să devină interminabile, Curtea cu juri din Frankfurt a pronunţat sentinţa : din 20 de acuzaţi care au mai putut fi descoperiţi în R. F. G., şase au fost condamnaţi la muncă silnică pe viaţă, 11 la muncă silnică pe diferite termene, iar 3 au fost achitaţi, „din lipsă de dovezi convingătoare".

În tot lungul dezbaterilor, acuzaţii au folosit tactica negaţiei. Nici unul nu a recunoscut că ar fi participat la masacre, cu toate că mărturiile formulate împotriva lor au fost categorice. În acelaşi timp, avocaţii apărării au invocat, sistematic, „ordinul dat de superiori", ori de cîte ori faptele imputate clienţilor nu mai puteau fi negate.

Comentînd sentinţa juraţilor de la Frankfurt, **Le Monde** scria că pedepsele date criminalilor nu pot fi considerate un act de justiţie, nici măcar în raport cu faptul că instanţa de judecată a reţinut doar un singur cap de acuzare şi anume „complicitate în uciderea a cel puţin două mii opt sute de persoane"...

„Un fluviu de sînge, pierdut în nisip", scrie ziarul francez, al cărui comentar este intitulat „bagatelă pentru un masacru".

De la 4,5% la 4%

Secretariatul O.C.D.E. apreciază că ritmul de dezvoltare a 21 de state occidentale ar putea să scadă, de la 4,5% cît a fost pe ultimele 12 luni, la 4% în timpul celui de-al doilea semestru al anului curent.

Într-un studiu, publicat în buletinul amintitei organizaţii, se arată că tendinţa de scădere a ritmului de dezvoltare economică va continua şi în 1966.

Situaţia din Cipru

O situaţie încordată s-a înregistrat în localitatea Polis, din regiunea Paphos, unde reprezentanţi ai minorităţii turce au ocupat cîteva coline. Garda naţională cipriotă a trimis rapid în acea regiune cîteva unităţi de vehicule blindate. Un reprezentant al forţelor O.N.U., care a sosit la faţa locului pentru a încerca să aplaneze diferendul, a declarat că situaţia este deosebit de „delicată". La reşedinţa preşedintelui Makarios a avut loc o consfătuire, la care, în afara unor oficialităţi cipriote, au mai participat ambasadorul Greciei, comandantul forţelor O.N.U. în Cipru şi reprezentantul personal al lui U Thant.

În ultimele zile, la Nicosia, s-au produs cîteva atentate cu plastic. Nu s-au semnalat victime. Observatorii afirmă că aceste atentate constituie avertismente la adresa adversarilor „Enosisu-ului, adică a unirii Ciprului la Grecia. Aprecierile iniţiale au fost confirmate şi de manifestele care au fos distribuite ulterior în capitala insulei. Preşedintele Makarios şi partizanii săi sînt acuzaţi că ar acţiona împotriva acestei uniri. Ziarul *Teleftea ora* apreciază că difuzarea manifestelor constituie o ameninţare indirectă împotriva preşedintelui.

Pe plan diplomatic, revine în actualitate problema schimbării contingentului turc staţionat pe insulă. În trecut, în repetate rînduri, această chestiune a provocat încordarea atmosferei. De data aceasta, potrivit unor informaţii furnizate de ziarul *Patris*, organul partizanilor generalului Grivas, preşedintele Makarios şi-ar fi dat asentimentul pentru rotarea unei părţi a contingentului militar turc. Ziarul nu vede însă cu ochi buni hotărîrea guvernamentală şi o apreciază drept o „retragere necondiţionată din partea lui Makarios".

Critica ziarului *Patris* justifică părerea acelor observatori care consideră că cercurile din jurul generalului Grivas nu se preocupă de îmbunătăţirea relaţiilor dintre cele două comunităţi. După cum se pare, aceste cercuri văd în încordarea relaţiilor greco-turce singura posibilitate de a împinge evenimentele în direcţia realizării „Enosis"-ului.

SAIGON

Intensificarea operațiunilor

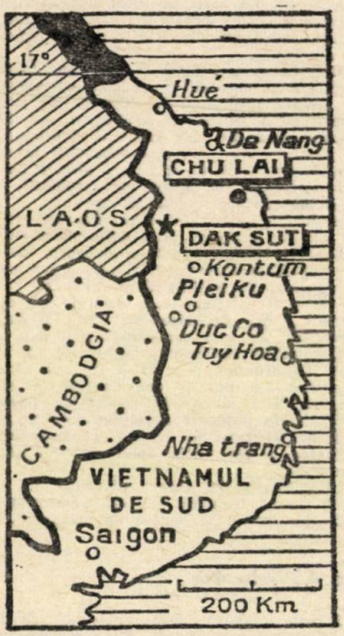

În ultima vreme două regiuni sud-vietnameze s-au impus în centrul atenției prin amploarea operațiunilor militare desfășurate : peninsula Chu-Lai unde se află situată o puternică bază americană și localitatea Dak Sut, capitala districtului cu același nume din provincia Kontum, reședința unei tabere a trupelor speciale ale regimului de la Saigon.

La 20 august, în plină noapte, trupele de partizani au dezlănțuit un puternic atac asupra taberei guvernamentale de la Dak Sut, situată în zona platourilor înalte la 470 km nord de Saigon. Atacul a debutat printr-un violent tir de mortiere îndreptat asupra obiectivelor importante ale capitalei districtului și taberei militare. Canonada a distrus numeroase depozite de muniții, clădirea statului major al garnizoanei și a provocat un violent incendiu. Deși a primit de urgență sprijin din partea aviației, garnizoana locală apărată de trupe credincioase guvernului de la Saigon a rezistat cu greu atacului nocturn dezlănțuit de partizani și desfășurat la lumina rachetelor luminoase. Șase avioane Skyraider au încercat în zadar să frîneze atacurile succesive ale forțelor patriotice.

Către dimineață, la orele cinci, la Saigon se anunța pierderea legăturilor cu garnizoana de la Dak Sut. Totuși, potrivit unor informații, se aflase că 8 din cei 12 consilieri americani ai taberei reușiseră să se salveze, părăsind orașul cu puțin înainte ca trupele patriotice să pună stăpînire pe el. Refugiați pe creasta unei coline din apropiere, la circa 1,5 km de tabăra în flăcări, cei 8 consilieri au reușit să atragă în cele din urmă atenția piloților elicopterelor americane semnalizîndu-și prezența cu ajutorul unor oglinzi de buzunar. Un al nouălea consilier a reușit să se salveze intrînd în legătură prin radio cu piloții elicopterelor. În privința situației în care se află circa 300 din cei 350 de militari sud-vietnamezi și ceilalți trei consilieri americani de la această bază nu există în continuare nici o știre. Peste cîteva zile, aviatorii americani care au efectuat recunoașteri în zona platourilor înalte s-au putut convinge că postul de la Dak Sut a fost în întregime distrus de către forțele patriotice.

Implicațiile operațiunii de la Dak Sut s-au răsfrînt asupra întregului sistem de apărare americano-saigonez din provincia Kontum. În afară de Dak Sut (la 70 km nord de Kontum) un alt post izolat, Ton Maroug, se află sub controlul forțelor patriotice de cîteva săptămîni. Din vechiul sistem de apărare al Kontumului, rămîne astfel doar un al treilea post, Dak To, la 40 km nord de Kontum, a cărui apărare a fost calificată drept „dificilă". (Și de o valoare strategică practic nulă, în urma pierderii celorlalte două posturi cu care forma în centrul depresiunii lanțului annamit „primul ecran de protecție al Kontumului", între orașul propriu-zis și masivele împădurite din nord). În fața acestei situații observatorii militari consideră că în zilele următoare comandamentul american va fi nevoit să renunțe la acest sistem de apărare, practic inexistent după operațiunea Dak Sut și să înjghebeze altul de urgență, la nord de Kontum.

După cum apreciază presa și agențiile occidentale, la Chu-Lai a avut loc săptămîna trecută „cea mai dură bătălie de după războiul din Coreea și poate de după luptele de la Sawtooth Bridge din Okinawa din cursul ultimelor momente ale celui de-al doilea război mondial".

Efectivele americane angajate aici au numărat, potrivit unor informații provenind din Washington, patru batalioane de pușcași marini, însumînd 3 600 de oameni. Operațiunea, (denumită „Star light") declanșată miercuri, a fost puternic sprijinită de atacurile artileriei terestre și ale aviației. Sprijinul naval al unităților de coastă ale flotei a 7-a a fost foarte important, crucișătorul Galverton, distrugătoarele Roleck și Pritchette participînd cu foc susținut la acțiunile trupelor de uscat. „Este pentru prima dată — scria corespondentul agenției *France Presse*, Francisc Lara — cînd unitățile americane, trecînd la ofensivă, au putut să folosească din plin armamentul greu și semigreu de care dispun și cînd flota a 7-a a putut, de asemenea, să intervină, sprijinindu-le cu foc".

Făcînd un bilanț provizoriu al luptelor de la Chu-Lai, alt comentator al agenției franceze, Francis Peloux, scria sîmbătă : „Operațiunea Star Light" este în mod oficial încheiată, dar luptele au continuat în tot cursul zilei în sectorul situat la 20 km sud de Chu-Lai, unde 5 000 de infanteriști marini americani au suferit cele mai mari pierderi din tot decursul luptelor din războiul vietnamez și cele mai mari pierderi pricinuite în timpul unei singure operațiuni combinate, de la bătăliile purtate în Pacific în cel de-al doilea război mondial".

Dar operațiunile, care în intenția comandamentului american urmau să ia sfîrșit încă vinerea trecută, au continuat cu aceeași intensitate și în zilele următoare, pușcașii marini americani primind din partea forțelor patriotice „o ripostă mai mare decît aceea la care se așteptau" *(France Presse)*.

Acțiuni de mai mică amploare s-au desfășurat în multe alte localități din Vietnamul de sud.

La 12 km nord-vest de Saigon, 40 de soldați guvernamentali au căzut într-o ambuscadă a trupelor patriotice, suferind grele pierderi. În delta fluviului Mekong, la 140 km sud-est de capitală, partizanii au atacat în noaptea de 21 spre 22 august un post de observație la Cai Doi pricinuind mari pierderi garnizoanei.

Baza americană de la Bien Hoa a fost din nou obiectul unui puternic atac cu mortiere, lansat în noaptea de 24 august

UN MARȘ LUNG, FIERBINTE...

Da Nang, deși cel mai renumit cîmp de bătălie din Vietnam săptămîna trecută, nu a fost nicidecum singurul. Pentru a înțelege noul sens al războiului vietnamez, corespondenții revistei Newsweek au plecat din Saigon în două misiuni foarte diferite. La sud-est de capitală, Merton Perry a însoțit trupele celei de a 173-a brigăzi aeropurtate într-o misiune prin junglă în căutarea unui batalion Vietcong despre care se spunea că ar fi prin apropiere. Iată ce a relatat Perry :

După ce bombardierele B-52 venind din Guam au răscolit regiunea, am intrat și noi pe scenă în elicoptere presărînd pădurea cu foc de arme automate. În timp ce elicopterele zburau la mică înălțime, parașutiștii se lansau și în curînd au început să pieptene terenul cu armele lor ușoare M-16. „Ceva se mișcă colo", a strigat cineva, și un întreg pluton a tras o salvă în direcția indicată. Cînd au dat de copacii care se aliniau la marginea junglei, oamenii se ghemuiră străduindu-se să vadă prin întunecimea deasă. Nu se vedea nici un partizan, viu sau mort.

Între timp un al doilea val de trupe aterizase și oamenii se odihniră un pic aprinzînd țigări, sorbind apă din gamelele lor și pălăvrăgind. „Ai văzut ceva ?". „Nimic, omule. Dar tu ?". „Cred că am omorît un bivol".

În curînd avioane cu reacție începură să roiască deasupra capului, aparate de radio țăcăneau și sergenții începură să strige : „Luați poziție". Apoi, în junglă. Alunecau mergînd în șir indian prin desișurile de bambus. Noroiul se lipea de bocancii noștri. Lipitorile ne mușcau de picioare. Cînd treceau riurile oamenii înjurau, străduindu-se să-și păstreze armele uscate. Dar în cea mai mare parte a timpului tăceau, sufiind din greu — fiecare om căra patru obuze de mortier, plus echipamentul personal.

Ploaia începu să cadă, mai întîi ușor, apoi în torente. Deodată ne oprirăm. „Hai să le tragem pe toate peste dealul acela", comandă căpitanul Frederick Henchel. „Bum, bum, bum", se auziră mortierele noastre și apoi o duzină de zgomote asurzitoare pe măsură ce obuzele explodau. Încet o patrulă își făcu drum spre vîrful colinei în căutarea Vietcongului. Iar nimic ; și ceilalți ne îndreptarăm spre vîrf — obiectivul acțiunii primei zile. În timp ce ploaia continua, oamenii săpau gropi și instalau în ele corturi. Făceau focuri mici, fără fum, încălzeau fasole, pui și cafea. Apoi, toți s-au pus pe somn, după o zi petrecută fără să vadă un singur partizan.

A doua zi, după o noapte cutremurată de bubuitul neîncetat al artileriei, un dîrz sergent negru exclamă dezgustat : „Nu o să fie decît un marș lung, fierbinte". Și așa s-a dovedit a fi. Cînd operația s-a terminat patru zile mai tîrziu, divizia omorîse un partizan și capturase doi. Cît privește corpul principal al Vietcongului, acesta fusese probabil înștiințat cu mult înainte de operație și preferase să nu lupte. El luptă numai în condițiile pe care le aleg ei înșiși.

(Din NEWSWEEK, New York)

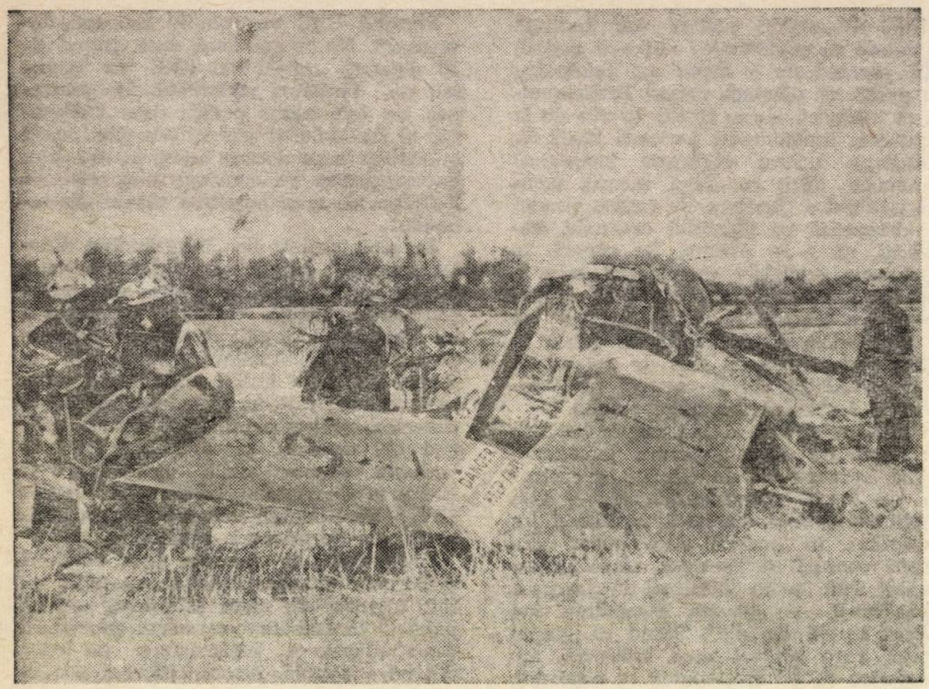

Elicopter american doborît de luptători ai forțelor patriotice din Vietnamul de sud

de către trupele patriotice. Potrivit cifrelor oficiale, 49 de avioane și elicoptere ale americanilor și sud-vietnamezilor au fost avariate de focul mortierelor și al tunurilor partizanilor. Locotenent-colonelul Richard Shade, șeful sectorului Bien Hoa, a recunoscut că unul din mortierele care au provocat stricăciuni era instalat într-o poziție aflată la circa 1 400 de metri în interiorul dispozitivului de apărare a bazei. El n-a încercat să-și ascundă nici măcar scepticismul, declarînd că este practic imposibil să fie împiedicată și în viitor reînnoirea unor astfel de atacuri, inițiate din interiorul zonei de apărare a bazei.

N. PĂTRAȘCU

REZERVE NORD-EUROPENE

După cum semnalează Corriere della sera, Departamentul de Stat al S.U.A. s-a arătat extrem de indispus de recentele declarații ale ministrului de externe al Suediei, Torsten Nilsson, cu privire la acțiunile desfășurate în Vietnam de Statele Unite. Potrivit ziarului, ministrul suedez ar fi spus într-o adunare că „interesele și aspirațiile legitime ale Vietnamului nu trebuie să fie desființate și exploatate de nici o putere străină, fie că încearcă să-și apere pozițiile, fie că dorește să-și extindă sfera de influență". În declarația Departamentului de Stat se afirmă, printre altele : „Noi sperăm că recentele declarații ale unor funcționari suedezi nu înseamnă că guvernul suedez apreciază că acțiunea Statelor Unite în Vietnam constituie o represiune militară și că Vietcongul reprezintă justiția socială".

La Oslo, cu prilejul reuniunii Consiliului nordic, ministrul de externe al Norvegiei, Halvard Lange, a declarat la rîndul său că Statele Unite trebuie să pună capăt incursiunilor lor aeriene deasupra R. D. Vietnam. La aceeași reuniune, miniștrii de externe ai Danemarcei, Finlandei, Islandei, Suediei și Norvegiei și-au exprimat profunda neliniște în legătură cu situația periculoasă care s-a creat în Vietnam.

ATENA

Corespondență de la C. ALEXANDROAIE

„Incertitudine ermetică"

Va obține votul de încredere noul guvern ? Aceasta este întrebarea ce poate fi auzită aici, absolut în toate ocaziile și în toate locurile. Rare au fost în trecutul parlamentar al Greciei cazurile cînd, cu cîteva zile înainte de vot, să nu se fi putut contura nici măcar cu aproximație șansele guvernului. În acest sens se amintește de perioada celor 38 de zile de acum 100 de ani cînd, între 20 octombrie și 28 noiembrie, s-au format cinci guverne. Astăzi, în timp de 43 de zile (15 iulie — 27 august) au căzut două guverne (Papandreu și Novas), a eșuat o încercare de formare a unui al treilea guvern (Stephanopoulos) și este în curs de judecare soarta unei noi administrații (Tsirimokos). Nimeni nu poate spune dacă se va egala recordul național din 1865 în ceea ce privește numărul de guverne.

Incertitudinea și confuzia sînt sporite de încercările culiselor politice preocupate să închege și o altă echipă ministerială, de rezervă, avîndu-se în vedere eventualitatea căderii guvernului actual. Astfel, se vorbește despre un guvern de tranziție, în frunte cu fostul vicepremier Stephanopoulos, care să organizeze alegerile în termen de 3—6 luni, sau de un guvern de unitate națională, condus fie de liderul centrului, Papandreu, fie de o altă personalitate politică care să se bucure de sprijinul acestuia. Variantele sînt multe și diverse. Unii observatori politici mai pesimiști nu exclud nici posibilitatea instaurării unei dictaturi,

→

REFLECTOR

Elogiu lui Tudor Arghezi

Din inițiativa poetului uruguayan Ruben Yacovski, director al revistei *Aqui poesia*, la Montevideo, în sala editurii „Popoarele unite", a avut loc săptămîna trecută o seară dedicată poeziei lui Arghezi. Între vorbitori : criticul Carlos A. Mourigan, romancierul Alfredo Gravina, poetul Jorge Medina Vidal. Actorii Dina Galdos și Juan Gentile au recitat versuri din opera poetului român. Textul cuvîntărilor a fost publicat de suplimentul literar al ziarului *El Popular* și de revista *Aqui poesia* care a reprodus în versiune spaniolă poeme argheziene.

În apărarea culturii

Intelectuali și artiști din Brazilia au publicat recent o scrisoare deschisă adresată președintelui Castelo Branco în care își exprimă neliniștea lor în ceea ce privește „destinul artei și culturii din țara noastră", datorită „amenințărilor de tot felul împotriva activităților culturale". Printre semnatari se află scriitorii Jorge Amado, Raymundo Magalhaes jr., Aurelio Buarche ; rectorul Universității din Amazon, Anderson Meneses, numeroși ziariști, juriști, actori de teatru și cinema. Prim rezultat : două stații de radio „Marconi" și „Veiga" au fost obligate să-și suspende toate emisiunile.

„Grîu otrăvit""

Poetul american Michael McClure a publicat la San Francisco, sub titlul „Grîu otrăvit", un volum de poeme protestatare împotriva războiului din Vietnam. Laitmotivul poemelor este : „Nu-s de vină eu", iar ultimele cuvinte, cu care se încheie volumul, sună astfel : „A venit vremea acțiunii. Trebuie să oprim războiul".

Alpii – subiect de inspirație

Una dintre manifestațiile culturale care marchează „Anul Alpilor" este expoziția deschisă la Berna de Biblioteca națională elvețiană pe tema : „Alpii — subiect de inspirație". Cu acest prilej au fost strînse manuscrise și ediții vechi ale unor opere literare, reproduceri după tablouri, partituri originale, toate oglindind felul în care Alpii au impresionat scriitorii, pictorii și compozitorii lumii de-a lungul secolelor. Alături de numele lui Benvenuto Cellini, J. J. Rousseau, H. Beecher-Stowe, Byron, Hugo, Michelet figurează pictorii Dürer, Conrad Witz, Breughel și compozitorii elvețieni Zwyssig, Jaques Dalcroze, Ernest Bloch.

Se învîrtește după soare

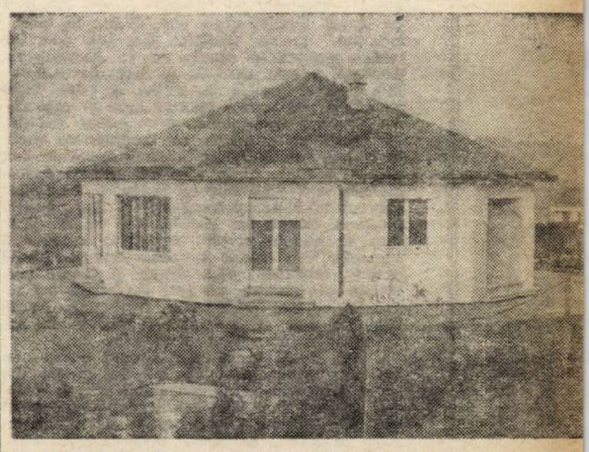

În Elveția a fost proiectată o „casă turnantă", construită în jurul unui ax care permite orientarea ferestrelor spre soare

sub pretextul „pericolelor naționale": stagnarea economică, problema Ciprului, situația drahmei etc.

Să revenim însă la ce se întîmplă în prezent. Marți seara, premierul Tsirimokos a prezentat în Parlament — în fața deputaților tuturor partidelor, prezenți la dezbateri, mai puțin Papandreu, care va păși pragul sălii de marmură sîmbătă, numai pentru a vota „OHI" (NU) — declarația-program a guvernului, care este foarte apropiată versiunilor fostelor guverne Papandreu și Novas. Această asemănare este de pe acum cunoscută, întrucît Tsirimokos a declarat ziariștilor că ar fi nerealist din partea oricui să se gîndească la posibilitatea includerii în acest document a unor puncte radicale, din moment ce guvernul actual are nevoie de sprijinul voturilor partidului de dreapta ERE și a partidului progresist. „Voi începe prin a guverna cu voturile dreptei, a spus premierul, și voi termina mandatul cu voturile centrului".

După cum se vede, declarațiile făcute de Tsirimokos exprimă încredere în viitor; dar majoritatea ziarelor de centru publică zilnic comentarii și articole în care se dau cifre, pe care aceste ziare le consideră exacte, asupra rezultatului probabil al votului de investitură și care nu sînt de natură să justifice optimismul premierului. Astfel în timp ce Tsirimokos afirmă că „deține majoritatea necesară investiturii — dar nu dă publicității lista deputaților de centru care îl sprijină, pentru a preveni presiunile care s-ar putea exercita asupra acestora", cotidianele *Athinaiki*, *To Vima*, *Anendotos*, *Ethnos* și altele scriu că „naufragiul soluției Tsirimokos este asigurat, întrucît el mai are nevoie" de 4—15 deputați (fiecare ziar publică o altă cifră) pentru a obține majoritatea.

Unii observatori politici sînt înclinați să creadă în posibilitatea obținerii majorității, pornind de la faptul că Tsirimokos s-a grăbit să păsească pragul Parlamentului cu toate că nu au trecut 15 zile de la depunerea jurămîntului, perioadă fixată de constituție pentru obținerea investiturii guvernelor. Alții consideră această hotărîre ca fiind o chestiune de tactică, pentru a-i determina pe deputații centrului, nehotărîți, să i se alăture. Se citează în acest sens cuvintele premierului care a spus că „cei care nu cred acum că guvernul va obține investitura, se vor căi amar". Oricît de paradoxal ar părea la prima vedere, situația este de așa natură încît nehotărîții vor fi chemați în Parlament să hotărască soarta guvernului.

Pentru a nu lăsa dubiu asupra hotărîrii lor ferme de a vota contra guvernului actual, aproape 120 de deputați ai centrului — scrie ziarul *Athinaiki* — l-au însoțit sîmbătă și duminică pe liderul lor Papandreu în „marșul către popor" din Grecia centrală și Thessalia, unde au organizat mai multe mitinguri în favoarea revendicării — „guvern Papandreu sau alegeri în 45 de zile". Știind că grupul Novas, care sprijină noua inițiativă, are de partea sa 26 de deputați ai centrului, presa dreptei se întreabă de ce restul de deputați pînă la 171 au lipsit din marea coloană a „marșului". Dreapta afirmă că aceștia, printre care se află grupurile Stephanopoulos și Papapolitis (fostul lider al partidului EPEK), vor vota în favoarea investiturii.

În ce privește poziția grupului parlamentar EDA, se subliniază decizia adoptată anterior de a sprijini soluția alegerilor imediate în cazul în care palatul își va menține hotărîrea de a nu încredința mandatul liderului acelui partid care deține cele mai multe locuri în Parlament.

Partidul ERE va vota în favoarea investiturii. Nu se știe încă dacă grupul de 10 deputați „rebeli" ai ERE vor ignora sau nu hotărîrea majorității. De asemenea, nu este sigură poziția celor 8 deputați ai Partidului progresist care pînă marți au refuzat orice demers întreprins de către guvern pentru a-i convinge să-și schimbe hotărîrea de a se împotrivi votului de încredere.

În acest context de „incertitudine absolut ermetică", cum a fost calificată situația de un ziarist grec, o parte din presa centrală subliniază călătoria inopinată a lui Karamanlis, însoțit de fratele său, deputatul ERE, Achilevs Karamanlis, la Roma, pentru a întîlni acolo cîțiva prieteni atenieni, care nu sînt deloc străini de atmosfera și negocierile din culisele politice ale capitalei grecești. Totodată, se vorbește despre vizita neanunțată la Atena, a deputatului laburist de dreapta Phillip Noel Backer, cunoscut pentru legăturile sale de prietenie cu Tsirimokos.

Între timp, în întreaga țară continuă mitingurile (demonstrațiile și marșurile au fost interzise de către Ministerul ordinei publice) în favoarea respectării procedurii constituționale și parlamentare de ieșire din criza actuală, pentru apărarea cuceririlor democratice. Semnificativ pentru interesul maselor de a se găsi crizei politice o rezolvare *legală* este și faptul că se bucură de mare căutare miile de exemplare ale constituției pe care le-au pus în vînzare chioșcurile de ziare din principalele piețe ale capitalei.

Situația se va lămuri — după cum a declarat și premierul Tsirimokos în cadrul conferinței sale de presă de săptămîna trecută — numai o dată cu votul Parlamentului.

Atena, 24 august

PĂMÎNTUL GABRIELEI MISTRAL

O nouă calamitate naturală s-a abătut asupra pămîntului chilian.

Veșnic zguduit de cutremure, bîntuit de furtuni, cutreierat de uragane, bătut de ploi torențiale, pămîntul chilian a renăscut mereu ca pasărea mitică dintr-o neîărmurită dragoste pe care i-o poartă poporul său. „Vulcan Osorno, — scria Gabriela Mistral — focul e bun / Și-l purtăm în noi, cum îl porți tu; / Focul pămîntului indian, / Pe care, născîndu-ne, îl primim..."

Aproape două treimi din acest pămînt e alcătuit din întinsuri albe ale sării, salpetriului și nisipurilor. Atacama, deșertul din partea de nord, nu-și are corespondent în continentul latin decît poate în Sonora mexicană. Chilienii evită să-i spună vreodată pe nume denumindu-l eufemistic, în cîntecele lor, pampa (cîmpie). Dar toți știu că pentru copacii și florile de la Antofagasta pămîntul a fost adus de la distanțe îndepărtate. Numai partea de mijloc a țării, unde se află marile orașe printre care și capitala, este o zonă a exuberanței vegetale. Însoțită de ocean pe întreaga sa lungime de peste 4 500 km, (în timp ce lățimea trece rareori peste 150 km), Chile a rămas printre zonele cu cele mai dese mișcări seismice. Niciodată poporul chilian, descendent al legendarilor araucani cîntați de Ercilla, cei ce au ținut timp de secole pieptul împotriva colonizării spaniole, n-a cedat în fața naturii. Toate orașele, podurile, căile ferate și liniile purtătoare de energie au fost de multe ori reconstruite, iar viața și-a continuat, ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic, cursul ei, reflectat în muncă și abnegație.

Ultima dată, la 28 martie anul acesta, un cutremur puternic a zguduit întinderea din zona Anzilor sudici distrugînd orașe, omorînd, rănind sau lăsînd fără adăpost pe mulți chilieni. Cu un buget grevat de o însemnată datorie externă, președintele țării, Eduardo Frei, a făcut eforturi deosebite pentru redresare. Acum, un uragan, urmat de ploi torențiale și avalanșe ale zăpezilor din Anzi, a întrerupt brusc opera reconstruirii. Primele victime ale acestei noi vitregii au fost 5 schiori care se deplasaseră anticipat la Portillo, localitate situată la 2 800 m altitudine, în vederea amenajărilor pentru campionatul mondial de schi pe 1966 (care, după cum se știe, urmează să se desfășoare în acest loc). Au venit la rînd Antofagasta (1 500 km nord de Santiago); Chiloe (1 400 km sud de Santiago); Talca, Valparaiso, Concepcion, Santiago etc. Singura cale ferată care unește Argentina de Chile, prin Anzi, a fost paralizată; marea șosea panamericană a fost întreruptă la Los Vilos; 22 de linii de înaltă tensiune au fost distruse.

Într-un efort colectiv, muncitorii și populația civilă, armata și forțele de poliție au acționat în permanență, în timpul uraganului și ploilor torențiale, pentru a salva oameni și localități, pentru a restabili pe cît posibil comunicațiile. Guvernul chilian a comunicat moartea a 150 de persoane, 70 000 de sinistrați, 22 de provincii (din cele 25) afectate în mod deosebit, evaluînd pagubele provocate la peste 100 milioane de dolari. Nenumărate poduri, căi ferate, șosele, cartiere ale marilor orașe, hidrocentrale, localități țărănești și zone industriale au căpătat caracterul trist al ruinelor. Chile, pasărea mitică, „țărîna stînd sub soare suav deschisă semințel, ca un leagăn fierbinte", va renaște prin aceeași dragoste fără de margini a poporului, prin solidaritatea popoarelor față de dezastrul național din această țară.

D. N.

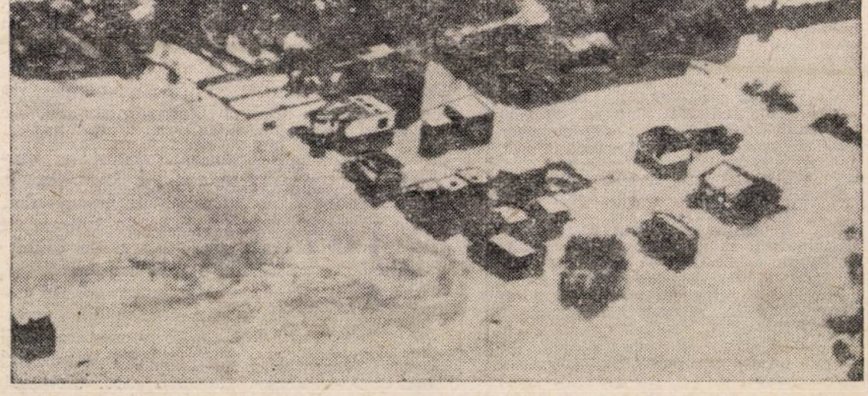

Apele revărsate ale rîului Bio Bio au inundat orașul chilian Concepcion

BRAZZAVILLE

Un prim bilanț

Întîi, rechemarea diplomaților congolezi de la Washington — practic suspendarea legăturilor diplomatice dintre Brazzaville și capitala S.U.A. și apoi anunțarea hotărîrii guvernului Republicii Congo (Brazzaville) de a rupe relațiile diplomatice cu Portugalia colonialistă, au încadrat, săptămîna trecută, sărbătorirea unei aniversări importante în dezvoltarea tinerei republici de pe malul drept al fluviului: doi ani de la alungarea abatelui Youlou de la cîrma statului. Conjugate cu măsurile politice și economice întreprinse recent în interiorul țării, aceste ultime acțiuni pe plan extern completează un prim bilanț al activității regimului Massemba-Debat. „Se poate vorbi despre o depășire a perioadei de tatonare"... afirma un comentator al cotidianului *Le Monde*. Mai precis, se poate vorbi despre consolidarea poziției guvernului și a orientării sale spre asigurarea independenței țării.

Aceasta a devenit posibilă după calmarea efervescenței politice ce a succedat răsturnării lui Youlou. În ultimul an, fricțiunile existente între diferitele forțe angajate în lovitura de stat din august 1963 au fost estompate, impunîndu-se conducerea unică a partidului de guvernămînt „Mișcarea națională a revoluției" (M.N.R.). Practic, au fost înlăturate și disensiunile inițiale între președinte și primul ministru Pascal Lissouba. Pe scena politică din Brazzaville evoluează acum adepții considerați „intransigenți" ai revoluției (printre care și Diallo Idrissa, președintele Confederației sindicatelor congoleze), promotori ai noii politici de „radicalizare a regimului". După evadarea și fuga lui F. Youlou la Leopoldville, M.N.R. a operat o serie de restructurări politice vizînd epurarea din posturile importante a elementelor dizidente „moderate", aparținînd în special organizației sindicale creștine. Recenta constituire a unei noi organizații de tineret, sub directa conducere a M.N.R., corespunde intenției declarate a partidului de a crea „un corp național al apărării civile... avînd drept scop zdrobirea mișcării contrarevoluționare". În același timp, dacă sentința de condamnare la moarte în contumacie a lui Foulbert Youlou, pronunțată luna trecută de către Tribunalul congolez, a avut, printre altele, menirea de a tăia fostului președinte punțile unei eventuale reîntoarceri în țară, clemența acordată unora din foștii coechipieri ai acestuia — printre care Jacques Opangault, liderul fostului partid socialist african, — vădește, după părerea săptămînalului *Jeune Afrique*, „dorința guvernului de a menaja suspiciunile și de a consolida atmosfera de calm național propice unei munci constructive".

Preocupările regimului Massemba-Debat de întărire a poziției politice s-au îmbinat cu unele măsuri luate în direcția ameliorării situației economice dezastruoase a țării. În mare parte a fost frînată corupția ce domnea nestingherită în timpul abatelui Youlou. Programul de austeritate inițiat de guvern în urmă cu un an a adus un început de redresare a situației financiare. Resursele economice sînt însă reduse. Teritoriul Republicii Congo — 340 000 km² (800 000 de locuitori) este acoperit de păduri, mlaștini și savane. Sectoarele cheie — exploatarea lemnului și exportul materiei prime, ca și comerțul produselor manufacturiere — au rămas exclusiv în mîinile monopolurilor străine, în special franceze. Dezvoltarea unei industrii proprii este îngreunată atît de lipsa de capital cît și de insuficiența unor cadre calificate. În consecință, ameliorarea nivelului de trai, deziderat al maselor populare răsculate în august 1963, este încă minimă — șomajul a rămas încă în proporții îngrijorătoare, mai ales la Brazzaville.

Dificultățile economice întîmpinate de guvern sînt speculate de opoziție — clerul catolic, o parte a sindicatelor creștine și partizani ai lui Youlou din tribul Laris (tribul de origine al fostului președinte), susținuți în permanență de forțele politice ostile regimului Massemba-Debat din exterior. Sediul acestor forțe este firește Leopoldville. Venirea la putere a lui Chombe pe malul stîng al fluviului a dus la o ascuțire a relațiilor dintre cele două Congouri. Bazîndu-se la rîndul său pe sprijinul unor cercuri străine, Chombe a manevrat pînă acum mai multe tentative de răsturnare a guvernului de la Brazzaville — ultimul complot de acest fel fiind descoperit luna trecută de președintele Massemba-Debat. „Răcirea" — cum este denumită de către cercurile oficiale americane recenta criză survenită în relațiile diplomatice dintre Brazzaville și Washington — este rezultatul nemulțumirii crescînde a guvernului Republicii Congo față de sprijinul acordat de suporterii lui Chombe încercărilor acestuia de a anihila măsurile de apărare a independenței țării, luate de regimul Massemba-Debat.

Pe plan extern, Republica Congo a proclamat o politică de nealiniere, de strîngere a legăturilor cu toate țările prietene Brazzaville-ului. Vechile sale relații cu fosta metropolă au încadrat-o în rîndurile țărilor africane de limbă franceză organizate în O.C.A.M. Este cunoscută însă atitudinea de dezaprobare a guvernului de la Brazzaville față de ultimele acțiuni ale comunității afro-malgașe — în special față de primirea lui Chombe în rîndurile acesteia. De asemenea, poziția tinerei republici într-o serie de probleme importante pentru viitorul continentului african, cum sînt eliberarea totală a Africii, ajutorul acordat forțelor patriotice din țările încă dependente o apropie de statele grupului de la Casablanca (Ghana, Guineea, Algeria) cu care întreține de altfel legături cordiale. Hotărîrea de a rupe relațiile diplomatice cu Portugalia, anunțată săptămîna trecută la Brazzaville, se înscrie pe linia acestei poziții. Vorbind despre această hotărîre, Massemba-Debat sublinia că „ea este conformă cu sprijinul pe care Republica Congo nu a încetat să-l acorde fraților ei din Angola, Cabinda și alte teritorii încă dependente".

Toate acestea fac ca Republica Congo — Brazzaville — să se bucure de tot mai multă simpatie din partea statelor africane și să-și afirme cu autoritate sporită prezența sa pe plan internațional.

Ileana NICOLAESCU

REFLECTOR

Irlanda extrădează delicvenții britanici

O nouă lege de extrădare a fost votată de Parlamentul irlandez. În baza ei, delicvenții britanici, fugiți în Irlanda, vor fi asimilați celorlalți străini, arestați și trimiși îndărăt. Pînă acum, mulți cetățeni britanici au găsit refugiu în Irlanda. Se crede că numărul lor se ridică la peste 60. Totuși, ei nu par a face parte dintre „marii criminali": prudenți, aceștia s-au îndreptat spre alte țări mai ospitaliere.

Patru candidați la președinția O.S.A.

După două amînări ale Conferinței „Organizației Statelor Americane" (O.S.A.) și după ce aceasta s-a compromis în fața latino-americanilor, sprijinind intervenția S.U.A. în Republica Dominicană, singura preocupare actuală a organizației pare să fie desemnarea viitorului ei președinte. Ambasadorii Itmar Pena Marinho (Brazilia), Alfredo Vazquez Carrizosa (Columbia), Rafael de la Colina (Mexic), Emilio Oribe (Uruguay) sînt deocamdată numele care circulă în Consiliul Organizației Statelor Americane. O realegere a actualului președinte, Ellsworth Bunker (S.U.A.), pare puțin probabilă. După **Clarin**, unicul sprijin solicitat formal pînă acum este pentru Emilio Oribe, a cărui candidatură are multe șanse, dat fiind influența de care s-a bucurat, în ultimul timp, ca șef al delegației țării sale pe lîngă organismul interamerican. El ar fi al doilea președinte O.S.A. uruguayan, după J. A. Mora, actualmente secretar general, care a fost președinte în perioada 1954—1955. Se apreciază că vicepreședinția, în prezent deținută de Juan Plate (Paraguay), va reveni lui Ramon de Clairmont Dueñas din San Salvator.

Romanii în Africa

Situată pe coasta de nord a Africii în Libia, localitatea Leptis Magna, construită acum 1 800 ani sub împăratul Septimiu Sever, reprezintă unul dintre cele mai importante vestigii ale civilizației romane. Numeroase opere de artă, statui și coloane au fost transportate de aici peste mare pentru a împodobi palatul Versailles sub Ludovic al XIV-lea și grădinile de lîngă Windsor ale regelui George al IV-lea.

Săpăturile începute în anul 1920 sînt continuate acum. Arheologi italieni conduc lucrările de escavare și reconstituire. În fotografie — o parte din teatrul roman recent dezgropat de sub nisipuri.

RIO DE JANEIRO

Testul electoral rămîne la Guanabara

La numai cinci săptămîni distanță de ziua scrutinului (3 octombrie) și după încheierea listelor (19 august), terenul electoral brazilian prezintă numeroase reliefuri incerte. Dacă lucrurile nu vor cunoaște între timp o evoluție deosebită, e posibil ca alegerea celor 11 guvernatori să aibă totuși loc. O anume îndoială se exprimă însă chiar în rîndurile ziariștilor brazilieni. Într-unul din numerele sale recente, *Jornal do Brasil* anunță vestea că senatorul Benedito Veladares este „autorul unei formule foarte ingenioase, menită să rezolve într-un mod original criza actuală". Această formulă „mantida em sigilo" („păstrată sub sigiliu", secretă) nu prevede nimic altceva — după cum susține ziarul — decît „eliminarea alegerilor din octombrie". Pentru majoritatea observatorilor, indiferent pe ce căi s-ar realiza, o astfel de formulă nu pare îndeajuns de originală. Alternativa „amînării" alegerilor a fost și în vederile guvernului, dar, după cum se știe, pînă la urmă a fost abandonată în favoarea unei consultări electorale pregătită în așa fel încît să limiteze posibilitățile de manifestare a opoziției.

Acestui scop i-a servit trecerea prin aparatul legislativ a amendamentului privind „condițiile de eligibilitate", sau, cu alți termeni, „legea incompatibilităților", a nealegerii în nici o funcție a foștilor miniștri din cabinetul Goulart. Funcționarea acestei legi a fost verificată în cazul lui Helio de Almeida, ministrul lucrărilor publice în guvernul lui Joao Goulart, recuzat imediat ce a apărut pe lista candidaților din Guanabara. În reflectarea aceleiași atitudini vine și puternica opoziție a oficialităților militare braziliene față de Teixeira Lott, cel care a fost trecut pe listă în locul lui Helio de Almeida. Ministru de război în cabinetul lui Juscelino Kubitschek și candidat la funcția supremă în 1960, cînd a fost înfrînt la distanță de Quadros, mareșalul Teixeira Lott este cunoscut ca fiind un politician abil, cu experiență îndelungată — capabil să „aglutineze" diverse forțe de opoziție. (Aprecierea aparține actualului ministru de război, generalul Artur de Costa Silva). De aici veto-ul guvernului și cel al armatei față de candidatura lui Lott. În susținerea acestui veto, pe lîngă declarațiile potrivnice care au umplut în ultimul timp presa braziliană, s-au căutat și paragrafe de legi. S-a „descoperit" de exemplu că Teixeira Lott și-a transferat în iunie, anul trecut, titlul elector la Teresopolis, și că Amendamentul 14 cere candidatului să aibă cel puțin patru ani de exercitare a drepturilor electorale în teritoriul respectiv. În cadrul discuțiilor iscate în urma acestui transfer, senatorul Daniel Krieger, om cu duhul umorului, a constatat că există „o inteligență inconștientă a lucrurilor" : chiar P.T.B., Partidul Muncii căruia-i aparține Teixeira Lott, a fost acela care a susținut în mod deosebit trecerea prin Congres a amendamentului respectiv.

În disputa dintre adversari și sprijinitori ai candidaturii lui Lott au participat și elemente-surpriză : Adhemar de Barros, actualul guvernator al statului Sao Paulo, a afirmat că „Lott oferă toate garanțiile unui om onest", pe cînd amiralul Pena Bota, de exemplu, recapitulînd trecutul politic al mareșalului, s-a declarat împotrivă ; Carlos Lacerda, pe al cărui scaun ar urma să vină Lott, sprijină pe acest eventual urmaș, iar deputatul Costa Cavalcanti, net potrivnic lui Lott, a susținut că „dacă lucrurile vor continua așa, nu vom putea să vedem poporul votînd în 1965" ; ziarul *O Estado de Sao Paulo*, pe linie cu Cavalcanti, scrie că „victoria fostului ministru de război în alegerile din octombrie ar putea însemna începutul deteriorării forțelor politicii actuale". Și exemplele pot fi înmulțite. Semnificația lor finală este însă aceeași. Cu veto-ul exprimat de președintele Branco („anumite persoane vor să profite de alegeri pentru a reîntoarce Brazilia pe un drum al trecutului care nu va mai reînvia niciodată"), șansele electorale ale lui Teixeira Lott păreau reduse la minim. Președintele P.T.B. (Partidul Muncii din Brazilia) pentru Guanabara, Lutero Vargas, îl și indicase ca înlocuitor al lui Lott pe senatorul P.S.D., Gilberto Marinho.

În ultim moment însă, de îndată ce Partidul social-democrat a acceptat candidatura lui Teixeira Lott, șansele lui par să revină din nou în discuție. *Jornal do Brasil* consideră în schimb, că „orice rezistență, orice grupare în jurul ex-ministrului de război, care s-ar transforma în problemă militară, va putea determina prezentarea imediată în Congres a reformelor de bază ale sistemului politic". Programată după alegerile din octombrie, e posibil ca prezentarea să fie anticipată, pentru ca alegerea celor 11 guvernatori să se facă sub imperiul noilor legi. Această eventualitate — se crede — va complica și mai mult starea actuală de criză.

Dacă la Guanabara tensiunea electorală e deosebit de încărcată, în alte state situația pare de pe acum clară. Astfel, în statul Goias, după voiajul întreprins aici de generalul Couto e Silva, trimis de Branco, victorios se pare că va fi candidatul Uniunii democratice naționale (U.D.N.), Otavio Lage. În Alagoas, trei candidați — Muniz Falcao, P.T.B. ; Arnon de Melo, P.D.C. (Partidul democrat creștin) ; Ruy Palmeiro, U.D.N. — au șanse egale („Oricare dintre ei — scrie *O Estado de Sao Paulo* — pot să realizeze majoritatea absolută și Adunarea Legislativă nu va avea nici un motiv să n-o recunoască"). În statul Minas Gerais, virtual guvernator este pînă în prezent Paes de Almeida-Pio, din partea Partidului social-democrat (P.S.D.), iar în Parana, Benta — Munhoz da Rocha, fidel politicii guvernului. Situația e mai puțin decisă în statul Santa Catarina, unde senatorul U.D.N.-ist, Konder Reis, nu are prea mult sprijin și în Maranhao, unde Renato Archer, favoritul aceluiași partid își dispută funcția cu Costa Rodrigues. Statul Pará e singurul care oferă o coaliție mare de forțe politice în sprijinul aceluiași candidat : cinci partide, printre care și U.D.N. sînt pentru Alacid Nunes.

Dată fiind importanța și rolul politic al guvernatorilor statelor braziliene, de alegerea lor se leagă în mod direct aspirații și dezaprobări, adeziuni și opoziții. Situația economică grea a țării solicită o conducere capabilă („Poate cea mai mare tragedie a Braziliei — remarca *The Scotsman* — a fost faptul că președintele Branco și consilierii săi nu au reușit să elaboreze nici un program real"). În acest sens, alegerile de guvernatori pentru cele 11 state, reprezintă un test în vederea întîlnirii electorale din octombrie anul viitor, cînd poporul brazilian se va prezenta la urne pentru a-și desemna președintele. Deocamdată, cheia testului rămîne la Guanabara.

Darie NOVĂCEANU

In zilele cînd se aniversează 21 de ani de la eliberarea Parisului, se turnează — printr-o interesantă coincidență — chiar pe străzile capitalei franceze, filmul istoric „Paris brûle-t-il ?" în regia lui René Clement. În fotografie, reconstituirea unui fapt autentic : un tanc francez „Douaumont" lovește, în plin, un „Panther" german, în Place de la Concorde.

TOKIO

Epilogul vizitei în Okinawa

Faptul că insulele Riu Kiu, şi în special insula Okinawa, au fost folosite de avioanele americane ca ultimă escală în drumul lor spre Vietnam, a provocat criticile severe ale opoziţiei. Vizita, de multă vreme programată, a premierului Sato în arhipelagul Riu Kiu a fost concepută ca un răspuns la aceste critici, ca o dovadă a interesului purtat de guvern acestui teritoriu japonez. Oficialităţile americane — care, deşi recunosc că „suveranitatea reziduală" asupra insulei aparţine Japoniei, refuză pînă în prezent să transfere autoritatea administrativă japonezilor — au sperat că vor uşura situaţia guvernului japonez permiţînd ca acest teritoriu să fie vizitat — pentru întîia dată de la război — de primul ministru al Japoniei. Contrazicînd aceste calcule, desfăşurarea vizitei (între 19 şi 21 august) a dat temeiuri noi opoziţiei şi a pus guvernul în faţa obligaţiei de a lua o poziţie mai fermă în problema arhipelagului Riu Kiu.

Joia trecută, seara tîrziu, în timp ce se înapoia spre hotel, premierul Sato a fost oprit de o coloană de participanţi la o manifestaţie organizată de sindicate şi studenţi, în favoarea restabilirii suveranităţii depline a Japoniei şi evacuării bazelor americane. Convoiul oficial neputînd să înainteze, premierul a făcut cale întoarsă, hotărînd să accepte ospitalitatea generalului Albert Watson, înalt comisar al S.U.A. în arhipelag.

A doua zi la Tokio, opoziţia a văzut în aceasta o confirmare a „umilirii naţionale", deja consumată prin faptul că primul ministru acceptase să fie, pe teritoriu japonez, oaspetele Statelor Unite. La acuzaţiile opoziţiei, care aprecia că Sato a făcut „un pas greşit" de extremă gravitate, s-a asociat — într-o manieră „discretă, dar fermă" aşa cum aprecia agenţia *France Presse* — cvasitotalitatea presei japoneze. „Este îndoielnic — scria, într-un editorial *Asahi Shimbun* — că a fost potrivit ca primul ministru nu numai să-i evite pe demonstranţi dar să şi accepte ospitalitatea trupelor americane".

În general, se apreciază că „pasul greşit" al primului ministru va duce la o anumită înăsprire a atitudinii guvernului în problema Okinawei, cu atît mai mult cu cît incidentul ar putea fi speculat atît de opoziţie, cît şi de acele fracţiuni ale partidului guvernamental care ar prefera un alt lider. Deja ministrul de externe Shiina a folosit ocazia prînzului oferit la 24 august de corespondenţii de presă străini din Japonia pentru a face o declaraţie în problema arhipelagului Riu Kiu. Shiina a afirmat că Japonia speră să recîştige acest teritoriu, dar că, ţinînd seama de „importanţa lor pentru securitatea Extremului Orient", statutul insulelor nu va putea fi pus în discuţie decît peste „trei, patru sau cinci ani". Elementul nou al acestei declaraţii este sugerarea — în atenţia autorităţilor americane — a unui termen ; pînă acum Statele Unite au afirmat pur şi simplu că statutul insulelor nu comportă discuţii.

De altfel, Shiina a continuat discursul său trecînd — printr-o asociaţie de idei comună multor japonezi şi impusă, în parlament, de opoziţie — de la problema Okinawei la situaţia din Asia de sud-est şi din Vietnam. Ministrul de externe japonez a reafirmat „înţelegerea" guvernului său pentru poziţia Statelor Unite, adăugînd că este de dorit o cît mai grabnică reglementare paşnică a conflictului vietnamez. Pe un plan mai general, Shiina a spus : „Judecînd după experienţa sa proprie, Japonia apreciază că toate ţările asiatice trebuie să decidă liber asupra politicii lor, şi nimeni nu are dreptul să le impună un anumit mod de gîndire, sau anumite metode de guvernămînt". Va urma oare o afirmare mai fermă a principiilor suveranităţii şi neamestecului ? Evenimentele presează în acest sens.

Mihai MATEI

La Greenville, în statul Alabama, manifestanţii negri pentru drepturi civile au fost atacaţi cu gaze de către poliţie

REFLECTOR

Injecţii de memorie

Psihologii de la Universitatea din Los Angeles (California) pretind că au izbutit să transmită memoria unui şoarece unui alt şoarece cu ajutorul unor injecţii. Prof. dr. Allan L. Jacobson a făcut următoarea experienţă : a recoltat acid ribonucleic de la cîţiva şoareci care fuseseră dresaţi să se îndrepte, la auzul unui anumit zgomot, spre o farfurie cu hrană, şi l-a injectat altor şoareci ; de şapte ori din 25 de încercări, şoarecii injectaţi, cărora nu li se crease reflexul condiţionat, s-au îndreptat spre farfuria cu hrană. După părerea dr. Jacobson, s-ar putea ca această tehnică să fie aplicată şi la oameni.

Cîini eroi

La 17 aprilie, la Universitatea din Buffalo (S.U.A.), trei cîini — numiţi Squalus, Shamrock şi Girl — au primit din mîinile dr. Reynolds, directorul programului de bioştiinţe al N.A.S.A., marele colier de argint pe 1964 şi titlul de „Cîini eroi ai cercetării ştiinţifice". Performanţa lor este, într-adevăr, uimitoare : timp de 45 de minute, fiind înecaţi, ei au respirat în apă, obţinînd oxigenul prin plămîni, exact ca peştii prin bronhii. În felul acesta s-a dovedit că, în anumite condiţii, realizabile în laborator, mamiferele adulte pot să respire în apă mai mult timp. Se crede că experienţa ar putea fi realizată şi cu oameni, cu condiţia ca apa să fie... supraoxigenată.

Beneficiari şi victime

Ziarul montevidean **Marcha** şi-a încheiat seria de articole (în număr de cinci) aparţinînd lui Darcy Ribeiro în care acesta a dezbătut pe larg viitorul universităţilor din America Latină. Exemplificînd cu date din întregul continent, Darcy Ribeiro dovedeşte slaba autoritate pe care o pot manifesta profesorii în faţa oficialităţilor şi sistemul deficitar al învăţămîntului universitar. În timp ce beneficiari direcţi ai învăţămîntului superior sînt marii monopolişti, industriaşi şi afacerişti, masele largi reprezintă victimele. Singurii care îşi urmează destinul ambiguu de a fi în acelaşi timp şi beneficiari şi victime — spune Ribeiro — sînt profesorii.

Poliţişti costumaţi în fantome

În regiunea Luleaa din nordul Suediei, mai mulţi automobilişti au crezut că sînt pradă unor halucinaţii sau că văd... fantome. În realitate, era vorba de noile pelerine fosforescente pe care municipalitatea le-a confecţionat pentru poliţişti : noaptea, cei ce le poartă rămîn invizibili, în timp ce aceste pelerine par să se deplaseze singure.

Împotriva „răului de munte"

„Răul de munte" a făcut multe victime printre excursioniştii obişnuiţi, ca şi printre alpinişti încercaţi. Cercetătorii Universităţii din Baltimore au realizat de curînd un nou produs — numit CI 11366 — menit să sporească amplitudinea respiraţiei la alpinişti şi să le uşureze astfel absorbirea unei cantităţi mai mari de oxigen. Revista pariziană **L'Express**, relatînd ştirea, adaugă cu umor că armata americană, specialistă în „escaladări", este foarte interesată în desăvîrşirea acestui produs.

Primul accident

În luna august s-au împlinit 69 de ani de la înregistrarea primului accident de circulaţie. La 17 august 1896, tînăra Bridget Driscoll din Croydon (Anglia) a fost lovită de un automobil şi a murit. Experţii vremii au subliniat extrema imprudenţă a vinovatului : circula cu o viteză de 6 km pe oră !

ROMA

Perspective de toamnă

După cabinetul tripartit condus de Fanfani, inițiator al „deschiderii spre stînga", cu sprijinul din afară al socialiștilor, urmat de guvernul de tranziție al lui Leone, ultimele două cabinete conduse de Aldo Moro au instaurat formula cvadripartită a coaliției de centru-stînga (democrat-creștini, socialiști, social-democrați, republicani). N-au reușit să împrăștie însă norii unei crize guvernamentale care periodic se profilează pe cerul vieții politice italiene. Ultima remaniere guvernamentală (cînd Fanfani a fost desemnat ministru de externe, nu ca reprezentant al unuia din curentele democrat-creștine, ci cu titlu „personal") trebuia să soluționeze divergențele. Dacă nu în fond, cel puțin aparent. Totuși, cînd mai mult, cînd mai puțin „camuflată", criza subzistă.

După o vară politică destul de înfierbîntată, perioada vacanțelor ministeriale (Aldo Moro e în concediu la Trentino, Nenni, la Formia) nu a reușit să liniștească spiritele. Cei mai mulți observatori prevăd o toamnă agitată : o nouă criză în luna noiembrie, eventual o a treia ediție a guvernului Moro. („Fără îndoială, scrie Enrico Mattei în *Tempo*, din criza pe care toți o văd inevitabilă în noiembrie poate să iasă un nou centru-stînga"). Dar pînă atunci atmosfera e mai curînd de așteptare. Din toamnă pînă în iarnă, majoritatea marilor partide italiene vor ține congrese și conferințe naționale : primii — social-democrații, apoi partidul socialist, urmat de liberali și de seria ședințelor de reorganizare pe care și le-au programat democrat-creștinii. În decembrie va avea loc cel de-al XI-lea congres național al Partidului Comunist Italian, primul după moartea lui Palmiro Togliatti.

În ce privește soarta formulei de centru-stînga și, după unii, chiar a actualului guvern, congresul P.S.I. are o importanță deosebită. Cu atît mai mult cu cît tendințele care se manifestă în interiorul acestui partid (care participă la guvern cu un vicepreședinte de consiliu, cinci miniștri și zece subsecretari) devin din ce în ce mai greu de pus în concordanță cu politica guvernamentală. Favorabil unor alianțe cu forțe de stînga — cu social-democrații, cu partidul socialist al uniunii proletare, cu grupări ale stîngii catolice și, în ultima vreme, cu partidul comunist — P.S.I. tinde (deocamdată la nivel regional) spre crearea unei coaliții mai curînd de stînga decît de centru-stînga. La nivelul consiliilor comunale, în mare măsură fenomenul s-a și realizat, provocînd o adevărată „criză regională" a centrului-stînga. Astfel s-a întîmplat în Sardinia, Florența, Milano, Sicilia, Genua, Neapole și Aosta (vezi *Lumea* nr. 34). La cristalizarea acestei orientări a multor socialiști a contribuit, fără îndoială, și sensibila deplasare a coaliției guvernamentale, sub impulsul democrat-creștinilor, mai curînd spre un centru destul de incert, decît — așa cum etimologic părea să promită — spre un centru-stînga.

Debutînd prin naționalizarea energiei electrice, centrul-stînga, ca un preludiu la intrarea socialiștilor în guvern, făgăduise realizarea unor seducătoare programe de reforme (de pildă, controlul public asupra investițiilor marilor trusturi). O dată cu al doilea cabinet Moro, acestora li s-au adăugat noi capitole : definitivarea planului de dezvoltare a economiei pe perioada 1965—1969, rezolvarea problemei școlilor catolice subvenționate de stat, o nouă lege pentru reforma învățămîntului, un „nou statut al muncitorilor în întreprinderi", cerut de sindicate etc. După discuții aprinse, toate acestea au fost însă amînate. Un comentator de la *Mondo economico* sublinia procedeul „de a lăsa pe seama timpului rezolvarea unor probleme care, deseori — și mai ales în parlament — au fost privite inițial la modul dramatic". Sînt poate amînate pentru atenuarea disensiunilor în sînul coaliției de centru-stînga. Și, poate tocmai de aceea au reieșit în mod mai clar decît altădată divergențele de păreri — uneori destul de zgomotos manifestate — între partidele socialist și democrat-creștin.

Poziția guvernamentală a P.S.I. a fost plătită cu concesii care frecvent au nedumerit și nemulțumit pe membrii de rînd ai partidului și pe susținătorii lui. O orientare spre stînga ar fi deci condiția unei reabilitări. Rămîne însă de văzut : cît de mult spre stînga e dispusă să meargă conducerea P.S.I. În mare măsură, afirmă observatorii, aceasta depinde de însăși evoluția ulterioară a coaliției guvernamentale. Congresul național al P.S.I. va avea loc două luni după reluarea activității parlamentare. Cînd — așa cum spunea un comentator al revistei *L'Europeo* — „condițiile clinice ale coaliției vor fi mai clarificate".

Curentul „lombardienilor" din sînul partidului socialist susține — spre deosebire de partizanii lui Nenni și lui De Martino — necesitatea ieșirii din coaliție. Trecînd în opoziție, sînt de părere adepții lui Lombardi, socialiștii ar putea opri un inevitabil proces de eroziune a partidului lor și și-ar asigura chiar o mai mare putere de a influența politica guvernamentală. Cu atît mai mult cu cît lombardienii preconizează restabilirea alianței cu comuniștii. Presiunile lombardienilor și influența lor crescîndă l-au determinat pe Nenni să declare : există posibilitatea ca „între noi și mase să apară o adevărată neînțelegere, astfel încît rămînerea noastră la guvern să devină imposibilă". Pregătire psihologică pentru propriii săi partizani, spun unii observatori. Avertisment adresat partenerilor democrat-creștini, apreciază alții.

Dacă totuși în coaliția de centru-stînga nu se vor produce între timp grave deteriorări — ceea ce este destul de probabil — discuțiile la congres se vor axa pe tema „unificărilor" socialiste : concilierea tuturor curentelor în interiorul partidului și vechiul proiect de fuziune cu social-democrații. Optimist, Tanassi, secretarul P.S.D.I., vede posibilă această fuziune „chiar în cursul acestui an". În fața interesului manifest al social-democraților pentru unificare, în ultima vreme chiar și De Martino, secretarul partidului socialist, la început potrivnic acestei inițiative, se pare că și-a atenuat atitudinea. („*Nu* — comenta *L'Astrolabio* — a devenit *poate. Poate* înseamnă oare *da* ?"). Aceasta ar fi deci o unificare limitată în sînul coaliției.

Cît despre aripa lombardiană, în concepția ei o unificare socialistă ar trebui să fie orientată spre social-proletari (P.S.I.U.P.), deci în afara coaliției. Mulți sînt de părere că „Nenni va avea nevoie de toată abilitatea tactică de care e în stare pentru a împiedica congresul să facă o asemenea alegere" *(L'Europeo)* care firește, ar putea periclita serios formula actuală a centrului-stînga.

În ce măsură tendințele spre stînga care se manifestă actualmente în P.S.I vor influența politica generală a partidului, se va contura, firește, mai precis, după congres. E limpede însă că ele nu coincid cu orientările actualei formule a centrului-stînga. Doar — și aceasta este speranța partizanilor prezentei coaliții guvernamentale — în cazul unei evoluții spre o social-democrație de tip laburist. Ceea ce însă ar implica o renunțare la principii sau, cu cuvintele lui De Martino, „pur și simplu transferarea P.S.I. pe terenul social-democrației". Astfel — nemaivorbind de aripa de stînga a socialiștilor (lombardienii) — s-ar părea că această cale nu intră nici în vederile „autonomiștilor de dreapta" conduși de Nenni.

Radu PASCAL

Lăcustele constituie un flagel care periclitează recoltele din 65 de țări, de pe trei continente. Pînă acum douăzeci de ani, oamenii luptau împotriva invaziilor de lăcuste cu mijloace rudimentare și cu rezultate efemere. În anumite regiuni țăranii vînau și ardeau larvele, iar roiurile de adulți le alungau cu bătăi de tobe. Abia în ultimii ani metodele de combatere a lăcustelor au fost ameliorate, în special prin pulverizarea de insecticide. Cu toate acestea, lăcustele continuă să facă ravagii. De curînd, sub egida Organizației pentru alimentație și agricultură (F.A.O.), 35 de țări expuse flagelului au conceput un program comun de șase ani pentru lupta pe teren împotriva invaziilor. În fotografie : o invazie de lăcuste în Maroc.